

အရှင်နေကာဘိဝံသ

၏

အခြေပြုသဒ္ဒါ

တွဲဖက်

(ဆိုင်ရာအခန်းများ၌ အခြေပြုသဒ္ဒါနှင့် တွဲဖက်သင်ရန်  
သုတ်စဉ်၊ နာမ်ရိုက်နှင့် အာချာတ်ရိုက်စဉ်များ)



ဒေသမအကြိမ်

သာသနာ-၂၅၄၅

ကောဇာ-၁၃၆၄

ခရစ်-၂၀၀၂

အရှင်နေကာဘိဝံသ

၏

# အခြေပြုသဒ္ဒါ

တွဲဖက်

(ဆိုင်ရာအခန်းများ၌ အခြေပြုသဒ္ဒါနှင့် တွဲဖက်သင်ရန်  
သုတ်စဉ်၊ နာမ်ရိုက်နှင့် အာချာတ်ရိုက်စဉ်များ)



ဝေမအကြိမ်

သာသနာ-၂၅၄၅

ကောဇာ-၁၃၆၄

ခရစ်-၂၀၀၂

**ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း**

- စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၂၉၉/၂၀၀၂ (၆)
- မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - (၃၀၆/၂၀၀၂) (၆)
- ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း - ဒသမအကြိမ်
- ကြီးကြပ်စီစဉ်သူ - မောင်တင်မြင့်  
(မဟာဂန္ဓာရုံ - ကပ္ပိယကာရက)
- ထုတ်ဝေသူ - ဦးမောင်မောင် (၀၃၂၇၁)  
မဟာဂန္ဓာရုံစာပေ၊ အမရပူရမြို့။
- မျက်နှာဖုံးပုံနှိပ်သူ - ဦးမောင်မောင် (မြို့-၀၁၈၂၄)  
နယူးဘားမားအော့ဖ်ဆက်  
ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်  
မဟာဂန္ဓာရုံဧရပ်ဝင်း၊  
အမရပူရမြို့။
- အတွင်းစာသားပုံနှိပ်သူ - ဦးတင်အောင်ကျော်(ယာယီ-၁၅၀၃)  
စွယ်တော်ပုံနှိပ်တိုက်  
အမှတ်(၈၇)၊ ၅၆-လမ်း၊  
ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
- စောင်ရေ - ၁၀၀၀၀
- တန်ဖိုး - ၂၅၀ ကျပ်

**ဖြန့်ချိခြင်း**

- မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်၊ ဧရပ်ဝင်း၊  
အမရပူရမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်း။
- ၁၂၈-၀၊ စမ်းချောင်းလမ်း၊ ရှင်စောပုရပ်ကွက်၊  
စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

**အခြေပြုသဒ္ဒါ**

နှင့်

**တွဲဖက်သင်ရန်**

**၁။ သန္နိကစွယ်သုတ်စဉ်**

[ချဲ့ထားသော နေရာ၌ တစ်ဆက်တည်း မဖတ်ဘဲ ခွဲဖတ်ပါ။]

- (၁) အတ္ထော အက္ခရာသညာတော။
- (၂) အက္ခရာ-ပါ-ဒယော ဧကစတ္တာလီသံ။
- (၃) တတ္ထော-ဒန္တာ သရာ အဋ္ဌ။
- (၄) လဟုမတ္တာ တယော ရဿာ။
- (၅) အညေ ဒီဃာ။
- (၆) သေသာ ဗျဉ္ဇနာ။
- (၇) ဝဂ္ဂါ ပဉ္စပဉ္စသော မန္တာ။
- (၈) အံ ဣတိ နိဂ္ဂဟီတံ။
- (၉) ပရသမညာ ပယောဂေ။
- (၁၀) ပုဗ္ဗ-မဓောဋ္ဌိတ-မဿရံ သရေန ဝိယောဇယေ။
- (၁၁) နယေ ပရံ ယုတ္တေ။

**ဣတိ သန္နိကပေ ပဌမော ကဏ္ဍော။**

- (၁၂) သရာ သရေ လောပံ။
- (၁၃) ဝါ ပရော အသရူပါ။
- (၁၄) ကုစာ-သဝဏ္ဏံ လုတ္တေ။
- (၁၅) ဒီဃံ။

- (၁၆) ပုဗ္ဗော စ။
- (၁၇) ယ-မေဒန္တဿာ-ဒေသော။
- (၁၈) ဝ-မောဒုဒန္တာနံ။
- (၁၉) သဗ္ဗော စံ တိ။
- (၂၀) ဒေါ ယေ စ။
- (၂၁) ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ။
- (၂၂) ဧဝါ-ဒိဿ ရိ, ပုဗ္ဗော စ ရသော။

ဣတိ သန္တိကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။

- (၂၃) သရာ ပကတိ ဗျဉ္ဇနေ။
- (၂၄) သရေ ကွစိ။
- (၂၅) ဒီဃံ။
- (၂၆) ရသံ။
- (၂၇) လောပ-ဉ္စ တတြာ-ကာရော။
- (၂၈) ပရ ဒွေဘာဝေါ ဌာနေ။
- (၂၉) ဝဂ္ဂေ ယောသာ-ယောသာနံ တတိယပဌမာ။

ဣတိ သန္တိကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။

- (၃၀) အံ ဗျဉ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ။
- (၃၁) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ။
- (၃၂) ဧဟေ ဉံ ။
- (၃၃) သ ယေ စ။
- (၃၄) မဒါ သရေ။

- (၃၅) ယ ဝ မ ဒ န တ ရ လာ စာ-ဂမာ။
- (၃၆) ကွစိ ဩ ဗျဉ္ဇနေ။
- (၃၇) နိဂ္ဂဟိတ-ဉ္စ။
- (၃၈) ကွစိ လောပံ။
- (၃၉) ဗျဉ္ဇနေ စ။
- (၄၀) ပရော ဝါ သရော။
- (၄၁) ဗျဉ္ဇနော စ ဝိသညောဂေါ။

ဣတိ သန္တိကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။

- (၄၂) ဂေါ သဒရ ပုထဿာ-ဂမော ကွစိ။
- (၄၃) ပါဿ စ-န္တော ရသော။
- (၄၄) အဗ္ဗော အဘိ။
- (၄၅) အဇ္ဈော အဓိ။
- (၄၆) တေ န ဝါ ဣဝဏ္ဏေ။
- (၄၇) အတိဿ စ-န္တဿ။
- (၄၈) ကွစိ ပဋိ ပတိဿ။
- (၄၉) ပုထဿု ဗျဉ္ဇနေ။
- (၅၀) ဩ အဝဿ။
- (၅၁) အန-ပဒိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တယောဂတော။

ဣတိ သန္တိကပ္ပေ ပဉ္စမော ကဏ္ဍော။

[သန္တိသုတ်စဉ် ကုန်လျှင် သန္တိသုတ်နက်ကို တက်စေသင့်သည်။]

- (၄၃) “ပယ်သ”ဟု မဖတ်ဘဲ “ပါ-ဿ”ဟု ရေးချသံနှင့် ဖတ်။



### ၂။ နာမ်ကစွဉ်းသုတ်စဉ်

- (၁) ဇိနဝစနယုတ္တံ ဟိ။
- (၂) လိင်္ဂံ-ဉ္စ နိပစ္စတေ။
- (၃) တတော စ ဝိဘတ္တိယော။
- (၄) သိယော အံယော နာဟိ သနံ သ္မာဟိ သနံ သ္မိံသု။
- (၅) တ-ဒနုပရောဓေန။
- (၆) အာလပနေ သိ ဂသညော။
- (၇) ဣဝဏ္ဏု-ဝဏ္ဏာ ဈုလာ။
- (၈) တေ ဣတ္ထိချာ ပေါ။
- (၉) အာ ယော။
- (၁၀) သာ-ဂမော သေ။
- (၁၁) သံသာသ္မေ-ကဝစနေသု စ။
- (၁၂) ဧတိ-မာသ-မိ။
- (၁၃) တဿာ ဝါ။
- (၁၄) တ-တနံ သဿ သာယ။
- (၁၅) ဧဟ ရသံ။
- (၁၆) နော စ ဒွါ-ဒိတော နံမှိ။
- (၁၇) အ-မာ ပတော သ္မိံသ္မာနံ ဝါ။
- (၁၈) အာဒိတော ဩ စ။
- (၁၉) ဈုလာန-မိယု ဝါ သရေ ဝါ။
- (၂၀) ယဝကာရာ စ။
- (၂၁) ပသညဿ စ။

- (၂၂) ဂါ-ဝ သေ။
  - (၂၃) ယောသု စ။
  - (၂၄) အဝံ-မှိ စ။
  - (၂၅) အာဝဿု ဝါ။
  - (၂၆) တတော န-မံ ပတိမှာ-လုတ္တေ စ သမာသေ။
  - (၂၇) ဩ သရေ စ။
  - (၂၈) တ-ဗ္ဗိပရိတု-ပပဒေ ဗျဉ္ဇနေ စ။
  - (၂၉) ဂေါဏ နံမှိ ဝါ။
  - (၃၀) သုဟိနာသု စ။
  - (၃၁) အံမော နိဂ္ဂဟိတံ ဈုလပေဟိ။
  - (၃၂) သရလောပေါ-မာဒေသပစ္စယာ-ဒိမှိ၊  
သရလောပေ တု ပကတိ။
  - (၃၃) အယော ရဿ-မေကဝစနယောသ္မ-ပိ စ။
  - (၃၄) န သိသ္မိ-မနပုံသကာနိ။
  - (၃၅) ဥဘာ-ဒိတော န-မိန္ဒံ။
  - (၃၆) ဣဏ္ဏ-မိဏ္ဏန္တံ တိဟိ သရံဟိ။
  - (၃၇) ယောသု ကတနိကာရလောပေသု ဒိဃံ။
  - (၃၈) သုနံဟိသု စ။
  - (၃၉) \*ပဉ္စာ-ဒိန-မတ္တံ။
  - (၄၀) \*ပတိဿိ-နိမှိ။
- 
- (၃၉) “ပြဉ္စာဒိန”ဟု မဖတ်ရ။
  - (၄၀) “ပတိဿိနိမှိ”ဟု မဖတ်ဘဲ “ပတိဿိ နိမှိ”ဟု ဖတ်။

- (၄၁) \*န္တုဿ·န္တော ယောသု စ။
- (၄၂) သဗ္ဗဿ ဝါ အံသေသု။
- (၄၃) သိမိ ဝါ။
- (၄၄) အဂ္ဂိဿိ·နိ။
- (၄၅) ယောသု·ကတရသော ဈော။
- (၄၆) ဝေဝေါသု လော စ။
- (၄၇) မာတုလာ·ဒိန·မာနတ္ထ·မိကာရေ။
- (၄၈) သ္မာဟိသ္မိနံ\*မှာဘိမိ ဝါ။
- (၄၉) န တိ·မေဟိ ကတာ·ကာရေဟိ။
- (၅၀) သုဟိသ္မ·ကာရော ဇ။
- (၅၁) သဗ္ဗနာမာနံ နံမိ စ။
- (၅၂) အတောနေ·န။
- (၅၃) သော။
- (၅၄) သော ဝါ။
- (၅၅) ဒီဃော·ရေဟိ။
- (၅၆) သဗ္ဗယောနိန·မာ ဇ။
- (၅၇) သ္မာသ္မိနံ ဝါ။
- (၅၈) အာယံ စတုတ္ထေ·ကဝစနဿ တု။

---

(၄၁) “တုဿ·န္တော”ဟု မဖတ်ဘဲ “နတုဿန္တော”ဟု ဖတ်။  
 (၄၈) “မှာဘိမိ”ဟု မဖတ်ဘဲ “မှာ ဘိ မိ”ဟု ဖတ်။

- (၅၉) တယော နေဝ စ သဗ္ဗနာမေဟိ။
- (၆၀) ဃတော နာ·ဒိနံ။
- (၆၁) ပတော ယာ။
- (၆၂) သခတော ဂဿေ ဝါ။
- (၆၃) ဃတေ စ။
- (၆၄) န အမ္မာ·ဒိတော။
- (၆၅) အကတရဿာ လတော ယ္ဗာ·လပနဿ ဝေဝေါ။
- (၆၆) ဈုလတော သဿ နော ဝါ။
- (၆၇) ဃပတော စ ယောနံ လောပေါ။
- (၆၈) လတော ဝေါကာရော စ။

**ဣတိ နာမကပ္ပေ ပဌမော ကဏ္ဍော။**

- (၆၉) အမှဿ မမံ သဝိဘတ္တိဿ သေ။
- (၇၀) မယံ\*ယောမိ ပဌမေ။
- (၇၁) \*န္တုဿ န္တော။
- (၇၂) န္တဿ သေ ဝါ။
- (၇၃) အာ သိမိ။
- (၇၄) အံ နပုံသကေ။

---

(၇၀) “ယောမိ”ဟု မဖတ်ဘဲ ပါဠိရှိတိုင်း “ယောမိ”ဟု ဖတ်။  
 (၇၁-၇၂) “တုဿ·န္တော, တဿသေဝါ”ဟု မဖတ်ဘဲ “နတုဿ န္တော, နတဿ သေဝါ”ဟု ဖတ်။

- (၇၅) အဝဏ္ဏာ စ ဂေ။
- (၇၆) တော တိ တာ သသ္မိနာသု။
- (၇၇) နံမိ တံ ဝါ။
- (၇၈) ဣမသိ·ဒ·မံသိသု နပုံသကေ။
- (၇၉) အမုဿာ·ဒံ။
- (၈၀) ဣတ္ထိပုမ နပုံသက သရံ။
- (၈၁) ယောသု ဒွိန္ဒု ဒွေ စ။
- (၈၂) တိ စတုန္ဒံ တိဿော စတဿော တယော စတ္တာရော တိဏိ စတ္တာရိ။
- (၈၃) \*ပဉ္စာ·ဒိန·မကာရော။
- (၈၄) ရာဿေ ရညော ရာဇိနော သေ။
- (၈၅) ရညံ နံမိ ဝါ။
- (၈၆) နာမိ ရညာ ဝါ။
- (၈၇) သ္မိမိ ရညေ ရာဇိနိ။
- (၈၈) တုမှာ·မှာကံ တယိ မယိ။
- (၈၉) တွ·မဟံ သိမိ စ။
- (၉၀) တဝ မမ သေ။
- (၉၁) \*တုယံ မယု·ဉ္စ။
- (၉၂) တံ မ·မံမိ။
- (၉၃) တဝံ မမဉ္စ နဝါ။

---

(၈၃) “ပဉ္စ”ဟု တွေ့ရသမျှ၌ “ပြဉ္စ”ဟု ဘယ်တော့မှ မဖတ်ရ။  
 (၉၁) “တုယံ မယုဉ္စ”ဟု မဖတ်ဘဲ “တုယံ မယုဉ္စ”ဟု ပါဠိရှိတိုင်းဖတ်။

- (၉၄) နာမိ တယာ မယာ။
- (၉၅) တုမှဿ တုဝံတွ·မံမိ။
- (၉၆) ပဒတော ဒုတိယာ စတုတ္ထိ ဆဋ္ဌိသု ဝေါ နော။
- (၉၇) တေမေ·ကဝစနေသု စ။
- (၉၈) န အံမိ။
- (၉၉) ဝါ တတိယေ စ။
- (၁၀၀) ဗဟုဝစနေသု ဝေါ နော။
- (၁၀၁) ပုမ·န္တဿာ သိမိ။
- (၁၀၂) အ·မာလပနေ·က ဝစနေ။
- (၁၀၃) သမာသေ စ ဝိဘာသာ။
- (၁၀၄) ယောသွာ·နော။
- (၁၀၅) အာနေ သ္မိမိ ဝါ။
- (၁၀၆) ဟိဝိဘတ္တိမိ စ။
- (၁၀၇) သုသ္မိ·မာ ဝါ။
- (၁၀၈) ဥ နာမိ စ။
- (၁၀၉) အကမ္မ·န္တဿ စ။

**ဣတိ နာမကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။**

- (၁၁၀) တုမှာ·မေဟိ န·မာကံ။
- (၁၁၁) ဝါယော·ပုဋ္ဌမော။
- (၁၁၂) သဿံ။
- (၁၁၃) သဗ္ဗနာမ·ကာရတေ ပဋ္ဌမော။
- (၁၁၄) ဒွန္ဒုဣာ ဝါ။
- (၁၁၅) နာ·ညံ သဗ္ဗနာမိကံ။

- (၁၁၆) ဗဟုဗြဟ္မိဟိမိ စ။
- (၁၁၇) သဗ္ဗတော နံ သံသာနံ။
- (၁၁၈) ရာဇဿ ရာဇေ သုနံဟိသု စ။
- (၁၁၉) သဗ္ဗဿိမဿေ ဝါ။
- (၁၂၀) အနိမိ နာမိ စ။
- (၁၂၁) အနပုံသကဿာယံ သိမိ။
- (၁၂၂) အမုဿ မော သံ။
- (၁၂၃) ဧတတေသံ တော။
- (၁၂၄) တဿ ဝါ နတ္တံ သဗ္ဗတ္ထ။
- (၁၂၅) သသ္မာသ္မိံ သံသာသ္မုတ္တံ။
- (၁၂၆) ဣမသဒ္ဓဿ စ။
- (၁၂၇) သဗ္ဗတော ကော။
- (၁၂၈) ယပတော သ္မိံသာနံ သံသာ။
- (၁၂၉) နေတဟိ သ္မိံမာယယာ။
- (၁၃၀) မနောဂဏာဒိတော သ္မိံနာနမိအာ။
- (၁၃၁) သဿ စော။
- (၁၃၂) ဧတေသမော လောပေ။
- (၁၃၃) သ သရေ ဝါဂမော။
- (၁၃၄) သန္တသဒ္ဓဿ သော ဘော ဇော စန္တေ။
- (၁၃၅) သိမိ ဂစ္ဆန္တာဒိနံန္တသဒ္ဓေါ အံ။ [“နတ”ဟု ဖတ်။]
- (၁၃၆) သေသေသုန္တံ။ [“နတုဝ”ဟု ဖတ်။]
- (၁၃၇) ဗြဟ္မတ္ထသရောဇာဒိတော အမာနံ။

- (၁၃၈) သျာ စ။
- (၁၃၉) ယောနမာနော။
- (၁၄၀) သခတော စာယောနော။
- (၁၄၁) သ္မိံမေ။
- (၁၄၂) ဗြဟ္မတော ဂဿ စ။
- (၁၄၃) သဗန္တဿိ နောနာနံသေသု။
- (၁၄၄) အာရော ဟိမိ ဝါ။
- (၁၄၅) သုနမံသု ဝါ။
- (၁၄၆) ဗြဟ္မတော တု သ္မိံ နိ။
- (၁၄၇) ဥတ္တံ သနာသု။
- (၁၄၈) သတ္ထုပိတာဒိနမာ သိသ္မိံ သိ လောပေါ စ။
- (၁၄၉) အညေသ္မာရတ္တံ။
- (၁၅၀) ဝါ နံမိ။
- (၁၅၁) သတ္ထုနတ္ထံ။
- (၁၅၂) ဥ သသ္မိံ သ လောပေါ စ။
- (၁၅၃) သကမန္ဓာတာဒိနံ။
- (၁၅၄) တတော ယောနမော တု။
- (၁၅၅) တတောသ္မိံမိ။
- (၁၅၆) နာ အာ။
- (၁၅၇) အာရော ရဿမိကာရေ။
- (၁၅၈) ပိတာဒိနမသိမိ။
- (၁၅၉) တယာတယိနံ တကောရော တွတ္တံ ဝါ။

ဣတိ နာမကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။



- (၁၆၀) အတ္တန္တော ဟိသ္မိမနတ္တံ။
- (၁၆၁) တတော သ္မိ နိ။
- (၁၆၂) သဿ နော။
- (၁၆၃) သ္မာ နာ။
- (၁၆၄) ဈလတော စ။
- (၁၆၅) ဃပတော သ္မိ ယံ ဝါ။
- (၁၆၆) ယောနံ နိ နပုံသကေဟိ။
- (၁၆၇) အတော နိစ္စံ။
- (၁၆၈) သိ။
- (၁၆၉) သေသတော လောပံ ဂ သိပိ။
- (၁၇၀) သဗ္ဗာသမာဂုသောပသဂ္ဂနိပါဘာဒီဟိ စ။
- (၁၇၁) ပုမဿ လိင်္ဂါဒိသု သမာသေသု။
- (၁၇၂) အံ ယမိတော ပသညတော။
- (၁၇၃) နံ ဈတော ကတရဿာ။
- (၁၇၄) ယောနံ နော။
- (၁၇၅) သ္မိ နိ။
- (၁၇၆) ကိဿ က ဝေ စ။
- (၁၇၇) ကု ဟိဟံသု စ။
- (၁၇၈) သေသေသု စ။
- (၁၇၉) ဩ တော ထေသု စ။
- (၁၈၀) သဗ္ဗဿေတဿာကာရော ဝါ။
- (၁၈၁) ဩ နိစ္စံ။ ။ဇ တောထေသု စ။
- (၁၈၂) ဣမဿိ ထံဒါနိဟတောဓေသု စ။

- (၁၈၃) အ ဓုနာမိ စ။
- (၁၈၄) ဧတ ရဟိမိ စ။
- (၁၈၅) ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော။
- (၁၈၆) နဒါဒိတော ဝါ ဤ။
- (၁၈၇) ဣဝ ဣက ဣယျ ဣ ဣ ဟိ ။
- (၁၈၈) ပတိ ဘိက္ခု ရာဇိကာရန္တေဟိ ဣနိ။
- (၁၈၉) ဣဿ တမိကာရေ။
- (၁၉၀) ဘဝတော ဘောတော။
- (၁၉၁) ဘော ဂေ တု။
- (၁၉၂) အကာရ ပိတာဒျန္တာနမာ။
- (၁၉၃) ဈ လ ပါ ရဿံ။
- (၁၉၄) အာကာရော ဝါ။

ဣတိ နာမကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။

- (၁၉၅) တွာဒယော ဝိဘတ္တိသညာယော။
- (၁၉၆) ကွစိ တော ပဉ္စမုတ္တေ။
- (၁၉၇) ဩထ သတ္တမိယာ သဗ္ဗနာမေဟိ။
- (၁၉၈) သဗ္ဗတော ဓိ။
- (၁၉၉) ကိသ္မာ ဝေါ။
- (၂၀၀) ဟိဟံဟိဉ္စနံ။
- (၂၀၁) တမှာ စ။

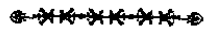
---

(၁၈၇) “ဣနိတုဟိ” ဟု မဖတ်ဘဲ, “ဣနတုဟိ” ဟု ဖတ်။  
 (၁၈၉) “နတုဿ” ဟု ဖတ်။

- (၂၀၂) ဣမသ္မာ ဟ ဓာ စ။
- (၂၀၃) ယတော ဟိ။
- (၂၀၄) ကာလေ။
- (၂၀၅) ကိံ သဗ္ဗညေက ယ ကုဟိ ဒါ ဒါစနံ။
- (၂၀၆) တမှာ ဒါနိ စ။
- (၂၀၇) ဣမသ္မာ ရဟိဓုနာ, ဒါနိ စ။
- (၂၀၈) သဗ္ဗဿ သော ဒါမိ ဝါ။
- (၂၀၉) အဝဏ္ဏော ယေ လောပဉ္စ။
- (၂၁၀) ဝုဗ္ဗဿ ဇော ဣယိဋ္ဌေသု။
- (၂၁၁) ပသတ္ထဿ သော စ။
- (၂၁၂) အန္တိကဿ နေဒေါ။
- (၂၁၃) ဗာဠဿ သာဓော။
- (၂၁၄) အပ္ပဿ ကန်။
- (၂၁၅) ယုဝါနဉ္စ။
- (၂၁၆) ဝန္တုမန္တုဝိနဉ္စ လောပေါ။
- (၂၁၇) ယဝတံ တ လ န ဒ ကာရာနံ ဗျဉ္ဇနာနိ  
စ လ ဥ ဇ ကာရတ္တံ။
- (၂၁၈) အမှ တုမှ န္တုရာဇ ဗြဟ္မတ္ထ သခ သတ္တု ပိတာဒိဟိ  
သ္မာ နာဝ။ [“တုမှ န္တု”ဟု မဖတ်ရ။]

**ဣတိ နာမကပ္ပေ ပဉ္စမော ကဏ္ဍော။**

[နာမ်သုတ်စဉ်အကုန်တွင် နာမ်ဝိဘတ်သွယ်, နာမ်သုတ်နက်ကို ဆက်။]



**၃။ အာချာတ်ကစွည်းသုတ်စဉ်**

- (၁) အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တိနံ ဆ ပရဿပဒါနိ။
- (၂) ပရာဏျတ္တနောပဒါနိ။
- (၃) ဒွေဒွေ ပဌမ မဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသာ။
- (၄) သဗ္ဗေသမေကာဘိဓာနေ ပရော ပုရိသော။
- (၅) နာမမိ ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိကရဏေ ပဌမော။
- (၆) တုမေ မဇ္ဈိမော။
- (၇) အမေ ဥတ္တမော။
- (၈) ကာလေ။
- (၉) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ။
- (၁၀) အာဏတျာသိဋ္ဌေနုတ္တကာလေ ပဉ္စမိ။
- (၁၁) အနမတိပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမိ။
- (၁၂) အပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာတိတေ။
- (၁၃) ဟိယျောပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယျတ္တနိ။
- (၁၄) သမိပေဇ္ဇတနိ။
- (၁၅) မာယောဂေ သဗ္ဗကာလေ စ။
- (၁၆) အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ။
- (၁၇) ကြိယာတိပန္နေတိတေ ကာလာတိပတ္တိ။
- (၁၈) ဝတ္တမာနာ တိ-အန္တိ, သိ-ထ, မိ-မ, တေ-အန္တေ,  
သေ-သဝု, ဧ-မေ။

(၁၃) “ဟိယျော, ဟိယျတ္တနိ”ဟု မဖတ်ဘဲ ပါဠိရှိတိုင်း ဖတ်။

- (၁၉) ပဉ္စမိ တု-အန္တ၊ ဟိ-ထ၊ မိ-မ၊ တံ-အန္တံ၊  
သု-တော၊ ဧ-အာမသေ။
- (၂၀) သတ္တမိ ဧယျ-ဧယျံ၊ ဧယျာသိ-ဧယျာထ၊ ဧယျာမိ-  
ဧယျာမ၊ ဧထ-ဧရံ၊ ဧထော-ဧယျာတော၊ ဧယျံ-အယျာမေ။
- (၂၁) ပရောက္ခာ အ-ဥ၊ ဧ-တ္ထ၊ အ-မှ၊ ထွ-ရေ၊  
တ္ထော-တော၊ ဣ-မေ။
- (၂၂) ဟိယျတ္တနိ အာ-ဥ၊ ဩ-တ္ထ၊ အ-မှာ၊  
ထွ-တ္ထံ၊ သေ-ဝံ၊ ဣ-မှသေ။
- (၂၃) အဇ္ဇတနိ ဤ-ဥံ၊ ဩ-တ္ထ၊ ဣ-မှာ၊  
အာ-ဥ၊ သေ-ဝံ၊ အ-မေ။
- (၂၄) ဘဝိဿန္တိ သတိ-ဿန္တိ၊ သသိ-ဿထ၊  
ဿာမိ-ဿာမ၊ သတေ-ဿန္တေ၊  
ဿသေ-ဿတေ၊ သံ-ဿာမေ။
- (၂၅) ကာလာ-တိပတ္တိ သာ-သံသု၊ သေ-ဿထ၊  
သံ-ဿာမှာ၊ သထ-သိသု၊  
ဿသေ-ဿတေ၊ သိ-ဿာမှသေ။
- (၂၆) ဟိယျတ္တနိ သတ္တမိ ပဉ္စမိ ဝတ္တမာနာ သဗ္ဗဓာတုကံ။

**ဣတိ အာချာတ်ကပ္ပေ ပဌမော ကဏ္ဍော။**

(၂၁၊ ၂၂၊ ၂၃) “ဧထ၊ ဩတ်ထ၊ ထံ”ဟု မဖတ်ဘဲ “ဧ တထ၊ ဩ-တထ၊ တထံ”ဟု ဖတ်။ “အမ်မှ၊ ဣမ်မေ၊ အမ်မှာ၊ အမ်မေ”ဟု မဖတ်ဘဲ “အ၊ မှ၊ ဣ၊ မေ၊ အ၊ မှ၊ အ၊ မေ”ဟု ဖတ်။

(၂၄၊ ၂၅) “သ-တိ”စသည်ဖြင့် တစ်လုံးစီ ခွဲမဖတ်ဘဲ “သတိ” စသည်ဖြင့် တပေါင်းတည်း ဖတ်။

- (၂၇) ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္စယာ။
- (၂၈) တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ ခဆသာ ဝါ။
- (၂၉) ဘုဇ ယသ ဟရ သု ပါ-ဒိဟိ တု-မိစ္ဆ-တ္ထေသု စ။
- (၃၀) အာယ နာမတော ကတ္တု-ပမာနာ-ဒါစာရေ။
- (၃၁) ဤယု-ပမာနာ စ။
- (၃၂) နာမမှာ-တ္ထိစ္ဆ-တ္ထေ။
- (၃၃) ဓာတုဟိ ဣဏ ဣယ ဣာပေ ဣာပယ  
ကာရိတာနိ ဟေတွ-တ္ထေ။
- (၃၄) ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဣယော စ။
- (၃၅) ဘာဝကမ္မေသု ယော။
- (၃၆) တဿ စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္ထံ သ ဓာဟွ-န္တဿ။
- (၃၇) ဣဝဏ္ဏာ-ဂမော ဝါ။
- (၃၈) ပုဗ္ဗ ရူပ-ဉ္စ။
- (၃၉) တထာ ကတ္တရိ စ။
- (၄၀) ဘူဝါ-ဒိတော အ။
- (၄၁) ရုဓာ-ဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗ-ဉ္စ။
- (၄၂) ဒိဝါ-ဒိတော ယော။
- (၄၃) သွာ-ဒိတော ဣ ဣာ၊ ဥဏာ စ။
- (၄၄) ကိယာ-ဒိတော နာ။
- (၄၅) ဂဟာ-ဒိတော ပ္ပဏှာ။ [“ပပ-ဏှာ”ဟု ဖတ်။]
- (၄၆) တနာ-ဒိတော ဩ ယိရာ။
- (၄၇) စုရာ-ဒိတော ဣဏ ဣယာ။

- (၄၈) အတ္တနောပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ။
- (၄၉) ကတ္တရိ စ။
- (၅၀) ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော။
- (၅၁) ကတ္တရိ ပရဿပဒံ။
- (၅၂) ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ။

**ဣတိ အာချာတကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။**

- (၅၃) ကုစာဒိဝဏ္ဏာနမေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေါ။
- (၅၄) ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော။
- (၅၅) ရသော။
- (၅၆) ဒုတိယစတုတ္တာနံ ပဌမ တတိယာ။
- (၅၇) ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါ။
- (၅၈) မာန ကိတာနံ ဝ တတ္ထံ ဝါ။
- (၅၉) ဟဿ ဇော။
- (၆၀) အန္တသိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ။
- (၆၁) နိဂ္ဂဟိတဉ္စ။
- (၆၂) တတော ပါ မာနာနံ ဝါမံ သေသု။
- (၆၃) ဌာ တိဋ္ဌော။
- (၆၄) ပါ ပိဝေါ။
- (၆၅) ဉာဿ ဇာဇံနာ။
- (၆၆) ဒိသဿ ပဿ ဒိသဿ ဒက္ခာ ဝါ။
- (၆၇) ဗျဉ္ဇနန္တဿ စော ဆပစ္စယေသု စ။
- (၆၈) ကော ခေ စ။
- (၆၉) ဟရဿ ဂိ သေ။

- (၇၀) ဗြူဘူနမာဟဘူဝါ ပရောက္ခာယံ။
- (၇၁) ဂမိဿန္တော ဣတ္ထော ဝါ သဗ္ဗာသု။ [“စဆောဝါ”ဟု ဖတ်။]
- (၇၂) ဝစဿဇူတနိမိ မကာရော ဩ။
- (၇၃) အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု။
- (၇၄) ဟိ လောပံ ဝါ။
- (၇၅) ဟောတိဿရေဟောဟော ဘဝိဿန္တိမိ၊ သဿ စ။
- (၇၆) ကရဿ သပစ္စယဿ ကာဟော။

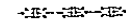
**ဣတိ အာချာတကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။**

- (၇၇) ဒါဒန္တဿ မိမေသု။
- (၇၈) အ သံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ။
- (၇၉) ဃဇ္ဇာဒိနံ ဝါ။
- (၈၀) အညေသု စ။
- (၈၁) ဂုဟဒုသာနံ ဒီဃံ။
- (၈၂) ဝစ ဝသ ဝဟာဒိနမုကာရော ဝဿ ယေ။
- (၈၃) ဟဝိပရိယယော လော ဝါ။
- (၈၄) ဂဟဿ ယေ ပ္ပေ။ [“ယေ-ပပေ”ဟု ဖတ်။]
- (၈၅) ဟ လောပေါ ဣာမိ။
- (၈၆) ကရဿ ကာသတ္တမဇူတနိမိ။
- (၈၇) အသ္မာ မိမာနံ မိမှာန္တ လောပေါ စ။
- (၈၈) ထဿ ထ္ထတ္ထံ။ [“တထတ္ထံ”ဟု ဖတ်။]
- (၈၉) တိဿ ဣတ္ထံ။ [“တထိတ္ထံ”ဟု ဖတ်။]
- (၉၀) တုဿ ထ္ထတ္ထံ။ [“တထုတ္ထံ”ဟု ဖတ်။]

- (၉၁) သိမို စ။
- (၉၂) လဘသွာ ဤ ဣနံ ဣတ္ထံ။ [“တထ-တထ” ဟု ဖတ်။]
- (၉၃) ကုသွာ ဒိ ဣံ။ [“ဒိ-စ ဆိ” ဟု ဖတ်။]
- (၉၄) ဒါဓာတုဿ ဒဇံ။
- (၉၅) ဝဒဿ ဝဇံ။
- (၉၆) ဂမိဿ ဃမ္မံ။
- (၉၇) ယမိ ဒါ ဓာ မာ ဌာ ဟာ ပါ မဟ မထာဒိနံ မိ။
- (၉၈) ယဿောဒိဿိ။
- (၉၉) သဗ္ဗတော ဥံ ဣံသု။
- (၁၀၀) ဇရမရာနံ ဇီရဇီယမိယာ ဝါ။
- (၁၀၁) သဗ္ဗတ္တာသဿာဒိလောပေါ စ။
- (၁၀၂) အသဗ္ဗဓာတုကေ ဘူ။
- (၁၀၃) ဇယျဿ ဉာတော ဣယာ ဉာ။
- (၁၀၄) နာဿ လောပေါ ယကာရတ္ထံ။ [“နာ” ဟု ဖတ်။]
- (၁၀၅) လောပဇ္ဇေတ္တမကာရော။
- (၁၀၆) ဥတ္တမောကာရော။
- (၁၀၇) ကရဿာကာရော စ။
- (၁၀၈) ဩ အဝ သရေ။
- (၁၀၉) ဧ အယ။
- (၁၁၀) တေ အာဝါယာ ကာရိတေ။
- (၁၁၁) ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမိ။
- (၁၁၂) ကွစိ ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ ဒီဃဝိပရိတာဒေသ လောပါဂမာ စ။

- (၁၁၃) အတ္တနောပဒါနိ ပရဿပဒတ္တံ။
- (၁၁၄) အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနိ အဇ္ဇတနိကာလာတိပတ္တိသု။
- (၁၁၅) ဗြူတော ဤ တိမိ။
- (၁၁၆) ဓာတုဿန္တော လောပေါနေကဿရဿ။
- (၁၁၇) ဣသုယမုနမန္တော ဪဝါ။ [“စဆောဝါ” ဟု ဖတ်။]
- (၁၁၈) ကာရိတာနံ ဣော လောပံ။

ဣတိ အာချာတကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။



### ၄။ ကိတ်ကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၁) ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမိ ဣော။
- (၂) သညာယမ န။
- (၃) ပုရေ ဒဒါ စ ဣံ။
- (၄) သဗ္ဗတော ဣတ္တာဝိ ဝါ။
- (၅) ဝိသရဇပဒါဒိတော ဣ။
- (၆) ဘာဝေ စ။
- (၇) ကိ စ။
- (၈) ဓရာဒိဟိ ရမ္မော။
- (၉) တဿိလာဒိသု ဣတ္တာဝိစ။
- (၁၀) သဒ္ဓ ကုဓ စလ မဏ္ဍုတ္တရုစာဒိဟိ ယု။
- (၁၁) ပါရာဒိ ဂမိမှာ ရူ။

- (၁၂) ဘိက္ခာဒိတော စ။
- (၁၃) ဟနတျာဒိနံ ဣကော။
- (၁၄) န နိဂ္ဂဟိတံ ပဒေန္တေ။
- (၁၅) သံဟနညာယ ဝါ ရော၊ ယော။
- (၁၆) ရမိ ရန္တော ရာဒိ နော။
- (၁၇) ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနိယာ။
- (၁၈) ဣဗျာ စ။
- (၁၉) ကရုဗ္ဗာ ရိစ္ဆ။
- (၂၀) ဘူတောဗ္ဗ။
- (၂၁) ဝဒမဒဂမုယုဇဂရဟာကာရာဒိဟိန္ဒမ္မဂ္ဂယေယျာ၊  
ဂါရော ဝါ။ [“ဇေ၊ မမ၊ ဂဂ”ဟု ဖတ်။]
- (၂၂) တေ ကိစ္စာ။
- (၂၃) အညေ ကိတ်။
- (၂၄) နန္ဒဒိဟိ ယု။
- (၂၅) ကတ္တုကရဏ ပဒေသေသု စ။
- (၂၆) ရ ဟာဒိတော ဣ။

ဣတိ ကိတဗ္ဗိဓာနကပ္ပေ ပဌမော ကဏ္ဍော။

- (၂၇) ဣာဒယော တေကာလိကာ။
- (၂၈) သညာယံ ဒါဓာတော ဣ။
- (၂၉) တိ ကိစ္စာသိဋ္ဌေ။
- (၃၀) ဣတ္ထိယမတိ ယဝေါ ဝါ။
- (၃၁) ကရတော ရိရိယ။

- (၃၂) အတိတေ တ တဝန္တုတာဝိ။
- (၃၃) ဘာဝကမ္မေသု တ။
- (၃၄) ဗုဂေမာဒိတ္ထေ ကတ္တရိ။
- (၃၅) ဇိတော ဣန သဗ္ဗတ္ထ။
- (၃၆) သုပတော စ။
- (၃၇) ဤသံ ဒု သု ဟိ ခ။
- (၃၈) ဣစ္ဆတ္ထေသု သမာနကတ္တုကေသု တဝေတုံ ဝါ။
- (၃၉) အရဟသက္ကာဒိသု စ။
- (၄၀) ပတ္တဝစနေ အလမတ္ထေသု စ။
- (၄၁) ပုဗ္ဗကာလေက ကတ္တုကာနံ တုန တွာန တွာ ဝါ။
- (၄၂) ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ။
- (၄၃) သာသာဒိဟိ ရတ္ထု။
- (၄၄) ပါဒိတော ရိတု။
- (၄၅) မာနာဒိဟိ ရာတု။
- (၄၆) အာဂမာ တုကော။
- (၄၇) ဘဗ္ဗေ ဣက။

ဣတိ ကိတဗ္ဗိဓာနကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။

- (၄၈) ပစ္စယာ ဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ သိဇ္ဇန္တိ။
- (၄၉) သာသဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌော စ။
- (၅၀) သာဒိ သန္တ ပုစ္ဆ ဘန္တ ဟံသာဒိဟိ ဋ္ဌော။
- (၅၁) ဝသတော ဥဋ္ဌ။
- (၅၂) ဝဿ ဝါ ဝု။

- (၅၃) ဓ-ဗ-ဘ-ဟေဟိ ဓဗာ စ။
- (၅၄) ဘန္တတော့ဂေါ စ။ [“ဂဂေါ စ”ဟု ဖတ်။]
- (၅၅) ဘုဇာဒိနမန္တော နော ခွိ စ။
- (၅၆) ဝစ ဝါ ဝု။
- (၅၇) ဝုပါဒိနဉ္စ။
- (၅၈) တရာဒိဟိ ဣဏ္ဍော။
- (၅၉) ဘိဒါဒိတော ဣန္ဒအန္တုဏ္ဍါ ဝါ။
- (၆၀) သုသ ပစ သကတောက္ကန္တာ စ။  
[“ကခ, ကကာ”ဟုဖတ်။]
- (၆၁) ပက္ကမာဒိဟိန္တော စ။ [“နတော”ဟု ဖတ်။]
- (၆၂) ဇနာဒိနမာ တိမိ စ။
- (၆၃) ဂမ ခန ဟန ရမာဒိနမန္တော။
- (၆၄) ရကာရော စ။
- (၆၅) ဌာ ပါနမိ ဤ စ။
- (၆၆) ဟန္တေဟိ ဟော, ဟဿ ဌောဝါ အ ဒဟ နဟာနံ။

**ဣတိ ကိတဗ္ဗိဓာနကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။**

- (၆၇) ဣမိ ရန္ဓဿ ဇော ဘာဝကရဏေသု။
- (၆၈) ဟနဿ ဃာတော။
- (၆၉) ဝဇော ဝါ သဗ္ဗတ္ထ။
- (၇၀) အာကာရန္တာနမာယော။
- (၇၁) ပုရ သမုပ ပရိဟိ ကရောတိဿ ခ ခရာ ဝါ  
တပစ္စယေသု စ။

- (၇၂) တဝေ တုနာဒိသု ကာ။
- (၇၃) ဂမခန ဟနာဒိနံ တံ တဗ္ဗာဒိသု န။
- (၇၄) သဗ္ဗေဟိ တုနာဒိနံ ယော။
- (၇၅) စ နန္တေဟိ ရစ္စံ။
- (၇၆) ဒိဿ သွာန သွာန္တ လောပေါ စ။
- (၇၇) မ-ဟ-ဒ-ဘေဟိ \*မ္မ-ယု-ဇ္ဇ-ဗ္ဗ-ဒ္ဓါ စ။  
[“မမ, ယု, ဇေ, ဗဘ, ဒဓာ”ဟု ဖတ်။]
- (၇၈) တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတကာ နာမံဝါတဝေ  
တုနာဒိသု စ။
- (၇၉) ဒုမိ ဂရ။
- (၈၀) ဒိယော စ။
- (၈၁) အက္ခရေဟိ ကာရ။
- (၈၂) ယထာဂမမိကာရော။
- (၈၃) ဒ ဓန္တတော ယော ကုစိ။

**ဣတိ ကိတဗ္ဗိဓာနကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။**

- (၈၄) နိဂ္ဂဟိတံ သံယောဂါဒိ နော။
- (၈၅) သဗ္ဗတ္ထ ဂေ ဂိ။
- (၈၆) သဒဿ သိဒတ္တံ။
- (၈၇) ယဇေသ သရသိ င္ဍေ။ [“သိဋ္ဌိဋ္ဌေ”ဟု မဖတ်ရ။]
- (၈၈) ဟ စတုတ္တာနမန္တာနံ ဒေါ ဓေ။
- (၈၉) ညော ဗကာရေ။
- (၉၀) ဂဟဿ ဃရ ဣ ဝါ။

- (၉၁) ဒဟဿ ဒေါ ငွံ။
  - (၉၂) ဓာတုန္တဿ လောပေါ ကိဝိမိ။
  - (၉၃) ဝိဒန္တေ ဥ။
  - (၉၄) န မ က ရာန·မန္တာနံ နိယုတ္တတမိ။
  - (၉၅) န ကဂတ္ထံ စ ဇာ ဣမ္ပိ။
  - (၉၆) ကရဿ စ တတ္ထံ တုသ္မိ။
  - (၉၇) တံ တုန တဗ္ဗေသု ဝါ။
  - (၉၈) ကာရိတံ ဝိယ ဣနုဗန္ဓော။
  - (၉၉) အန·ကာ ယု ဣနံ။
  - (၁၀၀) က ဂါ စဇာနံ။
- ဣတိ ကိတမ္ပိဓာနကပ္ပေ ပဉ္စမော ကဏ္ဍော။

၅။ ဥဏာဒိကစွည်းသုတ်စဉ်

- (၁) ကတ္တရိ ကိတ်။
- (၂) ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စ \*တ္ထခတ္တာ။ [“ကတ” ဟု ဖတ်။]
- (၃) ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ ဣော။
- (၄) \*ချာဒိဟိ မန်, မ စ, တောဝါ။ [“ခယာဒိဟိ” ဟု ဖတ်။]
- (၅) သမာဒိဟိ ထ မာ။
- (၆) ဂဟဿု ပဓဿေ ဝါ။
- (၇) မသုဿ သုဿ \*စ္ဆရ ဣရော။  
[“စဆရ, စဆေရာ” ဟု ဖတ်။]
- (၈) အာပုဗ္ဗ စရဿ စ။
- (၉) အလ ကလ သလေဟိ လယာ။

- (၁၀) ယာဏ လာနာ။
- (၁၁) မထိဿ ထဿ လော စ။
- (၁၂) ပေသာ·တိသဂ္ဂ ပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ။
- (၁၃) အဝဿကာ·ဓမိဏေသု ဣ စ။
- (၁၄) အရဟသက္ကာဒိဟိ တံ။
- (၁၅) ဝဇာဒိဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒယော နိပစ္စန္တေ။
- (၁၆) ကိလောပေါ စ။
- (၁၇) သ စဇာနံ ကဂါ ဣနုဗန္ဓော။
- (၁၈) နုဒါဒိဟိ ယုဣနု·မနာ·နနာ·ကာ·နနကာ  
သ ကာရိတေဟိ စ။
- (၁၉) ဣ ယ တ မ ကိ·မေသာန·မန္တဿရော ဒီဃံ ကုစိ,  
ဒီသဿ ဂုဏံ ဒေါရံ, \*သ ကိစ္စ။ [“သ·ကခိ” ဟု ဖတ်။]
- (၂၀) ဘျာဒိဟိမတိ ဗုဓိပူဇာ·ဒိဟိစ\*ဣော။ [“ကတော” ဟု ဖတ်။]
- (၂၁) ဝေပု သိ ဒဝ ဝမု ကု ဒါ ဘူ ဟွာဒိဟိ ထု တ္တိမ ဣမာ  
နိဗ္ဗတ္တေ။
- (၂၂) အဣောသေ နမှာ·နိ။
- (၂၃) ဧကာဒိတော သကိဿ \*က္ခတ္တံ။ [“ကခတ္တံ” ဟု ဖတ်။]
- (၂၄) သုနဿု·နဿော·ဣဝါနု·ဝါနု·နု·နု·နု·ဣာနာ။
- (၂၅) တရုဏဿ သုသု စ။
- (၂၆) ယုဝဿု·ဝဿု·ဝု·ဝါနု·နု·နာ။
- (၂၇) ကာလေ ဝတ္တမာနာ·တိတေ ဣာဒယော။
- (၂၈) ဘဝိဿတိ ဂမာဒိဟိ ဣ ဃိဏံ။
- (၂၉) ကိရိယာယံ ဣတဝေါ။



- (၃၀) ဘာဝ ဝါစိမိ စတုတ္ထိ။
- (၃၁) ကမ္မနိ ဣော။
- (၃၂) သေသေ သန္တု မာနာနာ။
- (၃၃) ဆဒါဒိဟိ တ ကြဏ်။
- (၃၄) ဝဒါဒိဟိ ဣတ္ထော ဂဏော။
- (၃၅) မိဒါဒိဟိ \*တ္ထိ တိယော။ [“တတိ-တိယော” ဟု ဖတ်။]
- (၃၆) ဥသု ရန္တဒိသာနံ ဒိဿဿ ဒဗော, ဗ ဌာ စ။
- (၃၇) သူဝုသာနမူဝုသာနမတော ထောစ။
- (၃၈) ရန္တဒါဒိဟိ ဓ ဒိဒ္ဒ ကိရာ, ကွစိ ဇ ဒလောပေါ စ။
- (၃၉) ပတိတော ဟိဿ ဟေရဏ် ဟိရဏ်။
- (၄၀) ကဿာဒိဟိ ဣော။
- (၄၁) ခါဒါမ ဂမာနံ ခန္တန္တ ဂန္တာ။
- (၄၂) ပဠာဒိဟျလံ။
- (၄၃) ပုထဿ ပုထု ပဌာမော ဝါ။
- (၄၄) သသ္မာဒိဟိ တု ဒဝေါ။
- (၄၅) \*ဈာဒိဟိ ဣဝရော။ [“စယာဒိဟိ” ဟု ဖတ်။]
- (၄၆) မုနာဒိဟိ စိ။
- (၄၇) ဝိဒါဒိဟျရော။
- (၄၈) ဟနာဒိဟိ န ဣ တဝေါ။
- (၄၉) ကုဠာဒိဟိ ဌော။
- (၅၀) မန ပုရ သုဏာဒိဟိ ဥဿ ဣသိသာ။

ဣတိ ဥဏာဒိကပ္ပော။



၆။ သမာသ်ကစွည်းသုတ်စဉ်

- (၁) နာမာနံ သမာသော ယုတ္တုတ္ထော။
- (၂) တေသံ ဝိဘတ္ထိယော လောပါ စ။
- (၃) ပကတိ စဿ သရန္တဿ။
- (၄) ဥပသဂ္ဂ နိပါတ ပုဗ္ဗကော အဗျယိဘာဝေါ။
- (၅) သော နပုံသကလိဂေါ။
- (၆) ဒိဂုဿေကတ္တံ။
- (၇) တထာ ဒွန္တေ ပါဏိ တူရိယ ယောဂ္ဂ သေနင်္ဂ ခုဒ္ဒန္တုက ဝိဝိဓ ဝိရုဒ္ဓဝိသဘာဂတ္ထာဒိနဉ္စ။
- (၈) ဝိဘာသာ ရက္ခ တိဏ ပသု ဓန ဓည ဇနပဒါဒိနဉ္စ။
- (၉) ဒွိပဒေ တုလျာမိကရဏေ ကမ္မဓာရယော။
- (၁၀) သရ်ာပုဗ္ဗော ဒိဂု။
- (၁၁) ဥဘော တပုရိသာ။
- (၁၂) အမာဒယော ပရပဒေဘိ။
- (၁၃) အညပဒတ္ထေသု ဗဟုဗ္ဗိဟိ။
- (၁၄) နာမာနံ သမုစ္စယော ဒွန္တော။
- (၁၅) မဟတံ မဟာ တုလျာမိကရဏေ ပဒေ။
- (၁၆) ဣတ္ထိယံ ဘာသိတပုမိတ္ထိ ပုမာဝ စေ။
- (၁၇) ကမ္မဓာရယသညေ စ။
- (၁၈) အတ္တံ နဿ တပုရိသေ။
- (၁၉) သရေ အန်။
- (၂၀) ကဒိ ကုဿ။

- (၂၁) \*ကာ·ပွတ္တေသု စ။
- (၂၂) ကွစိ သမာသန္တဂတာန·မကာရန္တော။
- (၂၃) နဒိမှာ စ။
- (၂၄) ဇာယာယ တု ဒံဇာနိ ပတိမိ။
- (၂၅) ဓနမှာ စ။
- (၂၆) အံ ဝိဘတ္တိန·မကာရန္တာ အဗျယိဘာဝါ။
- (၂၇) သရော ရသော နပုံသကေ။
- (၂၈) အညသ္မာ လောပေါ စ။

ဣတိ သမာသကပ္ပော။

+++++

၇။ တဒ္ဓိတ်ကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၁) ဝါဏ·ပစ္စေ။
- (၂) ဏာယန ဏာန ဝတ္ထာ·ဒိတော။
- (၃) ဏေယျော ကတ္တိကာ·ဒိဟိ။
- (၄) အတော ဏိ ဝါ။
- (၅) ဏဝေါ·ပက္ခာဒိဟိ။
- (၆) ဏေရ ဝိဓဝါ·ဒိတော။
- (၇) ယေန ဝါ သံသဋ္ဌံ တရတိ စရတိ ဝဟတိ ဏိကေ။
- (၈) တ·မဓိတေ တေနကတာဒိ သန္နိဓာန နိယောဂ သိ ဘဏ္ဍ ဇီဝိကတ္ထေသု စ။
- (၉) ဏ ရာဂါ တဿေ·ဒ·မည·တ္ထေသု စ။
- (၁၀) ဇာတာဒိန·မိမိ·ယာ စ။

- (၁၁) သမူဟတ္ထေ ကဏ် ဏာ။
- (၁၂) ဂါမ ဇန ဗန္ဓု သဟာယာ·ဒိဟိ တာ။
- (၁၃) တ·ဒဿ ဌာန·မိယော စ။
- (၁၄) ဥပမတ္တာ·ယိတတ္တံ။
- (၁၅) တန္နိသိတတ္ထေ လော။
- (၁၆) အာလု\*တဗ္ဗဟုလေ။ [“တဗ်ဗဟုလေ”ဟု ဖတ်။]
- (၁၇) \*ဏျ တ္တ တာ ဘာဝေတု။ [“ဏျ,တတ,တာ”ဟုဖတ်။]
- (၁၈) ဏ ဝိသမာ·ဒိဟိ။
- (၁၉) ရမဏိယာ·ဒိတော ကဏ်။
- (၂၀) ဝိသေသေ တရ တမိ·သိကိ·ယိ·ဌာ။
- (၂၁) တ·ဒဿတ္ထိ·တိ ဝိ စ။
- (၂၂) တပါ·ဒိတော သိ။
- (၂၃) ဒဏ္ဍာ·ဒိတော ဣက ဤ။
- (၂၄) မဇ္ဇာ·ဒိတော ရော။
- (၂၅) ဂုဏာဒိတော ဝန္တု။
- (၂၆) သတျာဒိဟိ မန္တု။
- (၂၇) သဒ္ဓါဒိတော ဏ။
- (၂၈) အာယုဿု·ကာရာ·သ မန္တုမိ။
- (၂၉) \*တပ္ပကတိ ဝစနေ မယော။ [“တပ်ပကတိ”ဟု ဖတ်။]
- (၃၀) သရ်ာပူရဏေ မော။
- (၃၁) သ ဆဿ ဝါ။
- (၃၂) ဧကာဒိတော ဒသသိ။

- (၃၃) ဒသေ သော နိစ္စံဉ္စ။
- (၃၄) အန္တေ နိဂ္ဂဟိတံဉ္စ။
- (၃၅) တိ စ။
- (၃၆) လ ဒရာနံ။
- (၃၇) ဝိသတိ ဒသေသု ဗာ ဒွိဿ တု။
- (၃၈) ဧကာဒိတော ဒသ ရ သချံနေ။
- (၃၉) အဋ္ဌာဒိတော စ။
- (၄၀) ဒွေကဉ္စန္ဓာနမာကာရော ဝါ။
- (၄၁) စတု ဆေဟိ ထ ဌာ။
- (၄၂) ဒွိတိဟိ တိယော။
- (၄၃) တိယေ ဒု တာ ပိ စ။
- (၄၄) တေသမဗျူပပဒေန အဗျုဒိဝဗျ ဒိယနာမုတိယာ။
- (၄၅) သရူပါနမေကသေသ္မသကိ။
- (၄၆) ဂဏနေ ဒသဿ ဒွိ တိ စတု ပဉ္စ ဆ သတ္တ အဋ္ဌ နဝကာနံ ဝိ တိ စတ္တာရ ပညာ ဆ သတ္တာသ နဝါ ယောသု၊ ယောနဉ္စိသမာသံ ဌိ ရိတိတုတိ။
- (၄၇) စတုပပဒဿ လောပေါ တုတ္တရပဒါဒိစဿ စုစောပိ နဝါ။
- (၄၈) ယဒနုပပန္နာ နိပါတနာ သိဇ္ဇန္တိ။
- (၄၉) ဒွါဒိတော ကောနေကတ္ထေ စ။
- (၅၀) ဒသ ဒသကံ သတံ၊ ဒသကာနံ သတံ သဟဿဉ္စ ယောမိ။

---

["ဒသ" ၊ တွေ့သမျှ၌ "ဒသံသ" ဟု မဖတ်ဘဲ "ဒသ" ဟု ဆက်ဖက်။]

- (၅၁) ယာဝတဒုတ္တရိ ဒသဂုဏိတဉ္စ။
- (၅၂) သကနာမေဟိ။
- (၅၃) တေသံ ဧတာ လောပံ။
- (၅၄) ဝိဘာဂေ ဓာ စ။
- (၅၅) သဗ္ဗနာမေဟိ ပကာရဝစနေ တု ထာ။
- (၅၆) ကိမိမေဟိ ထံ။
- (၅၇) ဝုဒ္ဓါဒိသရဿ ဝါသံယောဂန္တဿ သ ဧာ စ။
- (၅၈) မာယုနမာဂမော ဌာနေ။
- (၅၉) အာတ္တဉ္စ။ ["အာ-တ္တဉ္စ" ဟု ရေးချသံနှင့် ဖတ်။]
- (၆၀) က္ခစာဒိမဇ္ဈတ္တရာနံ ဒိဃရဿာ ပစ္စယေသု စ။
- (၆၁) တေသု ဝုဒ္ဓိလောပါဂမ ဝိကာရ ဝိပရိတာဒေသာ စ။
- (၆၂) အ ယုဝဏ္ဏာနဉ္စာယော ဝုဒ္ဓိ။

ဣတိ တဒ္ဒိတကပ္ပော။



စ။ ကာရကကစွည်းသုတ်စဉ်

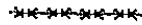
- (၁) ယသ္မာဒပေတိ ဘယမာဒတ္ထေ ဝါ၊ တဒပါဒါနံ။
- (၂) ဓာတု နာမာနမုပသဂ္ဂယောဂါဒိသ္မပိ စ။
- (၃) ရက္ခဏတ္တာနမိစ္ဆိတံ။
- (၄) ယေနဝါဒဿနံ။
- (၅) ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလနိမ္မာန တွာလောပ ဒိသာယောဂ ဝိဘတ္တာရပ္ပယောဂ သုဒ္ဓိ ပမောစန ဟေတု ဝိဝိတ္တ ပမာဏ ပုဗ္ဗယောဂ ဗန္ဓန ဝုဏ္ဏဝစန ပဉ္စ ကထန ထောကာကတ္တုသု စ။

- (၆) ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ, တံ သမ္ပဒါနံ။
- (၇) သိလာဃ ဟန ဌာ သပ ဓာရ ပိဟ ကုဓ ဒုဟိ·သော· သူယ ရာဓိ·က္ခ ပစ္စာ·သုဏ အနုပတိဂိဏ ပုဗ္ဗ ကတ္တာ· ရောစနတ္ထ တဒတ္ထ တုမတ္တာ·လ·မတ္ထ မညာ·နာဒရ· ပွါဏိနိ ဂတျ·တ္ထကမ္မနိ အာသိသတ္ထ သမ္ပုတိ ဘိယျ သတ္တဗျ·တ္ထေသု စ။
- (၈) ယော·ဓာရော, တ·မောကာသံ။
- (၉) ယေန ဝါ ကယိရတေ, တံ ကရဏံ။
- (၁၀) ယံ ကရောတိ, တံ ကမ္မံ။
- (၁၁) ယော ကရောတိ, သ ကတ္တာ။
- (၁၂) ယော ကာရေတိ, သ ဟေတု။
- (၁၃) ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော, တံ သာမိံ။
- (၁၄) လိင်္ဂံ·တ္ထေ ပဌမာ။
- (၁၅) အာလပနေ စ။
- (၁၆) ကရဏေ တတိယာ။
- (၁၇) သဟာဒိယောဂေ စ။
- (၁၈) ကတ္တရိ စ။
- (၁၉) ဟေတွတ္ထေ စ။
- (၂၀) သတ္တဗျတ္ထေ စ။

- (၂၁) ယေန·င်္ဂိကာရော။
- (၂၂) ဝိသေသနေစ။
- (၂၃) သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထိ။
- (၂၄) နမောယောဂါဒိသု·ပိ စ။
- (၂၅) အပါဒါနေ ပဉ္စမိ။
- (၂၆) ကာရဏတ္ထေ စ။
- (၂၇) ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ။
- (၂၈) ကာလ·ဒွါန·မစ္စန္ဒသံယောဂေ။
- (၂၉) ကမ္မ-ပွဝစနိယယုတ္ထေ။
- (၃၀) ဂတိ ဗုဒ္ဓိ ဘုဇ ပဌ ဟရ ကရ သယာဒီနံ ကာရိတေ ဝါ။
- (၃၁) သာမိသ္မိံ ဆဋ္ဌိ။
- (၃၂) ဩကာသေ သတ္တမိ။
- (၃၃) သာမိ·သုရာ·မိပတိ ဒါယာဒ သက္ခိ ပတိဘူ ပသုတ ကုသလေဟိ စ။
- (၃၄) နိဒ္ဒါရဏေ စ။
- (၃၅) အနာဒရေ စ။
- (၃၆) ကွစိ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌိန·မတ္ထေ။
- (၃၇) တတိယာ သတ္တမိန·ဉ္စ။
- (၃၈) ဆဋ္ဌိ စ။
- (၃၉) ဒုတိယာ ပဉ္စမိန·ဉ္စ။
- (၄၀) ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမိ။

- (၄၁) သမ္မဒါနေ စ။
- (၄၂) ပဉ္စမုတ္တေ စ။
- (၄၃) ကာလ ဘာဝေသု စ။
- (၄၄) ဥပဇျာဓိကိဿရ ဝစနေ။
- (၄၅) မဏ္ဍိတုဿုက္ကေသု တတိယာ စ။

ဣတိ ကာရကပော။



သုတ်ပေါင်း။ ။ထိုထို အပိုင်းဆုံးက သုတ်ဂဏန်းကို ကြည့်၍ သန္တိပိုင်း၌ သုတ်ပေါင်း (၅၁)၊ နာမ်ပိုင်း၌ သုတ်ပေါင်း (၂၁၈) စသည် ရှိကြောင်းကို သိလေ။ အားလုံး သုတ်ပေါင်း (၆၇၂)သုတ် ရှိသည်။ [နာမ်ပိုင်း၌ (၂၁၈)ရှိသည်မှာ “တောထေသု စ”သုတ်ကို ချန်၍ ရေတွက်ခြင်းတည်း။ ထိုသုတ်ကို ထည့်လျှင် (၂၁၉) ရှိသည်။]

- (၁) သန္တိငါးဆယ်၊ တစ်သုတ်ကယ်၊ နာမ်ဝယ် နှစ်ရာဆယ့်ရှစ်ဝ။
- (၂) အာချာတ်၌ဝယ်၊ ဆယ့်ရှစ်ကယ်၊ မှတ်ဖွယ် တစ်ရာမျှ။
- (၃) ကိတ်ပိုင်းတစ်ရာ၊ ဥဏာဒိမှာဝယ်၊ ငါးဆယ်စင်စစ်၊ မှတ်တုံလစ်၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ် သမာသ။
- (၄) ခြောက်ဆယ်နှစ်ဝ၊ တဒ္ဓိတတည်း။ ကာရကဝယ်၊ လေးဆယ်နှင့် ငါး၊ ပေါင်းငြား ခုနစ်ဆယ်၊ နှစ်သုတ်ကယ်၊ မှတ်ဖွယ် ခြောက်ရာပြ။

ကစွည်းသုတ်စဉ် ပြီး၏။



နာမ်ကိုက်နိဒါန်း

အချီစကားအတွက် မှတ်သားနှင့်ဖွယ်

ဂါထာ - (၈)လုံးလျှင် (၁)ပိုဒ်၊ (၄)ပိုဒ်လျှင် (၁)ဂါထာ စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ဆန်းကျမ်း၌လာသော အစီအစဉ်အတိုင်း ရေးသား ဝီကုံးအပ်သည့်အတွက် ရွတ်ဆိုသင့် ရွတ်ဆိုထိုက် ရွတ်ဆို၍ ချောမောလှသော

“အသေဝနာ စ ဗာလာနံ” ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ၊ ပူဇာ စ ပူဇနီယာနံ” ဧတံ မင်္ဂလံ မုတ္တမံ” စသည်ကို “ဂါထာ” ဟု ခေါ်သည်။ “ဂါယိတဗ္ဗာတိ ဂါထာ” ဂါယိတဗ္ဗာ- ရွတ်ဆိုအပ် ရွတ်ဆိုထိုက်၏။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဂါထာ- ဂါထာမည်၏။

စုဏ္ဍိယ - ဂါထာကဲ့သို့ အက္ခရာကန့်သတ်ချက်၊ အပိုဒ်ကန့်သတ်ချက် မရှိသော ပါဠိစကားပြင် ဟူသမျှကို ယခုကာလ၌ “စုဏ္ဍိယ” ဟု ခေါ်ကြသည်။ [သက္ကတအဘိဓာန်၌ သမာသ်ပုဒ် နည်းပါးသော နှစ်နှစ်ဖွဲ့ ပါဠိစကားပြင်ကိုသာ “စုဏ္ဍိယ” ဟု ခေါ်လို၏။ အခြားသော ပါဠိစကားပြင်ကို အခြားသော နာမည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုသေးသည်။]

အစီ - လှပသော ပန်းကလေးများကို တစ်ပွင့်စီ တစ်ပွင့်စီ စီတန်းထား သကဲ့သို့၊ ပုဒ်များကို သဒ္ဓါနည်းကျကျ စီတန်းမှုကို “အစီ” ဟု ခေါ်၏။ ၎င်းအစီကို ပါဠိလို “ရစနာ” ဟု ခေါ်သည်။

အကုံး - ပန်းများကို တစ်ပွင့်စီ တစ်ပွင့်စီ သီကုံးထားသကဲ့သို့ပုဒ်များကို လှပချောမောအောင် ရေးသားမှုကို “အကုံး” ဟု ခေါ်သည်။

အနှုန်း - စကားပြောကောင်းသူသည် ယဉ်ကျေးသော စကားလုံးကိုသာ သုံးနှုန်းပြောဆိုလေ့ ရှိသကဲ့သို့ ကောင်းမွန်သော ပါဠိစကား ကိုသာ သုံးနှုန်း ရေးသားနိုင်ခြင်းကို “အနှုန်း” ဟု ခေါ်သည်။

အဖွဲ့ - အဖိုးတန်သော ဝတ္ထုများကို ပေါင်းစုဖွဲ့ထားသကဲ့သို့ ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြသည့် ပါဠိများကို ပေါင်းစုဖွဲ့ထားခြင်းကို “အဖွဲ့” ဟု ခေါ်၏။ ဤ“အစီ၊ အကုံး၊ အနှုန်း၊ အဖွဲ့” တို့ကို ပါဠိလို “ဗန္ဓု(ဗန္ဓုန)” ဟု ခေါ်သည်။

နာမ်ဂိုဏ်း-ပါဠိလို နာမဂဏကို မြန်မာလို “နာမ်ဂိုဏ်း” ဟု ခေါ်၏။ [နာမ=နာမ်ပုဒ်+ဂဏ=အပေါင်း] စည်းကမ်းဥပဒေသချင်း တူသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းကို တစ်ဂိုဏ်းဖွဲ့ရသကဲ့သို့ ရုပ်တွက် ရာ၌ အစီအရင်ချင်းတူသော နာမ်ပုဒ်အပေါင်းကို တစ်ဂိုဏ်း ဖွဲ့ရလေသည်။ ရုပ်စီရင်ပုံ ကွဲပြားသလောက် ဂိုဏ်းခွဲ၍ ပြလိုက်ရာ၊ နာမ်ဂိုဏ်း (၁၃)ဂိုဏ်း ထွက်လာလေသည်။ [ဂိုဏ်းဥပဒေသထက် ထူးခြား၍ ကျင့်သော အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိတတ်သကဲ့သို့ ဂိုဏ်းစည်းကမ်းထက် ထူးပြားနေသော အချို့ရုပ်များကိုလည်း တွေ့ကြုံရလတ္တံ့။]

ပုရိသာဒိဂိုဏ်း-ယခုကာလ ထိုထို ဂိုဏ်းဂဏတို့၌ ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးစီ ရှိ၏။ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း၌ “ပုရိသ” ဟူသော နာမ်ပုဒ်သည် ခေါင်းဆောင်ရုပ်ပင်တည်း။ ပုရိသာဒိ၌ အာဒိသဒ္ဒါသည် “အတူ” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်စဉ်ရပုံ အားဖြင့် ပုရိသနှင့်တူသော နာမ်ပုဒ်အပေါင်းကို “ပုရိသာဒိ ဂိုဏ်း” ဟု ခေါ်၏။ [ပုရိသာဒိ=ပုရိသနှင့်တူသော နာမ်ပုဒ်တို့၏+ ဂဏော=အပေါင်း။]

ပဒမာလာ-[ပဒ=ပုဒ်+မာလာ=အစဉ်အတန်း] ပုဒ်တစ်ခု တစ်ခုကို ဧကဝုဏ် ဗဟုဝုဏ် အစဉ်ကျအောင်၊ ပဌမာ ဒုတိယာ စသော ဝိဘတ် အစဉ်ကျအောင် စဉ်တန်းမှုကို “ပဒမာလာ” ဟု ခေါ်၏။

ဂိုဏ်းနှင့် ပဒမာလာအထူး-သဘောတူ နာမ်ပုဒ်အပေါင်းကို “ဂိုဏ်း” ဟု ခေါ်၏။ တိုထိုဂိုဏ်းဝင် နာမ်ပုဒ်တစ်ခုတစ်ခုကို “ပုရိသော ပုရိသာ” စသည်ဖြင့် စဉ်ခြင်းကို “ပဒမာလာ” ဟု ခေါ်သည်။

နာမ်ဂိုဏ်းအတွက် မှတ်သားနှင့်ဖွယ်

နာမ်ဂိုဏ်း၌ “တည်သောအခါ၊ ပြီးသောအခါ၊ ကာရန္တ၊ ပကတိ၊ လိင်” ဟူသော စကားလုံးကို သုံးနှုန်းထားလိမ့်မည်။ ထိုတွင် တည်သော အခါ-ဟူသည်ကား ရုပ်တွက်လို၍ ရုပ်တည်သောအခါကို ဆိုလိုသည်။ ဥပမာ-ပုရိသောကို ရုပ်တွက်လိုသည့်အခါ “ပုရိသ” လိင်တည်ဟု ရုပ်တည်သောအခါမျိုးတည်း။ ပြီးသောအခါ-ဟူသည်ကား ရုပ်တွက်၍ ပြီးစီးသည့်အခါကို ဆိုသည်။

ကာရန္တ - [ကာရ+အန္တ၊ ကာရ=အက္ခရာ+အန္တ =အဆုံးရှိသည်။] တည်သောအခါ၌လည်းကောင်း၊ ပြီးသောအခါ၌လည်းကောင်း “အ အာ ဣ ဤ ဥ ည ဩ ဝိန္ဒု” ဟု အက္ခရာရှစ်လုံးတို့တွင် တစ်လုံးလုံး ဆုံးလျက်ရှိသည်ကို “ကာရန္တ” ဟု ခေါ်သည်။

ပြီးတဲ့အခါ ကာရန္တကို သတ်မှတ်ရာ၌ ပဌမာသိဝိဘတ်နှင့် ရုပ်ပြီး သော ကာရန်ကို သတ်မှတ်ရသည်။ ဘာကြောင့်နည်းဆိုလျှင်၊ အာလုပ် ဒုတိယာ စသော အခြားဝိဘတ်များသည် (ဘော ပုရိသ-အို ယောက်ျား၊ ဂစ္ဆ-သွားလော၊ ပုရိသ-ယောက်ျားကို၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ ပုရိသဿ-ယောက်ျား၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာ၊ စသည်ဖြင့်) စပ်ဆိုင်ရာ ပုဒ်တစ်ပါးနှင့် တွဲမိမှ သက်ရသော ဝိဘတ်များတည်း။ ဘယ်ပုဒ်နှင့်မှ မစပ်တဲ့အခါ (“ပုရိသော-ယောက်ျား” ဟု) ပဌမာဖြင့်သာ ရုပ်နေရသည်။ သို့အတွက် ရုပ်ပြီးကာရန်ကို သတ်မှတ်ရာ၌ ပဌမာဖြင့် ပြီးနေပုံကို ကြည့်၍ သတ်မှတ် ရလိမ့်မည်။ ဧကဝုဏ် ဗဟုဝုဏ် နှစ်မျိုးတွင်ကား ဧကဝုဏ်က အရင်းခံ ဖြစ်သောကြောင့် ပဌမာ ဧကဝုဏ်ဖြင့် ရုပ်ပြီးကာရန်ကို သတ်မှတ်ရသည်။

ပကတိ- တစ်စုံတစ်ခု ဝိဘတ် မသက်ခင် ပင်ကို ပုဒ်အတိုင်းကို “ပကတိ” ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ပုရိသသည် အကာရန္တ ပကတိ ရှိ၏။ ပင်ကို ပုဒ်အတိုင်းမှာ သည့် “အ” အက္ခရာ အဆုံးရှိသည် - ဟူလို။

လိင်ကို ပါဠိလို “လိင်္ဂ” ဟု ခေါ်၏။ လိင်္ဂသဒ္ဒါသည် “အမှတ်အသား” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးသဒ္ဒါဆရာတို့က အင်္ဂါစာန် ကျမ်း၌ “ဤသဒ္ဒါသည် ပုလ္လိင်ရှိ၏၊ ဤသဒ္ဒါသည် ဣတ္ထိလိင်၊ သို့မဟုတ် နပုလ္လိင်ရှိ၏။ ဤသဒ္ဒါသည် လိင်နှစ်မျိုးနှင့် ဆက်ဆံ၏၊ ဤသဒ္ဒါကား လိင်သုံးမျိုးနှင့် ဆက်ဆံ၏၊ ဤသဒ္ဒါကား လိင်အတွက် အထူးမရှိ၍ အလိင်တည်း” ဟု မှတ်သားထားခဲ့ကြပေသည်။ ထိုအင်္ဂါစာန် ကျမ်းလာ သဒ္ဒါဆရာတို့ ထားအပ်သော အမှတ်အသားကိုပင် လိင်္ဂ (လိင်) ဟု ခေါ်ဝေါ်ရပေသည်။

**အတ္ထလိင်နှင့် သဒ္ဒလိင် ဆက်သွယ်လာပုံ**

ယောက်ျား မိန်းမ နှစ်ပါး (ပဏ္ဍုက်) ဟူသော အနက်ခြစ်များ၌ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် နပုလ္လိင်ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အခြင်းအရာတစ်မျိုး ရှိ၏။ ယောက်ျား၏ သွားလာပုံ စားသောက်ပုံနှင့် ကိုယ်၏ ပုံသဏ္ဍာန်များ၌ မိန်းမသားတို့ထက် သန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ ရှိ၏။ ထိုသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာကို ပါဠိလို “ဝိသဒါ-ကာရ” ဟု ခေါ်၏။ [ဝိသဒ=သန့်ရှင်းသော + အာကာရ = အခြင်းအရာ] ထို သန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ ဝိသဒါကာရသည် ပုမလိင်(ပုလ္လိင်)ပင်တည်း။ [ပုမ=ယောက်ျား၏+လိင်္ဂ=အမှတ်အသား] ဤကား အနက်ခြစ်၌ ရအပ်သော အတ္ထလိင်တည်း။

ထိုအတ္ထလိင် သန့်ရှင်းသလို ရုပ်စီရင်ရာ၌ သန့်ရှင်းပြီးလွယ်သော အခြင်းအရာကိုလည်း သဒ္ဒါဆရာတို့က ပုမလိင်(ပုလ္လိင်)ဟု မှတ်သား၍ ထိုသဒ္ဒါကိုလည်း ပုလ္လိင်ဟော သဒ္ဒါဟု အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြပေသည်။ တကယ် ခြစ်နက်က ပုလ္လိင် မဟုတ်သော်လည်း သဒ္ဒါဆရာတို့က ရုပ်စီရင်ရာ၌ သန့်ရှင်းလျှင် သဒ္ဒါကို ပုလ္လိင်ဟုပင် ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိန်းမ(ပု)သော အနက်ကို “မာတုဂါမော”， မယားဟူသော အနက်ကို “ဒါရော” ဟူသော ပုလ္လိင်သဒ္ဒါတို့က ဟောလျက်ရှိလေသည်။

မိန်းမတို့၏ သွားလာ စားသောက်ပုံ ကိုယ်၏ပုံသဏ္ဍာန်များ၌ ယောက်ျားများလောက် မသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ ရှိ၏။ ထိုမသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာကို “အဝိသဒါ-ကာရ” ဟု ခေါ်၏။ [အဝိသဒ=မသန့်ရှင်းသော+အာကာရ=အခြင်းအရာ] ထိုမသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ အဝိသဒါ-ကာရသည် ဣတ္ထိလိင်(ဣတ္ထိလိင်)ပင်တည်း။ [ဣတ္ထိ=မိန်းမ၏+လိင်္ဂ=အမှတ်အသား] ဤကား အနက်ခြစ်၌ ရအပ်သော အတ္ထလိင်တည်း။

ထိုအတ္ထလိင် မသန့်ရှင်းသလို ရုပ်စီရင်ရာ၌ မသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာကိုလည်း သဒ္ဒါဆရာတို့က ဣတ္ထိလိင် (ဣတ္ထိလိင်) ဟု မှတ်သား၍ ထိုသဒ္ဒါကိုလည်း ဣတ္ထိလိင်ဟော သဒ္ဒါဟု အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် အနက်ခြစ်မှာ ဣတ္ထိလိင် မရှိသော်လည်း သဒ္ဒါဆရာတို့ သတ်မှတ်ချက်အရ ချောက်ကမ်းပါးကို ” တဋ္ဌာ ” ဟူသော ဣတ္ထိလိင်သဒ္ဒါဖြင့် ပါဠိ စီရလေသည်။

ယောက်ျား မဟုတ်၊ မိန်းမ မဟုတ် နှစ်ပါး (ပဏ္ဍုက်) တို့၏ အသွားအလာ ကိုယ်၏ ပုံဟန်သဏ္ဍာန်သည် သန့်ရှင်းသည်လည်း မဟုတ်၊ မသန့်ရှင်းသည်လည်း မဟုတ်ချေ။ ၎င်းကို “နေဝဝိသဒနာဝိသဒါ-ကာရ” ဟုခေါ်၏။ ထိုသန့်ရှင်း၊ မသန့်ရှင်း မဟုတ်သော အခြင်းအရာ နေဝဝိသဒနာဝိသဒါ-ကာရသည် နှစ်ပါးကလိင်(နပုလ္လိင်)ပင်တည်း။ [နှစ်ပါးက=နှစ်ပါးတို့၏+လိင်္ဂ=အမှတ်အသား] ဤကား အနက်ခြစ်၌ ရအပ်သော အတ္ထလိင်တည်း။

ထိုအတ္ထလိင်၏ သန့်ရှင်း မသန့်ရှင်း မဟုတ်သော အခြင်းအရာကဲ့သို့ ရုပ်စီရင်ရာ၌ ပုလ္လိင်သဒ္ဒါများလောက်လည်း မသန့်ရှင်းတတ်၊ ဣတ္ထိလိင် သဒ္ဒါများလောက်လည်း မရှုပ်ထွေးတတ်သော အခြင်းအရာကို သဒ္ဒါဆရာတို့က နှစ်ပါးကလိင် (နပုလ္လိင်) ဟု အသိအမှတ် ပြုခဲ့ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် အနက်ခြစ်မှာ နပုလ္လိင် မရှိပါသော်လည်း သဒ္ဒါဆရာတို့ သတ်မှတ်ချက်အရ မယားဟူသော အနက်ကို “ကလတ္ထိ” ဟူသော နပုလ္လိင်သဒ္ဒါက ဟောပြနိုင်လေသည်။

ဤစကားအရ အဘိဓာန်ကျမ်း၌ သဒ္ဒါဆရာတို့ သတ်မှတ်ထားအပ်သော အမှတ်အသားကို သဒ္ဒါကျမ်းများ၌ အသုံးပြုရသော လိင်ဟုမှတ်၊ ထိုသဒ္ဒါဆရာတို့လည်း အနက်ခြစ် အတ္ထုလိင်မှာရှိသော အခြင်းအရာကို အတုယူ၍ ရုပ်စီရင်ရာ၌ သန့်ရှင်းမှု၊ မသန့်ရှင်းမှု အခြင်းအရာကို အစွဲပြုလျက် “လိင်” ဟု ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခဲ့ကြပေသည်ဟု မှတ်၊ ဤကား မုဒ္ဒဗောဓ(သက္ကတ)ဋီကာကို ဖို၍ ပြအပ်သော အဓိပ္ပာယ်တည်း။ သဒ္ဒါနိတိ၌ကား ပဒမာလာအစဉ် သန့်ရှင်း မသန့်ရှင်းမှုကို စွဲ၍ သဒ္ဒါလိင်ကို ဆုံးဖြတ်လေသည်။

- [ဆောင်] (၁) အတ္ထုသဒ္ဒါ၊ ဤနှစ်ဖြာ၊ သေချာ ခွဲဖို့လိင်။
- (၂) အတ္ထုလိင်မှာ၊ သွားလာပုံဟန်၊ သဏ္ဍာန်ခြင်းရာ၊ သဒ္ဒါဖို့လျှင်၊ ရုပ်စီရင်မှု၊ ခြင်းရာစု၊ ရှုလေအကြိမ်ကြိမ်။
  - (၃) ရှုသော်သန့်ရှင်း၊ မသန့်ရှင်းနှင့်၊ မရှင်းမဆို၊ ရှင်းမဆို၊ သွင်းသို နှလုံးအိမ်။
  - (၄) ပုလ္လိင်သန့်ရှင်း၊ မသန့်ရှင်းဘိ-ကုတ္တိလိင်သာ၊ နှစ်ဖြာမလို့၊ နပုံးကို၊ သုံးဆို စွဲ၍ချိန်။

မှာထားချက်။ ။ ဤနာမ်ဂိုဏ်း၌ အလွန်ထူးသော ရုပ်မှတစ်ပါး များစွာသော ရုပ်ကို တွက်ပြတော့မည် မဟုတ်၊ ဂိုဏ်းနှင့်ဆိုင်ရာ သုတ်များကိုသာ ညွှန်ပြထားလိမ့်မည်၊ ထိုထို သုတ်တုန်းက တွက်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဒိုင်းဒိုင်းပြေးအောင် မိမိဘာသာ ရုပ်တွက်ကြလေ၊ ပို့ချသောဆရာများကလည်း နာမ်ဂိုဏ်းကို နေအခါ ကျက်စေ၍ ညဉ့်အခါ၌ နှစ်ဦးသုံးဦး စသည် တွဲဖက်လျက် သံပြိုင်ရုပ်တွက်စေခြင်း၊ ထိုထိုဂိုဏ်းမှာ ပါရှိသည့် လေ့ကျင့်ဖွယ် ပုဒ်များကို ဂိုဏ်းစဉ်ခိုင်းခြင်း၊ ပုရိသသည် ဘာလိင်ရှိသလဲ၊ ပကတိက ဘာကာရန်လဲ၊ ပြီးတဲ့အခါ ဘာကာရန်လဲဟု ထပ်တလဲလဲ မေးမြန်း ပို့ချခြင်းတို့ဖြင့် စာသင်သားတို့ ဉာဏ်ကို ရှင်းလင်းစေနိုင်ပါသည်။

နာမ်ဂိုဏ်းနိဒါန်း ပြီး၏။

ကျက်မှတ်ရန် နာမ်ရုပ်ကြေမှုမှ ဂါထာစုဏ္ဍိယ အစီ အကုံး အနှုန်း အချီ အဖွဲ့ မြန်တက်၊ ကျမ်းဂန်တို့၌ အနက်ထင်မြင်၊ သဘောဉာဏ် သက်ဝင် စူးရှနိုင်သောကြောင့်၊ နာမ်ရုပ်ကြေမှုအောင် ... “မနောဂိုဏ်းစု၊ ပု-စိတ်-ကညာ၊ ဂု-ဂစ္ဆာနှင့်၊ ပုမာ-ရာဇ၊ သတ္တ-ရတ္တာ၊ နဒါ-ဂဟံ၊ သဗ္ဗနာမ်၊

အချီစကားပျိုးအဓိပ္ပာယ်

“နာမ်ရုပ်ကြေမှု” ဟူသော စကားမှစ၍ ပုရိသဒီဂိုဏ်း၏ နောက်မှ “ပြဆိုပေအံ့” တိုင်အောင် စကားစုကား နာမ်ဂိုဏ်းကို ပြလို၍ ရှေးဦးစွာ အစချီသောစကားတည်း။ သစ်ပင်များကို စ၍ စိုက်ပျိုးသကဲ့သို့ ရှေးဦးစွာ စ၍ပျိုးသောကြောင့် “စကားပျိုး=အပျိုးစကား” ဟုလည်း ခေါ်ရ၏။

နာမ်ရုပ်ကြေမှုမှ ပေ၊ သက်ဝင် စူးရှနိုင်သောကြောင့်-ထမင်းစားသောအခါ ကြေမှုအောင် ကိုက်ချေ၍ မျိုချလိုက်မှ အရသာပေါ်ထွက် အစာကြေညက်၍ အားအင်တိုးတက်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ နာမ်ပိုင်း၌ ပြခဲ့သော ရုပ်များကို ကြေကြေမှုမှ နှုတ်တက်လည်း ရကြ၊ ရုပ်တွက်လည်း ကျနမှသာ လှပသော ဂါထာ စုဏ္ဍိယများကို ရေးသားစီကုံးသုံးနှုန်း ဖွဲ့ဆိုရာ၌ အလျင်အမြန် နှုတ်သို့လည်း တက်၊ လက်သို့လည်း တက်၍ သွက်လက်စွာ စီကုံးနိုင်ကြပေမည်၊ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာကျမ်းဂန်တို့ကို ကြည့်ရှုရာ၌လည်း နာမ်ရုပ်ကြေမှုမှသာ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်နိုင် မြင်နိုင်၍ ကျမ်းဂန်၏ လေးနက်သော စကားကိုလည်း သက်ဝင် စူးရှလျက် ကျကျနန သိနိုင်ပေသည်။

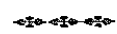
အိုစာသင်သားအပေါင်းတို့... နာမ်ရုပ်ကြေခြင်း၏ ကျေးဇူးကို အသင်တို့ နာမ်ရုပ်ကြေသည့်အခါ ယခုပြခဲ့သော အကျိုးများထက် ပိုမို၍ ကြီးမားသော အကျိုးကျေးဇူးကို ခံစားကြရပေလိမ့်မည်။ သမာသ် တဒ္ဒိတ် ကိတ်အပိုင်းများနှင့် ကာရကပိုင်းသည် နာမ်၏ စက်ကွင်းမှ မလွတ်ကင်းနိုင်ကြပေ။



မှတ်ရန် တစ်ဆယ့်သုံး”ဟူသော တစ်ဆယ့်သုံးဂိုဏ်းတို့၏ ပဒမာလာကို အာလုပ်နှင့်တကွ ဝိဘတ်တစ်ဆယ့်ခြောက်လုံး အစဉ်အတိုင်း အကျဉ်းမျှ ပြဆိုပေအံ့။ ထိုတွင် မနောဂိုဏ်းစုကို ပုရိသ စိတ္တ ကညာဒိဂိုဏ်းတို့ထက် လက္ခဏာပိုလွန်သော ဂိုဏ်းထူးဖြစ်၍ ထိုသုံးဂိုဏ်းတို့၏ နောက်မှ ပြဆိုပေအံ့။

သမာသ်နာမ် တဒ္ဓိတ်နာမ် ကိတ်နာမ် အမည်ကို ခံယူလျက် ယခု နာမ် အတွင်းသို့ သက်ဆင်းကြရပေသည်။ ထိုသမာသ် တဒ္ဓိတ် ကိတ်ပုဒ်တို့ နာမ်အတွင်းသို့ သက်ဆင်းကြရပုံကို ဤအခြေပြုသဒ္ဒါက ထိုထိုအပိုင်း၌ ကသိုဏ်းကွက် ဆင်ပြင်သလို ထင်မြင်အောင် ညွှန်ပြထားလိမ့်မည်။

အိုစာသင်သားအပေါင်းတို့...နာမ်၏ကျေးဇူးကို အထူးသဘောကျပြီး သော ဆရာအစဉ်အဆက်တို့က “နာမ်ကိုနိုင်လျှင် သဒ္ဓါတစ်ဝက် ပိုင်ပြီ” ဟု မြိုင်မြိုင်ကြီး မိန့်တော်မူခဲ့ကြသည်။ သို့အတွက် သင်တို့၏ သဒ္ဓါအခြေကို ကြာလေလေ တိုးပွားဖို့ အကျိုးများသည့် ဤနာမ်ဂိုဏ်းကို ခိုင်းခိုင်းပြေး ကြေမ့အောင်...၁-မနောဂိုဏ်းစု, ၂-ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, ၃-စိတ္တာဒိဂိုဏ်း, ၄-ကညာဒိဂိုဏ်း, ၅-ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်း, ၆-ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း, ၇-ပုမာဒိဂိုဏ်း, ၈-ရာဇာဒိဂိုဏ်း, ၉-သတ္တာဒိဂိုဏ်း, ၁၀-ရတ္တာဒိဂိုဏ်း, ၁၁-နဒါဒိဂိုဏ်း, ၁၂-ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း, ၁၃-သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်းဟု (၁၃)ဂိုဏ်းတို့၏ ပဒမာလာ ကို အာလုပ်ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဝိဘတ်(၁၆)လုံး အာလုပ် ပဌမာ ဒုတိယာ စသော အစဉ်အတိုင်း အကျဉ်းမျှ ပြဆိုရပေလိမ့်မည်။ ထို(၁၃)ဂိုဏ်းတွင် “မနောဂိုဏ်းစု, ပု စိတ် ကညာ”ဟု မနောဂိုဏ်းစုကို အစဆုံးခေါင်းစဉ် ထားသော်လည်း ရုပ်၏ လက္ခဏာမှာ ပုရိသ စိတ္တ ကညာဒိဂိုဏ်းတို့ထက် ပိုလွန် ထူးခြားနေသောကြောင့် ထိုဂိုဏ်းများ၏ နောက်မှ ပြဆိုခွင့် ရှိသည်ကိုလည်း သတိပြုခဲ့ကြပါကုန်။



ကျက်မှတ်ရန် တည်သောအခါ “ပုရိသ”ဟု အကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင် “သော”ဟူသော သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို ဩပြု၍ ပြီးသောအခါ “ပုရိသော”ဟု ဩကာရန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ပုရိသာဒိဂိုဏ်းမည်၏။ ဤပုရိသာဒိဂိုဏ်းသည် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကပုစ်	မဟုပုစ်
ပ	ပုရိသော	ပုရိသာ
အာ	ဘောပုရိသ, ပုရိသာ	ဘောန္တော ပုရိသာ
ဒု	ပုရိသံ	ပုရိသေ
တ	ပုရိသေန	ပုရိသေဟိ, ပုရိသေဘိ
စ	ပုရိသဿ	ပုရိသာနံ
ဇီ	ပုရိသသ္မာ, ပုရိသမှာ, ပုရိသာ	ပုရိသေဟိ, ပုရိသေဘိ
ဆ	ပုရိသဿ	ပုရိသာနံ
သ	ပုရိသသ္မိ, ပုရိသမိ, ပုရိသေ	ပုရိသေသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မော သံဃော ပေါသော, ဒေဝေါ စ မနုဿော နုရော၊ မာတုဂါမော ဩရောဓောတိ, ပုရိသာဒိဂဏော မတော။

စီရင်သောသုတ်

အာလပနေ ဂဿညနှင့်, အကာရပိ-တာဒျန်, အာကာရောဝါ-သေသတော, သဗ္ဗယောနိနံ၊ သရလောပေါ-သော-တစ်တန်ငယ်, အတောနေနံ သုဟိသ္မုနှင့် သ္မာဟိ(ပြ)သ္မိ နံပေ, သာဂမောတဲ့သေ၊ သုနဟိသု-သ္မာသ္မိနိတွေမှာ, ဂိုဏ်းပုရိသေ သုတ်များပါတဲ့လေး။

ကြည်ရှုရန်သာ

“ပုရိသော-ယောကျ်ားသည်၊ ပုရိသာ-ယောကျ်ားတို့သည်၊ ဘော ပုရိသ ပုရိသာ-အိုယောကျ်ား၊ ဘောန္တော ပုရိသာ-အို ယောကျ်ားတို့ စသည်ဖြင့် သုဝိဘတ်တိုင်အောင်) ပုရိသေသု-ယောကျ်ားတို့၌” ဟု ဂိုဏ်းတိုင်းမှာ အနက်ဆိုပါစေ၊ ကလေးများဉာဏ်သည် အလွန်နုနယ်လှ၏။ လွယ်သည်ဟု သဘောထား၍ အနက်မချဘဲ မနေပါနှင့်၊ ရုပ်တွက်ပုံ ကိုကား ဂိုဏ်းဝင်သုတ်များ၏ သုတ်နက်တိုင်းမှာ ပြဆိုခဲ့ပြီ။

[ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရား၊ ဓမ္မော-တရား၊ သံယော-သံဃာ၊ ပေါသော-ယောကျ်ား၊ ဒေဝေါ-နတ်၊ မနုဿော၊ နုရော-လူ၊ မာတုဂါမော-မိန်းမ၊ ဩရောမော-မောင်းမ (မိဖုရား၏ အခြွေအရံဖြစ်သော နန်းတော်သူ များ)၊ ဣတိ-ဤသို့သော သဒ္ဓါအပေါင်းကို၊ ပုရိသာဒိဂဏော-ပုရိသာဒိ ဂိုဏ်းဝင်ဟူ၍၊ မတော-သိအပ်၏။]

မှတ်ချက်။ ။ရုပ်စဉ်ရာ၌ ရှေ့အစဝယ် ပ အာ စသော အက္ခရာကို ပြထား၏။ ပ ကို ပဌမာ၊ အာ ကို အာလုပ်၊ ဒု ကို ဒုတိယာ၊ တ ကို တတိယာ၊ စ ကို စတုတ္ထိ၊ မိ ကို ပဉ္စမိ၊ ဆ ကို ဆဋ္ဌိ၊ သ ကို သတ္တမိဟု မှတ်၊ ကျက်သည့်အခါ ထိုအက္ခရာများကို မကျက်နှင့်၊ “ပုရိသော၊ ပုရိသာ၊ ဘော ပုရိသ၊ ပုရိသာ၊ ဘောန္တော ပုရိသာ” စသည်ဖြင့် ရုပ်စဉ် သက်သက်ကိုသာ ကျက်လေ၊ ထိုအက္ခရာများကား ပဌမာ အာလုပ် ကေဂုဏ် ဗဟုဂုဏ်ရုပ်မှန်း သိဖို့ရာ သင်္ကေတ (အမှတ်အသား)အဖြစ်ဖြင့် သာ ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုထိုဂိုဏ်းနှင့် သက်ဆိုင်သော သုတ်များကို ညွှန်ပြရာ၌ လူငယ်များ အတွက် ကျက်မှတ်လွယ်ကူစေခြင်းငှာ ချောမောသော စာသွားဖြင့် ညွှန်ပြထားသည်ကို သမာဓိကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ရှေးဆရာတော်ကြီး များ၏ ကဗျာဗန္ဓုတွေကို သတိထားလျက် ကျေနပ်နိုင်ကြပါစေသား။

ပုရိသာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

\*\*\*

ကျက်မှတ်ရန် တည်သောအခါ “စိတ္တ” ဟု အကာရန္တုဖြင့် တည်ပြီးလျှင်၊ “သိ” ဟူသော သုတ်ဖြင့် သိ ဝိဘတ်ကို အံပြု၍၊ ပြီးသောအခါ “စိတ္တံ” ဟု နိဂုဟိတန္တုဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် စိတ္တာဒိဂိုဏ်းမည်၏။ ဤ စိတ္တာဒိဂိုဏ်းသည် နပုလ္လိင်သာတည်း၊ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ကေဂုဏ်	ဗဟုဂုဏ်
ပ စိတ္တံ		စိတ္တာ၊ စိတ္တာနိ
အာ ဘော စိတ္တံ၊ စိတ္တာ		ဘဝန္တာနိ စိတ္တာ၊ စိတ္တာနိ
ဒု စိတ္တံ		စိတ္တေ၊ စိတ္တာနိ
တ စိတ္တေန		စိတ္တေဟိ၊ စိတ္တေဘိ
စ စိတ္တဿ		စိတ္တာနံ
မိ စိတ္တဿော၊ စိတ္တမှာ၊ စိတ္တာ		စိတ္တေဟိ၊ စိတ္တေဘိ
ဆ စိတ္တဿ		စိတ္တာနံ
သ စိတ္တသ္မိံ၊ စိတ္တမိံ၊ စိတ္တေ		စိတ္တေသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ကုလံ စ ကုသလံ ပုညံ၊ ကလတ္တံ ဥဒကံ သုခံ၊ ဒုက္ခံ အကုသလံ ပါပံ၊ ကမ္မံ စိတ္တာဒိကံ မတံ။

စီရင်သောသုတ်

ဂိုဏ်းပုရိသာ သုတ်လာသမျှနှင့် အတောနိစ္စ သိတစ်တန်၊ ယောသုကတာ နိကာရ-လောပ သုဒီဃံ၊ ကမ္မအတွက် ရုပ်ကျူးဟန်မှာ၊ သုတ်အထူးကြံ အကမ္မနှင့်၊ ဥနာမိစ-စမသေ့၊ ဈလတောပြ နှစ်ထွေ၊ ဗြဟ္မတောတု-တုအနေမှာ၊ နယုပဒေ ဂိုဏ်းစိတ္တာဒိလေး။

ကြည်ရွှေရန်သာ

[ယောဝိဘတ်ဖြင့် စိတ္တာ စိတ္တေကဲ့သို့သော ရုပ်များသည် ဂါထာ စီရာဝယ် အက္ခရာနည်းအောင် သုံးရသော ရုပ်များတည်း။ စုတ္တိယမှာ ရှိခဲ့၏။] ကုလံ-အမျိုး၊ ကုသလံ-ကုသိုလ်၊ ပုညံ-ကောင်းမှု၊ ကလတ္တံ-ဇနီး(မယား)၊ ဥဒကံ-ရေ၊ သုခံ-ချမ်းသာ၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲ၊ အကုသလံ-အကုသိုလ်၊ ပါပံ-မကောင်းမှု၊ ကမ္မံ-အမှု(လုပ်ငန်း)၊ စိတ္တာဒိဂံ-စိတ္တာဒိဂိုဏ်းဝင်ဟူ၍၊ မတံ-သိအပ်သော ပုဒ်အပေါင်းတည်း။

ထိုပုဒ်များတွင် ကမ္မသဒ္ဒါဝယ် “နာ-သ-သ္မာ-သ-သ္မိ”ဝိဘတ် ငါးလုံးနှောင်းရာ၌ အကမ္မန္တဿ စ၊ ဥနာမိ စ၌ စသဒ္ဒါ၊ ဈလတော သဿနောဝါ၊ ဈလတော စဟု (ဈလတောပြသောနှစ်သုတ်), ဗြဟ္မတောတု သ္မိန္နိ၌ တုသဒ္ဒါတို့ဖြင့် စီရင်၍ နာဝိဘတ်ဖြင့် ကမ္မုနာ ကမ္မနာ၊ သဝိဘတ်ဖြင့် ကမ္မုနော၊ သ္မာဝိဘတ်ဖြင့် ကမ္မုနာ၊ သ္မိဝိဘတ်ဖြင့် ကမ္မုနိဟု ကျူးလွန်ပိုလျှံသော ရုပ်များ ရှိသေးသည်။ သို့အတွက် ထို ရုပ်ထူးများကို ထည့်သွင်း၍ ကမ္မပုဒ်ကို...

“ကမ္မံ၊ ကမ္မာ၊ ကမ္မာနိ၊ ဘောကမ္မ၊ ကမ္မာ၊ ဘဝန္တာနိ ကမ္မာ၊ ကမ္မာနိ၊ ကမ္မံ၊ ကမ္မေ၊ ကမ္မာနိ၊ ကမ္မေန၊ ကမ္မနာ၊ ကမ္မုနာ၊ ကမ္မေဟိ၊ ကမ္မေဘိ၊ ကမ္မဿ၊ ကမ္မုနော-ကမ္မာနံ၊ ကမ္မသ္မာ၊ ကမ္မမ္မာ၊ ကမ္မာ၊ ကမ္မုနာ၊ ကမ္မေဟိ၊ ကမ္မေဘိ၊ ကမ္မဿ၊ ကမ္မုနော၊ ကမ္မာနံ၊ ကမ္မသ္မိ၊ ကမ္မမိ၊ ကမ္မေ၊ ကမ္မနိ၊ ကမ္မေသု”ဟု ရုပ်စဉ်လေ။

စိတ္တာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။



ကျက်မှတ်ရန် ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယောသုတ်ဖြင့် အာပစ္စည်းသက်၍လည်းကောင်း၊ ဣတ္တတာ ဘာဝေတုသုတ်ဖြင့် တာပစ္စည်းသက်၍လည်းကောင်း၊ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ကညာဒိဂိုဏ်းမည်၏။ ဤကညာဒိဂိုဏ်းသည် ဣတ္ထိလိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုဇ်	ဗဟုဝုဇ်
ပ	ကညာ	ကညာ၊ ကညာယော
အာ	ဘောတိကညေ	ဘောတိယောကညာ၊ ကညာယော
ဒု	ကညံ	ကညာ၊ ကညာယော
တ	ကညာယ	ကညာဟိ၊ ကညာဘိ
စ	ကညာယ	ကညာနံ
စိ	ကညာယ	ကညာဟိ၊ ကညာဘိ
ဆ	ကညာယ	ကညာနံ
သ	ကညာယ၊ ကညာယံ	ကညာသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

သဒ္ဒါ မေတ္တာ ဗညာ ဂင်္ဂါ၊ ပုစ္ဆာ သိက္ခာ ဘိက္ခာ တဏှာ၊ ဝါစာ ဂါထာ အမ္မာ အန္ဓာ၊ ပရိသာ စ သဘာ(သမာ)။

စီရင်သောသုတ်

ဣတ္ထိမတော အာပစ္စယောနှင့် ယတေ အာယော နှစ်သုတ်မှန်၊ ယပတောစ ယေ နံ ဟော-လောပေါသုတ်က တစ်တန်၊ သေသတော ဂ-သိ လောပံငယ်၊ ယတောတစ်ဖန် နာဒိနနှင့်၊ ယပတောပြ သ္မိယပေ၊ န အမာဒိ မသေ့၊ ကညာဒိပြ သုတ်တိုင်းကြေလျှင်၊ ရုပ်ဂိုဏ်းအနေ ခက်ခဲပါဘုလေး။

ကြည်ရွှေရန်သာ

သဒ္ဒါ-သဒ္ဒါတရား၊ မေတ္တာ-မေတ္တာတရား၊ ပညာ-ပညာတရား၊ ဂင်္ဂါ-ဂင်္ဂါမြစ်၊ ပုစ္ဆာ-အမေ၊ သိက္ခာ-ကျင့်ဝတ်သိက္ခာ၊ ဘိက္ခာ-ထမင်း၊ တဏှာ-တပ်မက်ခြင်း၊ ဝါစာ-စကား၊ ဂါထာ-ဂါထာပါဠိ၊ အမ္မာ၊ အန္ဓာ-မိခင်၊ ပရိသာ-ပရိသတ်၊ သဘာ-ပွဲသဘင်၊ အစည်းအဝေး၊ ဈေးရုံ၊ လွှတ်ရုံး၊ သမာ-ကညာနှင့်တူသောသဒ္ဒါတို့တည်း။

ထိုပုဒ်များတွင် ပရိသာ သဘာသဒ္ဒါတို့၌ သို့ ဝိဘတ်အရာဝယ် သို့ဝိဘတ်ကို “တိ သဘာပရိသတော” ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ဖြင့် တိ ပြု၊ အာကို ကုစာဒိမဇ္ဈတ္တရာန် ဒီဃရဿာ ပစ္စယေသု စသုတ်ဖြင့် အ ရဿပြု၍ “ပရိသတိ၊ သဘတိ” ဟု ရုပ်ပိုသေး၏။ (ယခု ပါဠိများ၌ “ပရိသတိ” ဟု ရှိသည်။)

အမ္မာ အန္ဓာ(အမ္မာ)သဒ္ဒါတို့၌ န အမ္မာဒိတောသုတ်က “ဇ” မပြုရဟု တားမြစ်သောကြောင့် အာလုပ်သိဝိဘတ်ဖြင့် “အမ္မေ-အန္ဓေ-အမ္မေ” ဟု ရုပ်မရှိရ၊ ပရိသာဒိဂိုဏ်းတုန်းကကဲ့သို့ “ဘောတိအမ္မ၊ အမ္မာ” ဟု ရုပ်ရှိရသည်။ သတိပြု၍ ရုပ်စဉ်ကြလေ။

ဘောတိအမ္မ၌ အမ္မကို အမ္မာလိင်တည်း၊ အာလုပ် သိသက်၊ ဂမုညှိ၊ ဒါကို ဃမုညှိ၊ ဃတေစသုတ်ဖြင့် ဃမည်သော ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ဂသိကို ပြေသင့်သော်လည်း န အမ္မာဒိတောသုတ်က တားမြစ်သော ကြောင့် မပြုရ၊ အာကာရော ဝါသုတ်ဖြင့်-ဒါကို ၊ ရဿပြု၊ သေသတော လောပံ ဂသိပိသုတ်ဖြင့် ဂသိကို ချေ၊ အမ္မပြီး၏။ [အမ္မာ၌ကား အမ္မာ တည်၍ ဤနည်းအတိုင်းဆိုပြီးလျှင် ဒါကို ရဿမပြုဘဲ၊ ဂသိကို ချေရုံသာ။]

ကညာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။  
\*\*\*\*\*

ကျက်မှတ်ရန် မနောဂိုဏ်းစုသည် မနောဂိုဏ်း၊ မနောဂဏာဒိဂိုဏ်းဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတွင် “နာ.သ.သ္မိ.ဝိ၊ သာ.သော.သိဆုံး၊ ကြိယာကံ၊ ဩခံဝိကပ်၊ သမာသ် တဒ္ဓိ၊ လယ်ဩရိ၊ တိ ဝိ မနောဂိုဏ်းလက္ခဏာ” ဟူသည်နှင့်အညီ -နာ ဝိဘတ်အရာ၌ သာ၊ သ ဝိဘတ်အရာ၌ သော၊ သ္မိ ဝိဘတ်အရာ၌ သိ အဆုံးရှိခြင်း လက္ခဏာတစ်ပါး၊ ကြိယာ၏ ကံ၌ ဩအက္ခရာရှိခြင်းလက္ခဏာ တစ်ပါး၊ သမာသ် တဒ္ဓိတ်ပုဒ်တို့၏ အလယ်၌ ဩ အက္ခရာရှိခြင်း လက္ခဏာတစ်ပါး၊ ဤလက္ခဏာသုံးပါးရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည် မနောဂိုဏ်းမည်၏။ ၁-မနသာ မနသော မနသိ၊ ၂-မနော ဥတ္တာ၊ ၃-မနောဓာတု မနောမယံ ဟူသည်တည်း။ ဤမနောဂိုဏ်းသည် များသော အားဖြင့် နပုလ္လိင်တည်း၊ ပုလ္လိင်လည်း အနည်းငယ် ရှိသေး၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုစ်	မဟုဝုစ်
ပ	မနံ, မနော	မနာ, မနာနိ
အာ	ဘောမန, မနာ	ဘဝန္တာနိ မနာ, မနာနိ
ဒု	မနံ, မနော	မနေ, မနာနိ
တ	မနေန, မနသာ	မနေဟိ, မနေဘိ
စ	မနဿ, မနသော	မနာနံ
ဇီ	မနသ္မာ, မနမှာ, မနာ	မနေဟိ, မနေဘိ
ဆ	မနဿ, မနသော	မနာနံ
သ	မနသ္မိ, မနမိ, မနေ, မနသိ	မနေသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ဝေံ ဝစော ဝယော တေဇော၊  
တပေါ စေတော တမော ယသော၊  
အယော ပယော သီရော ဆန္ဒော၊  
သရော ဥရော ရဟော အဟော။



ကြည်ရွှရန်သာ

နာ သ သ္မိ ဝိ(ဝိ=ဝိကပ်)-နာဝိဘတ်အရာ၌ “မနသာ” ဟု ရှိရမည် ဆိုသော်လည်း အမြဲမဟုတ်၊ ဝိကပ်(အချို့)တည်း၊ ထို့ကြောင့် မနေန ဟုလည်း ရှိနိုင်သည်။ သ သ္မိအရာ၌လည်း ဤနည်းပင်။

ကြိယာကံ၊ သြခံဝိကပ်-ဥတ္တာဟူသော ကြိယာ၏ ကံပုဒ်၌ “မနော” ဟု သြခံလျက် (သြဆုံးလျက်) ရှိရမည်။ သို့သော် ဝိကပ်ဟု ဆိုသောကြောင့် အမြဲသြခံရမည် မဟုတ်၊ “မနံဥတ္တာ” ဟုလည်း နေနိုင်သည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် အံဝိဘတ်ဖြင့် “မနံ၊ မနော” ဟု နှစ်ရပ်ပြခဲ့သည်။ “မနံ၊ မနော-စိတ်ကို၊ ဥတ္တာ-သိ၍” ဟု အနက်ဆို။

သမာသ် တဒ္ဓိ၊ လယ်သြရှိ-“မနောဓာတု” ကဲ့သို့သော သမာသ်ပုဒ်၊ “မနောမယံ၊ အယောမယံ” ကဲ့သို့သော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်များ၏ အလယ်၌ သြအက္ခရာ ရှိရမည်။ သို့သော် အမြဲမဟုတ်၊ “အယကပလ္လံ” စသည်ဖြင့် သြမရှိသော ပုံစံများကိုလည်း တွေ့နိုင်သေး၏။ [မနောဓာတု-မနောဓာတ်၊ မနောမယံ-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သည်၊ အယကပလ္လံ-သံအိုးခင်း၊ အယောမယံ-သံဖြင့် ပြုအပ်သည်။]

ဤမနောဂိုဏ်းကို ရူပသိဒ္ဓိ၌ ပုလ္လိင်အတွင်း သွင်းထား၏။ သဒ္ဓနီတိ၌ ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် နှစ်မျိုးပြ၏။ မာဂဂအဘိဓာန်၌ “မနော·နိတ္ထိ” (မန သဒ္ဓါကို ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်) ဟု ဆို၏။ သဒ္ဓတ္ထထောမ မဟာနိဗ္ဗိသော

သက္ကတအဘိဓာန်ကျမ်း၌ကား မနောဂိုဏ်းဝင် (၁၆)ပုဒ်တွင် “တပေါ” မှ တစ်ပါး အခြားပုဒ်များကို နပုလ္လိင်၊ “တပေါ” တစ်ပုဒ်ကိုသာ ပုလ္လိင်ဟု ဆို၏။ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ စာသွားကို ချိန်ရလျှင် နပုလ္လိင်က အားသန်ဖို့ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “တပေါ” မှတစ်ပါး အခြားပုဒ်များကို နပုလ္လိင် အနေအားဖြင့် ရုပ်စဉ်လေ။ “တပေါ” ကိုကား အံ၌ တပေါ၊ နာ သ သ္မိတို့၌ “တပသာ တပသော တပသိ” ဟု မနောဂိုဏ်းဆိုင်ရာ ရုပ်ပို ထည့်၍ ပုရိသကဲ့သို့ ပုလ္လိင်အနေအားဖြင့် ရုပ်စဉ်လေ။

အနက်ကို သတိပြုပြီး။ ။မနော-စိတ်၊ ဝစော-စကား၊ ဝယော-အရွယ် (“ဥဒယဝယ” ကဲ့သို့ ပျက်ခြင်းအနက်ကိုဟောသော “ဝယ” သဒ္ဓါ ကား မနောဂိုဏ်း မဟုတ်၊ ပုလ္လိင် ပုရိသာဒိဂိုဏ်း) တေဇော-မီး၊ တန်ခိုး၊ အစွမ်း (“ဥးတေဇ” ဟု နာမည်ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်းတည်း) တပေါ-အကျင့်၊ စေတော-စိတ်၊ တမော-အမှီကံမှောင်၊ ယသော-အခြေအရံ၊ အကျော်အစော၊ (“ဥးယသ” ဟု နာမည်ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း) အယော-သံ(သတ္တ)၊ (“နိရယ” ၌ အယသဒ္ဓါကဲ့သို့ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၊ ကြီးပွားမှုကို ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း) ပယော-ရေ နိရည်၊ သီရော-ဦးခေါင်း၊ ဆန္ဒော-အလို၊ တဏှာ၊ ဆန္ဒစေတသိက်၊ (“ဥးဆန္ဒ” ဟု နာမည်ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း) သရော-ရေအိုင်၊ (မြား၊ သရရှစ်လုံးကို ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း) ဥရော-ရင်ဘတ်၊ ရဟော-မျက်ကွယ်၊ (နိပါတ်ပုဒ်လည်း ရှိ၏) အဟော-နေရက်၊ (“သတ္တ အဟာနိ သတ္တာဟံ” ဟု နပုလ္လိင်ပါဠိကို သမာသ်၌ တွေ့ရလတ္တံ့)၊ ဝေံ-ဤသဒ္ဓါစု မနောနှင့် ရုပ်စဉ်တူ၏။ [စီရင်သော သုတ်များကို မနောဂိုဏ်းစု ဆုံးမှ ပြမည်။]

မနောဂိုဏ်းပြီး၏။  
xoxox

မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း

ကျက်မှတ်ရန် မနောဂဏာဒိဂိုဏ်းသည် အစလက္ခဏာ တစ်ပါးသာရှိသောဂိုဏ်း၊ အဆုံးလက္ခဏာ နှစ်ပါးသာရှိသောဂိုဏ်းဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်...

“ဗိလံ ဗလံ ဒမော ဝါဟော၊ ထာမော ထာမံ ဇရော ဇရာ၊ ပဒံ မုခံ·ကျ·ဋ္ဌာ·ဒျက်-ပုဏ္ဏာ မနောဂဏာဒိဂေကာ”

ဟူသော ဤဂါထာလာ ရှစ်ပုဒ်တို့သည် အစလက္ခဏာ တစ်ပါး သာ ရှိသော မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤပုဒ်တို့တွင် “ဗိလံ” စသော နိဂ္ဂဟိတန္တပုဒ်များသာ နပုလ္လိင်တည်း။ “ဒမော” စသော ဩကာရန္တပုဒ်များသည် ပုလ္လိင်တည်း။ ဇရာကား ဣတ္ထိလိင် တည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုဇ်	မဟုဝုဇ်
ပ ဗိလံ		ဗိလာ၊ ဗိလာနိ
အာ ဘောဗိလ၊ ဗိလာ		ဘာဝန္တာနိ ဗိလာ၊ ဗိလာနိ
ဒု ဗိလံ(“ဗိလော” ဟုမရှိ)		ဗိလေ၊ ဗိလာနိ
တ ဗိလေန၊ ဗိလသာ		ဗိလေဟိ၊ ဗိလေဘိ
စ ဗိလဿ၊ ဗိလသော		ဗိလာနံ
မီ ဗိလသ္မာ၊ ဗိလမှာ၊ ဗိလာ		ဗိလေဟိ၊ ဗိလေဘိ
ဆ ဗိလဿ၊ ဗိလသော		ဗိလာနံ
သ ဗိလသ္မိ၊ ဗိလမိ၊ ဗိလေ၊ ဗိလသိ		ဗိလေသု။

“အာပေါ စ သရဒေါ ဝါယော၊ ရဇော ရဇံတိအာဒယော၊ အန္တကံဒွယ·သမ္ပန္နာ၊ မနောဂဏာဒိဂေကာ မတာ”

ဟူသော ဤဂါထာလာ (၅)ပုဒ်တို့သည် အဆုံးလက္ခဏာ နှစ်ပါးသာရှိသော မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤပုဒ်တို့တွင် “ရဇံ” မှတစ်ပါးသော ပုဒ်တို့သည် ပုလ္လိင်တည်း။ “ရဇံ” ကား နပုလ္လိင်တည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုဇ်	မဟုဝုဇ်
ပ အာပေါ		အာပါ
အာ ဘောအာပ၊ အာပါ		ဘောန္တော အာပါ
ဒု အာပံ၊ အာပေါ		အာပေ
တ အာပေန(“အာပသာ” ဟုမရှိ)		အာပေဟိ၊ အာပေဘိ
စ အာပဿ(“အာပသော” ဟုမရှိ)		အာပါနံ
မီ အာပသ္မာ၊ အာပမှာ၊ အာပါ		အာပေဟိ၊ အာပေဘိ
ဆ အာပဿ(“အာပသော” ဟုမရှိ)		အာပါနံ
သ အာပသ္မိ၊ အာပမိ၊ အာပေ(အာပသိ မရှိ)		အာပေသု။

စီရင်သောသုတ်

မနောဂဏာ-ဒိတောပြုလို့၊ သဿစောစ-စပါယူ၊ သဿရေ လာ ဝါဂမော၊ ထာမော ထာမံမူ၊ အကမ္မန္တ အန္တတစ်ဆူဝယ်၊ ဥနာမိဟူ စသဘောနှင့်၊ သောဝါ-ဈုလ-တော သဿာ၊ ဈုလတော စ ပါ။ ထာမသောနှင့် ထာမုနာပြင်၊ မုနော မုနာ-နာသသ္မာဉ္ဇလေး။



ကြည်ရှုရန်သာ

ဗိလံ-တွင်း၊ ဗလံ-အား၊ အစွမ်း၊ စစ်သည်ဗိုလ်ပါ၊ အာဏာ၊ ဒမော-ဆုံးမခြင်း၊ ဝါဟော-ဆင်ယာဉ်စသော ယာဉ်၊ အတင်း(၈၀)ကို ခေါ်သော တစ်ဝါဟ၊ ထာမော၊ ထာမံ-အား၊ အစွမ်း၊ ဇရာ-အဖျား ရောဂါ၊ ဇရာ-အိုခြင်း၊ ပဒံ-ပုဒ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ခြေ၊ ခြေရာ၊ မုခံ-မျက်နှာ၊ ခံတွင်း၊ ဣတိ အဋ္ဌ-ဤရှုပုဒ်တို့သည်၊ အာဒျ-ကံပုဏ္ဏာ (အာဒိအင်္ဂ ပုဏ္ဏာ)-အစလက္ခဏာ တစ်ပါးနှင့်သာ ပြည့်စုံကုန်သည် ဖြစ်၍၊ မနောဂဏာဒိကော-မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း မည်၏။

ဤပုဒ်များ၌ကား မနောဂိုဏ်း၏ လက္ခဏာသုံးပါးတွင် “နာ သ သ္မိံ ဝိ၊ သာ သော သိဆုံး” ဟူသော အစလက္ခဏာ တစ်ပါးသာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် နာ သ သ္မိံ ဝိဘတ်တို့၌ “ဗိလသာ၊ ဗိလသော၊ ဗိလသိ” ဟု ရုပ်စဉ် ထည့်ခဲ့ရသည်။ “ကြိယာကံ၊ ဩခံဝိကပ်၊ သမာသံ တဒ္ဓိ၊ လယ်ဩရိ” ဟူသော နောက်လက္ခဏာနှစ်ပါး မရှိသောကြောင့် ဒုတိယာ ဝိဘတ် အရာ၌ “ဗိလော” ဟု မထည့်ဘဲ ချန်ထားသည်။

ပါဠိစီရော၌ “ဗိလော ပဝိသ မေုက” ဟု မစီရ၊ “ဗိလံ ပဝိသ မေုက” ဟုသာ စီရမည်။ (မေုက-မြေခွေး၊ ဗိလံ-တွင်းသို့၊ ပဝိသ-ဝင်လော) သမာသံအရာ၌ “ဗိလောဇာတော” ဟု မရှိရ၊ တဒ္ဓိတ်အရာ၌ လည်း “ဗိလောမယော” ဟု မရှိရ၊ ဗိလဇာတော(တွင်း၌ ဖြစ်သည်)၊ ဗိလမယော(တွင်းဖြင့်ပြီးသည်) ဟု ရှိရမည်။ “ဗိလံ” စသော နိဂ္ဂဟီတန္တ ပုဒ်တို့သည် နပုလ္လိင်တည်း။ “ဒမော” စသော ဩကာရန္တ ပုဒ်တို့ကား ပုလ္လိင်တည်း။ ရောကား ဣတ္ထိလိင်တည်း။

ရုပ်စဉ်ဟန်မှာ နပုလ္လိင်များကို စိတ္တအတိုင်းတွင် ရုပ်ပိုထည့်၊ ပုလ္လိင်များကို ပုရိသအတိုင်းတွင် ရုပ်ပိုထည့်၊ ဇရာကို ကညာအတိုင်းတွင် ရုပ်ပိုထည့်၍ စဉ် ထာမသဒ္ဓါ၌ကား နာဝိဘတ်ဖြင့် ထာမသော ထာမုနာ၊ သဝိဘတ် နှစ်လုံးဖြင့် ထာမုနော၊ သွာဖြင့် “ထာမုနာ” ဟု ပိုလွန်သေး၏။ ထို့ကြောင့် “ထာမသောနှင့် ထာမုနာပြင်၊ မုနော မုနာ နာ သ သွာ၌လေး” ဟု ဆိုခဲ့သည်။

ပုလ္လိင်ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ထာမော	ထာမာ
အ	ဘောထာမ၊ ထာမာ	ဘောန္တော ထာမာ
ဒ	ထာမံ	ထာမေ
တ	ထာမေန၊ ထာမသာ၊ ထာမုနာ၊ ထာမသော	ထာမေဟိ၊ ထာမေဘိ
စ	ထာမဿ၊ ထာမသော၊ ထာမုနော	ထာမာနံ
စိ	ထာမသွာ၊ ထာမမှာ၊ ထာမာ၊ ထာမုနာ	ထာမေဟိ၊ ထာမေဘိ
ဆ	ထာမဿ၊ ထာသော၊ ထာမုနော	ထာမာနံ
သ	ထာမသ္မိံ၊ ထာမမိ၊ ထာမေ၊ ထာမသံ	ထာမေသု။

[ဤထာမသဒ္ဓါ၏ နပုလ္လိင်ရုပ်များကိုလည်း စဉ်လေး။]

အာပေါ-ရေ၊ သရဒေါ-သရဒဉ္ဇတု၊ နှစ်၊ ဝါယော-လေ၊ ရဇော၊ ရဇံ-မြူမှုန်၊ ဣတိအာဒယော-ဤသို့ အစရှိသော သဒ္ဓါတို့ကို၊ အန္တ-ကံဒွယ သမ္ပန္နာ-အဆုံးလက္ခဏာနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်ဖြစ်၍၊ မနောဂဏာဒိ ကော-မနောဂဏာဒိဂိုဏ်းဟူ၍၊ မတာ-သိအပ်ကုန်၏။

ဤပုဒ်များ၌ အဆုံးလက္ခဏာ နှစ်ပါးသာ ရှိသောကြောင့် ကြိယာ၏ ကံအရာ၌ “အာပေါပိတွာ” ဟု ဩခံလျက်ရှိ၏။ (အာပေါ-ရေကို၊ ပိတွာ-သောက်၍ဟု အနက်ဆို) ထို့ကြောင့် ဒုတိယာ အံ ဝိဘတ်ဖြင့် “အာပံ အာပေါ” ဟု နှစ်ရုပ်စဉ်ခဲ့ရသည်။ သမာသံ တဒ္ဓိတ်ပုဒ် အလယ်၌လည်း “အာပေါဓာတု-(အာပေါဓာတ်)၊ အာပေါမယံ-(ရေဖြင့်ပြီးသည်)” ဟု ဩအက္ခရာ ရှိရမည်။ အစလက္ခဏာ မရှိသောကြောင့် နာ သ သ္မိံတို့၌ “အာပသာ၊ အာပသော၊ အာပသိ” ဟု ရုပ်မရှိရ၊ ဤမနောဂိုဏ်းစုပြ ဝါထာတို့သည် သဒ္ဓနိတိလာ ဝါထာတို့တည်း။ “ရဇော ရဇံ” ဟု ရသေဒ္ဓါ ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် ဆိုသော်လည်း သက္ကတအဘိဓာန်၌လည်းကောင်း၊ “အပ္ပ ရဇော” ဟု ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာများ၌လည်းကောင်း နပုလ္လိင်သာ ထင်လေသည်။

မနောဂိုဏ်းစုပြီး၏။

ကျက်မှတ်ရန် ဝန္တု မန္တု တဝန္တု တာဝန္တု အာဝန္တု ဣမန္တု  
 ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်  
 ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းသည် ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်  
 အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် တည်သောအခါ  
 “ဂုဏဝန္တု” ဟု ဥကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင် အာသိမိသုတ်ဖြင့်  
 သိဝိဘတ်နှင့်တကွ န္တုပစ္စည်းကို အာပြု၍ “ဂုဏဝါ” ဟုလည်း  
 ကောင်း၊ သိမိ ဝါသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကြောင့် န္တုအစိတ် ဥကို  
 အပြု၍ “ဂုဏဝန္တော” ဟုလည်းကောင်း ပြီးကောင်းသော ပုဒ်  
 အပေါင်းသည် ပုလ္လိင် ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဂုဏ်	မဟုဂုဏ်
ပ	ဂုဏဝါ၊ ဂုဏဝန္တော	ဂုဏဝန္တာ၊ ဂုဏဝန္တော
အာ	ဘောဂုဏဝံ၊ ဂုဏဝ၊ ဂုဏဝါ	ဘောန္တော ဂုဏဝန္တာ၊ ဂုဏဝန္တော
ဒု	ဂုဏဝံ၊ ဂုဏဝန္တံ	ဂုဏဝန္တေ
တ	ဂုဏဝတာ၊ ဂုဏဝန္တေန	ဂုဏဝန္တေဟိ၊ ဂုဏဝန္တောဘိ
စ	ဂုဏဝဿ၊ ဂုဏဝတော၊ ဂုဏဝန္တဿ	ဂုဏဝတံ၊ ဂုဏဝန္တာနံ
ဇီ	ဂုဏဝတာ၊ ဂုဏဝန္တသ္မာ၊ ဂုဏဝန္တမ္မာ၊ ဂုဏဝန္တာ	ဂုဏဝန္တေဟိ၊ ဂုဏဝန္တောဘိ
ဆ	ဂုဏဝဿ၊ ဂုဏဝတော၊ ဂုဏဝန္တဿ	ဂုဏဝတံ၊ ဂုဏဝန္တာနံ
သ	ဂုဏဝတိ၊ ဂုဏဝန္တသ္မိ၊ ဂုဏဝန္တမိ၊ ဂုဏဝန္တေ	ဂုဏဝန္တေသု။

တည်သောအခါ ဂုဏဝန္တုဟု ဥကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင်  
 အံ နပုံသကေသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်နှင့်တကွ န္တုပစ္စည်းကို အံ  
 ပြု၍၊ ပြီးသောအခါ ဂုဏဝံဟု နိဂ္ဂဟိတန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော  
 ပုဒ်အပေါင်းသည် နပုလ္လိင် ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းမည်၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ဂုဏဝံ	ဂုဏဝန္တာ၊ ဂုဏဝန္တိ၊ ဂုဏဝန္တာနိ
အာ	ဘောဂုဏဝံ၊ ဂုဏဝ၊ ဂုဏဝါ	ဘာဝန္တာနိ ဂုဏဝန္တာ၊ ဂုဏဝန္တိ ဂုဏဝန္တာနိ
ဒု	ဂုဏဝံ၊ ဂုဏဝန္တံ	ဂုဏဝန္တေ၊ ဂုဏဝန္တိ၊ ဂုဏဝန္တာနိ

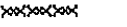
တတိယာ နာဝိဘတ်မှစ၍ ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ဟိမဝါ သတိမာ စေဝ၊ ဗန္ဓုမာ ဘုတ္တဝါ ပိစ၊  
 တ္တောဝါ စ ယာဝါ တာဝါ၊ စန္ဒိမာ ဂုဏဝါဒယော။

စီရင်သောသုတ်

ဂိုဏ်းဂုဏဝါ သုတ်အရ၊ အဝဏ္ဏာစ ဂေ တစ်ဖြာ၊  
 န္တုဿန္တော ယောသုစ၊ န္တုဿလည်း န္တောပါ။  
 အာသိမိစ သိမိဝါပြင်၊ အံနပုံသာ-ကေအရနှင့်၊  
 သဗ္ဗဿတဲ့ ဝါအံသေ၊ တောတိတာသ-တစ်ထွေ၊  
 နံမိတံနှင့် န္တုဿသေဝါ၊ မှတ်ကြပလေ သုတ်များကိုတုံလေ။။



ကြည့်ရှုရန်သာ

ဂုဏဝါ-ဂုဏ်ရှိသောယောက်ျား (ပုလ္လိင်)၊ ဂုဏဝံ-ဂုဏ်ရှိသောအမျိုး  
 (နပုလ္လိင်)၊ ဤသို့ လိင်အားလျော်အောင် အနက်ကို ပြောင်းလွှဲဆိုရမည်။  
 “ဘဂဝါ-ဘုန်းရှိတော်မူသော ဘုရား” ပုလ္လိင် ဂုဏဝါနှင့်အတူ ရုပ်စဉ်လေ။



ဟိမဝါ(ဝန္တပစ္စည်း)-ဟိမဝန္တာတောင်၊ သတိမာ(မန္တပစ္စည်း)-သတိရှိသူ၊  
 ဗန္ဓမာ(မန္တပစ္စည်း)-မိတ်ဆွေကောင်းရှိသူ၊ ဘုတ္တဝါ(တဝန္တပစ္စည်း)-ထမင်း  
 စားပြီးသူ၊ ဝတ္တဝါ(တာဝန္တပစ္စည်း)-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ယာဝါ  
 (အာဝန္တပစ္စည်း)-အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ တာဝါ  
 (အာဝန္တပစ္စည်း)-ထိုမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ စန္ဒိမာ(ဣမန္တ  
 ပစ္စည်း)-လဗိမာန်ရှိသော နတ်၊ လနတ်သားရှိသော ဗိမာန်၊  
 ဂုဏဝါဒယော-ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းသဒ္ဒါစုတို့တည်း။ နပုလ္လိင်၌ ဟိမဝံ သတိမံ  
 စသည်ဖြင့် ရှိရမည်ကို သတိပြု၍ နပုလ္လိင် ဂုဏဝံအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။

ဤရုပ်၌ ရုပ်တွက်ပုံ အနည်းငယ် ရှုပ်၏။ ဆိုင်ရာသုတ်များကို  
 ပြန်ကြည့်ပါ။ များစွာသော သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ အာလုပ်ဖြင့် ဂုဏဝံဟု မရှိ၊  
 ကစ္စည်းကျမ်း၌ ရှိ၍ ထည့်လိုက်ရသည်။ ဂုဏဝန္တံကိုလည်း ပုလ္လိင်အရာမှာ  
 ထည့်ကြ၏။ တချို့သဒ္ဒါကျမ်း၌ နပုလ္လိင်ဟု အတိအလင်း ဆိုထားပြီး  
 သိဝိဘတ်ဖြင့် ဂုဏဝန္တော၊ သဝိဘတ်ဖြင့် ဂုဏဝဿဟု ရူပသိဒ္ဓိမှာ  
 မရှိသော်လည်း မောဂ္ဂလ္လာန်၌ လာသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ၎င်း  
 ရုပ်တို့နှင့် အလားတူပါဠိများ အထင်အရှား ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း  
 ထည့်သွင်းလိုက်ရသည်။ “သီလဝါ-သီလရှိကုန်သည်”ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့်  
 လည်း အနည်းငယ် တွေ့ရ၏။

နပုလ္လိင် ဂုဏဝန္တာ ဂုဏဝန္တာနိတို့ကို ရုပ်တွက်သည့်အခါ အတော  
 နိစ္စံ၊ ယောသု ကတနိကာရ လောပေသု ဒီဃံသုတ်တို့ကို သတိပြု။  
 န္ဓုဿန္တော ယောသု စသုတ်ဖြင့် န္ဓု အစိတ် ဥ ကို အ ပြုပြီးနောက်  
 စိတ္တာ စိတ္တာနိတို့လို ရုပ်တွက်ရမည်။

ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းပြီး၏။



၆။ ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း (ပုံ-နပုံ)

ကျက်မှတ်ရန် အန္တပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်  
 ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း  
 သည်လည်း ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို  
 နှစ်ပါးတို့တွင် တည်သောအခါ “ဂစ္ဆန္တ”ဟု အကာရန္တဖြင့်  
 တည်ပြီးလျှင် သိမိ ဂစ္ဆန္တာဒိနံ န္တသဒ္ဓေါ အံသုတ်ဖြင့် န္တကို  
 အံပြု၍လည်းကောင်း၊ အံမပြုဘဲလည်းကောင်း ပြီးသောအခါ  
 “ဂစ္ဆံ ဂစ္ဆန္တော”ဟု ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ပုလ္လိင်  
 ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ “ဂစ္ဆံ ဂစ္ဆန္တံ”ဟု ပြီးကောင်းသော  
 ပုဒ်အပေါင်းသည် နပုလ္လိင် ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။

ပုလ္လိင်ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုစ်	ဗဟုဝုစ်
ပ	ဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆန္တော	ဂစ္ဆန္တာ၊ ဂစ္ဆန္တော
အာ	ဘောဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆာ	ဘောဂ္ဂန္တာ၊ ဂစ္ဆန္တာ၊ ဂစ္ဆန္တော
ဒု	ဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆန္တံ	ဂစ္ဆန္တေ
တ	ဂစ္ဆတာ၊ ဂစ္ဆန္တေန	ဂစ္ဆန္တေဟိ၊ ဂစ္ဆန္တောဘိ
စ	ဂစ္ဆဿ၊ ဂစ္ဆတော၊ ဂစ္ဆန္တဿ	ဂစ္ဆတံ၊ ဂစ္ဆန္တာနံ
ဇီ	ဂစ္ဆတာ၊ ဂစ္ဆန္တသ္မာ၊ မှာ၊ ဂစ္ဆန္တာ	ဂစ္ဆန္တေဟိ၊ ဂစ္ဆန္တောဘိ
ဆ	ဂစ္ဆဿ၊ ဂစ္ဆတော၊ ဂစ္ဆန္တဿ	ဂစ္ဆတံ၊ ဂစ္ဆန္တာနံ
သ	ဂစ္ဆတိ၊ ဂစ္ဆန္တသ္မိ၊ မိ၊ ဂစ္ဆန္တေ	ဂစ္ဆန္တေသု။

နပုလ္လိင်ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ဂစ္ဆိံ, ဂစ္ဆိန္တံ	ဂစ္ဆန္တာ, ဂစ္ဆိန္တိ, ဂစ္ဆိန္တာနိ
အာ	ဘောဂစ္ဆိံ, ဂစ္ဆိ, ဂစ္ဆိာ	ဘဝန္တာနိ ဂစ္ဆိန္တာ, ဂစ္ဆိန္တိ, ဂစ္ဆိန္တာနိ
ဒု	ဂစ္ဆိံ, ဂစ္ဆိန္တံ	ဂစ္ဆိန္တေ, ဂစ္ဆိန္တိ, ဂစ္ဆိန္တာနိ။

တတိယာ နာဝိဘတ်မှစ၍ ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဝေံ သယံ စရံ တိဋ္ဌိံ ဒဒံ ဘုဉ္ဇံ သုဏံ ပစံ၊  
ဇိရံ မိယံ စဝံ ကရံ ဘဝံ သံ အရဟံ မဟံ။

ထိုပုဒ်တို့တွင် “ကရံ”အရ ပုလ္လိင် ကရောန္တသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ် ဟန်ကား...

ပ	ကရံ, ကရောန္တော	ကရောန္တာ, ကရောန္တော
အာ	ဘောကရောန္တံ, ကရောန္တာ	ဘောန္တော ကရောန္တာ, ကရောန္တော
ဒု	ကရောန္တံ	ကရောန္တေ
တ	ကရောတာ, ကရောန္တေန	ကရောန္တေဟိ, ကရောန္တေဘိ
စ	ကရောတော, ကရောန္တဿ	ကရောတံ, ကရောန္တာနံ
ဇီ	ကရောတာ, ကရောန္တသ္မာ, ကရောန္တမ္မာ, ကရောန္တာ	ကရောန္တေဟိ, ကရောန္တေဘိ
ဆ	ကရောတော, ကရောန္တဿ	ကရောတံ, ကရောန္တာနံ
သ	ကရောတိ, ကရောန္တသ္မိံ, ကရောန္တမ္ပိ, ကရောန္တေ	ကရောန္တေသု။

“ဘဝံ”အရ ပုလ္လိင် ဘဝန္တသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

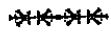
ပ	ဘဝံ	ဘောန္တော, ဘောန္တာ, ဘဝန္တော, ဘဝန္တာ
အာ	ဘောဘဝံ, ဘဝ, ဘဝါ	ဘောန္တော, ဘောန္တာ, ဘဝန္တော, ဘဝန္တာ
ဒု	ဘဝံ, ဘဝန္တံ	ဘောန္တေ, ဘဝန္တေ
တ	ဘောတာ, ဘောန္တေန	ဘဝန္တေဟိ, ဘဝန္တေဘိ
စ	ဘဝဿ, ဘဝတော, ဘဝန္တဿ	ဘဝတံ, ဘဝန္တာနံ
ဇီ	ဘောတာ, ဘဝတာ, ဘဝန္တသ္မာ, ဘဝန္တမ္မာ, ဘဝန္တာ	ဘဝန္တေဟိ, ဘဝန္တေဘိ
ဆ	ဘဝဿ, ဘဝတော, ဘဝန္တဿ	ဘဝတံ, ဘဝန္တာနံ
သ	ဘဝတိ, ဘဝန္တသ္မိံ, မ္ပိ, ဘဝန္တေ	ဘဝန္တေသု။

“သံ”အရ ပုလ္လိင် သန္တသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	သံ, သန္တော	သန္တာ, သန္တော
အာ	ဘော သံ, သ, သာ	ဘောန္တော သန္တာ, သန္တော, သန္တေ
ဒု	သံ, သန္တံ	သန္တေ
တ	သတာ, သန္တေန	သန္တေဟိ, သန္တေဘိ, သပ္ပိ
စ	သဿ, သတော, သန္တဿ	သတံ, သန္တာနံ
ဇီ	သတာ, သန္တသ္မာ, မ္မာ, သန္တာ	သန္တေဟိ, သန္တေဘိ, သပ္ပိ
ဆ	သဿ, သတော, သန္တဿ	သတံ, သန္တာနံ
သ	သတိ, သန္တသ္မိံ, မ္ပိ, သန္တေ	သန္တေသု။

စီရင်သောသုတ်

ဂိုဏ်းဂုဏဝါ သုတ်လာသမျှနှင့်၊ သေသေသုပြ နှူဝံ၊  
သိမို ဂစ္ဆ-တာဒိနော၊ နှသဒ္ဒေါ ဒံ၊  
သန္တ သဒ္ဒ-ဘေဗေစံငယ်၊ တစ်ထွေပြောရန် ဘောဂေတုနှင့်၊  
ထူးသည့် ကြွင်းစု ရုပ်တွက်ဖွယ်ရာ၊ ကစ္ဆည်းကျမ်းတွင် မပါ။  
မောဂ္ဂလ္လာန-နီတိအလာကို၊ အညိညိကာ စဉ်လိုက်သည်ကွယ်  
လေး။



ကြည်ရွှရန်သာ

သယံ သယန္တော-အိပ်သည်၊ စရံ စရန္တော-လှည့်လည်သည်၊  
တိဋ္ဌံ တိဋ္ဌန္တော-ရပ်တည်သည်၊ ဒဒံ ဒဒန္တော-ပေးသည်၊ ဘုဉ္ဇ  
ဘုဉ္ဇန္တော-စားသည်၊ သုဏံ သုဏန္တော-နားထောင်သည်၊ ပစံ ပစန္တော-  
ချက်ပြုတ်သည်၊ ဇီရံ ဇီရန္တော-ဆွေးမြေ့သည်(အိုသည်)၊ မိယံ မိယန္တော-  
သေသည်၊ စဝံ စဝန္တော-စုတေသည်၊ ကရံ ကရေန္တော-ပြုလုပ်သည်၊  
ဘဝံ-အရှင်သည်၊ သံ သန္တော-သူတော်ကောင်းသည်၊ အရဟံ  
အရဟန္တော အရဟာ-ရဟန္တာသည်၊ မဟံ မဟန္တော မဟာ-ပူဇော်  
သည်၊ ကြီးသည်၊ မြတ်သည်၊ ဝေံ-ဤသဒ္ဒါစု ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်းတည်း။

“သယံ”မှစ၍ “စဝံ”တိုင်အောင် ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်းအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေး  
အာလုပ် သိဖြင့် ဂစ္ဆ ဂစ္ဆ ဂစ္ဆကို “ဂစ္ဆန္တ”တည်း၊ အာလုပ် သိသက်၊  
ဂမုည့်၊ သေသေသုနှူဝံသုတ်ဖြင့် နှကို နှကဲ့သို့ စီရင်လေဟု ညွှန်ပြ  
သောကြောင့် အဝဏ္ဏာစဂေသုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ နှကို အံ အ အာ  
ပြု၍ ရုပ်တွက်၊ နောက်ရုပ်များကိုလည်း နှကဲ့သို့ ငဲ့၍ ရုပ်ပြီးမည်ဖြစ်လျှင်  
နှကို နှကဲ့သို့ငဲ့၍ ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းအတိုင်း ရုပ်တွက်၊ ပဌမာသိဖြင့် ဂစ္ဆန္တော  
ကဲ့သို့ ရုပ်များကိုကား နှကဲ့သို့ ငဲ့ဖွယ်မလို၊ သောသုတ်ဖြင့် သိကို  
သပြုရုံမျှဖြင့် ပြီးနိုင်ရကား ပုရိသာဒိဂိုဏ်းက ရုပ်များကဲ့သို့ တွက်လေ။

ကရောန္တသဒ္ဒါဖြင့် ဘောကရံ၊ ကရ၊ ကရာဟု ရုပ်စဉ်သင့်သော်လည်း  
သဒ္ဒနီတိ၌ “ဘောကရောန္တ”ဟု ရှိသောကြောင့် ပုရိသာဒိဂိုဏ်းအတိုင်း  
ဘောကရောန္တ၊ ကရောန္တာဟု စဉ်လိုက်သည်၊ ရုပ်တွက်ပုံမှာ “ကရောန္တ”  
တည်၍ ဘောပုရိသ ပုရိသာအတိုင်း တွက်။

ဘဝန္တသဒ္ဒါရုပ်စဉ်ပုံမှာ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ရှိ၏။ မောဂ္ဂလ္လာနပဒသာနေ  
ရုပ်စဉ်ပုံက သင့်လျော်ပုံ ရသောကြောင့် ပဒသာနေအလိုကျ ရုပ်စဉ်  
လိုက်သည်။ မောဂ္ဂလ္လာန၌ “ဘဝတော ဝါ ဘောန္တော ဂယောနာသေ”  
ဟု သုတ်ရှိ၏။ အာလုပ်သိနှင့် ယောသုံးလုံး နာ သဝိဘတ်တို့ နှောင်း  
ရာ၌ ဘဝန္တသဒ္ဒါကို ဘောန္တပြုဟု ဆိုသည်။ ထိုသုတ်ဖြင့် ဘဝန္တ ကို  
ဘောန္တပြု၍ ဂသိ၌ ဘောန္တ၊ ဘောန္တာ၊ ယောဝိဘတ်တို့၌ ဘောန္တော၊  
ဘောန္တာ၊ ဘောန္တေ၊ နာ၌ ဘောတာ၊ ဘောန္တေန၊ သ၌ ဘောတော၊  
ဘောတဿဟု ရုပ်ပိုများ ပါရှိလေသည်။

ဘောသဒ္ဒါသည် ဧကဝုဗ် ဗဟုဝုဗ် နှစ်နက်နှင့်ဆိုင်သော နိပါတ်ပုဒ်  
ဟု များစွာ အဆိုရှိသော်လည်း ကစ္ဆည်းကျမ်း၌ “ဘော ဂေတု”သုတ်ကို  
တိုက်ရိုက် ဆိုထားသဖြင့် ထည့်သွင်းလိုက်ရတော့သည်။ ဘောပုရိသ  
စသည်၌ ဘောသည် ဤဂိုဏ်းက ဘောပင်တည်း။ နိပါတ်ပုဒ်ဆိုလျှင်လည်း  
မလွဲချေ။ ဘောကို “အိုဟူ၍လည်းကောင်း၊ အရှင်ဟူ၍လည်းကောင်း”  
အနက်ဆိုလေ။

“အရှင်”ဟူသော အနက်ကို ဟောရာ၌ ဘန္တေသဒ္ဒါလည်း ရှိသေး  
၏။ ဧကဝုဗ် ဗဟုဝုဗ် နှစ်နက်ရ နိပါတ်ပုဒ်ပင်တည်း။ ဘဒန္တဟုလည်း  
ကောင်း၊ ဒုနုဗ်လုံးဖြင့် ဘဒန္တဟုလည်းကောင်း ပုဒ်တစ်မျိုး ရှိသေး၏။  
ဤဘဝန္တသဒ္ဒါနှင့် မဆိုင်၊ ဘောဘဒန္တ၊ ဘဒန္တာ၊ ဘောန္တော ဘဒန္တာ၊  
ဘောဘဒန္တ၊ ဘဒန္တာ၊ ဘောန္တော ဘဒန္တာ စသည်ဖြင့် ပုရိသာဒိဂိုဏ်း  
အတိုင်း ရုပ်စဉ်ရာ၏။ အာလုပ်သိဖြင့် ဘဒန္တေ၊ ဘဒ္ဒန္တေဟု အနည်းငယ်  
ရှိသေးသည်မှာ နိပါတ်သဘောသာတည်း။ “ဘဒန္တော-အရှင်တို့သည်”  
ဟု အနည်းငယ် တွေ့ရသည်မှာ ရုပ်အထူးသာတည်း။

“ဘော ဘဝံ ဘဝ ဘဝါ ဘောန္တ ဘောန္တာ-အရှင်” ဟု အနက်ဆို၊ “အို” ဟု ထည့်ဖွယ် မလို၊ ပဌမာသိဖြင့် “ဘဝံ” တစ်ရပ် ကိုသာ မောဂ္ဂလ္လာန် သဒ္ဒန်တီတို့ ပြ၍ ဘဝန္တောဟု မပြကြချေ။

သန္တသဒ္ဒါ၌ “သံ-သ-သာ” တို့ကို သန္တတည်း၊ အာလုပ် သိသက်၊ ဂမုည၊ န္တကို နှိုင်း၍၊ အဝဏ္ဏာစ ဂေသုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ န္တကို အံ-အ-အာပြုလျှင်၊ သံ-သ-သာရပ်များ ပြီးနိုင်၏။ သတ္တိကိုကား သန္တ သဒ္ဒဿ သော ဘေ ဗောစန္တေသုတ်၌ ကြည့်လေ။

အရဟံ မဟံအရ ပုလ္လိင် အရဟန္တ မဟန္တသဒ္ဒါတို့၌ ပဌမာသိဖြင့် အရဟာ မဟာဟု တစ်ရပ်စီသာ ပိုလွန်၏။ “အရဟံ၊ အရဟန္တာ၊ အရဟာ၊ မဟံ၊ မဟန္တာ၊ မဟာ” ဟု ရှိသည်။ ကြွင်းသော ဝိဘတ် များ၌ ပုလ္လိင် ဂစ္ဆန္တသဒ္ဒါနှင့် အတူ စဉ်ရာ၏။

အရဟန္တ မဟန္တတည်း၊ သိသက်၊ မဟန္တာ ရဟန္တာနံ ဌာဝါဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကြောင့် န္တကို -ါပြု၊ သိချေလေ။ (ကစ္ဆည်းကျမ်းက တေသုပုဒ္ဒိစသော သုတ်ကြီးဖြင့်လည်း န္တကို -ါ ပြုနိုင်၏။) ကြွင်းသော ရပ်များကို စီရင်ရပုံမှာ ဂစ္ဆန္တသဒ္ဒါနှင့် မထူးပြီ။ ဤဂိုဏ်းလာ ရပ်များကို ယခု မပြီးစေကာမူ စိတ်မပျက်နှင့်၊ နောင် အလိုလို ပြီးလာလိမ့်မည်။ ရုပ်စဉ်ကိုသာ အထူးနှုတ်တက်ရအောင် ကျက်မှတ်ထားကြလေ။ နပုလ္လိင်များကိုလည်း နပုလ္လိင် ဂစ္ဆန္တသဒ္ဒါနှင့် အတူ ဆိုင်ရာရုပ်ပို သွင်း၍ စဉ်ကြလေ။

ဂစ္ဆန္တဒိဂိုဏ်းပြီး၏။



၇။ ပုမာဒိဂိုဏ်း (ပုလ္လိင်)

ကျက်မှတ်ရန် တည်သောအခါ “ပုမ” ဟု အကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင်၊ ပုမန္တဿာသိမိုသုတ်ဖြင့် ပုမအဆုံး “အ” ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အာပြု၍၊ ပြီးသောအခါ “ပုမာ” ဟု အကာရန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ပုမာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤပုမာဒိဂိုဏ်းသည် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကပုစ်	မဟုပုစ်
ပ	ပုမာ၊ ပုမော	ပုမာနော၊ ပုမာ
အာ	ဟေပုမံ၊ ပုမ၊ ပုမာ	ဘောန္တော ပုမာနော၊ ပုမာ
ဇု	ပုမာနံ၊ ပုမံ	ပုမာနော၊ ပုမေ
တ	ပုမုနာ၊ ပုမာနာ၊ ပုမေန	ပုမာနေဟိ၊ ဘိ၊ ပုမေဟိ၊ ဘိ
စ	ပုမုနော၊ ပုမဿ	ပုမာနံ
ဇိ	ပုမုနာ၊ ပုမသ္မာ၊ မှာ၊ ပုမာ	ပုမာနေဟိ၊ ဘိ၊ ပုမေဟိ၊ ဘိ
ဆ	ပုမုနော၊ ပုမဿ	ပုမာနံ
သ	ပုမာနေ၊ ပုမသ္မိံ၊ မို၊ ပုမေ	ပုမာနေသု၊ ပုမေသု၊ ပုမာသု။

ယုဝသဒ္ဒါဝယ် ဟိဝိဘတ္တိမို စ ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဝိဘတ်(၇) သွယ်ကြောင့် ယုဝဏ်အဆုံး “အ” ကို အာနပြု၍လည်းကောင်း၊ အာနမပြုဘဲလည်းကောင်း ရုပ်ရှိ၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုဇ်	မဟုဝုဇ်
ပ	ယုဝါနော ယုဝါ	ယုဝါနာ, ယုဝါ
အာ	ဘောယုဝါန, ယုဝါနာ, ယုဝ, ယုဝါ	ဘောဇ္ဇော ယုဝါနာ, ယုဝါ
ဇု	ယုဝါနံ, ယုဝံ	ယုဝါန, ယုဝေ
တ	ယုဝါနေန, ယုဝေန, ယုဝါနာ	ယုဝါနေဟိ, ဘိ, ယုဝေဟိ, ဘိ
စ	ယုဝါနဿ, ယုဝဿ, ယုဝါနော	ယုဝါနာနံ, ယုဝါနံ
မီ	ယုဝါနသ္မာ, ယုဝါနမာ, ယုဝါနာ, ယုဝသ္မာ, ယုဝမာ, ယုဝါ	ယုဝါနေဟိ, ဘိ, ယုဝေဟိ, ဘိ
ဆ	ယုဝါနဿ, ယုဝဿ, ယုဝါနော	ယုဝါနာနံ, ယုဝါနံ
သ	ယုဝါနသ္မိ, ယုဝါနမိ, ယုဝါနေ ယုဝသ္မိ, ယုဝမိ, ယုဝေ	ယုဝါနေသု, ယုဝေသု, ယုဝါသု။

စီရင်သောသုတ်

အမာလ(ပေ)ပနေကနှင့်, ယောသွနောပြ သုတ်အလာ,  
ပုမန္တဿာ သိမိအရ, ယင်းအန္တလည်း မလွတ်ရာ၊  
ဥနာမိစ စလည်းပါတယ်, ဟိဝိဘတ်လာ တိမိစဟု,  
အကမ္ဘန္တ စနက်လာဟန်, ဈလတောစ တစ်ဖန်၊  
အာနေသ္မိမိ ကိန်းရှိမကျန်အောင်, သိမ်းဘိအမြန်  
ဂိုဏ်းပုမာဖို့လေး။

\*\*\*\*\*

ကြည်ရွှေရန်သာ

[ပုမာ-ယောက်ျား(အထီး အဖို)၊ ယုဝါ-လုလင်ပျို။] ဂသိ၌ ပုမ,  
ပုမာ၊ ပဌမာသိ၌ ပုမော၊ ယော၌ ပုမာ, ပုမေ၊ ဤရုပ်များသည် သဒ္ဒန်တိ  
မောဂ္ဂလ္လာန်၌လာသော ရုပ်များတည်း။ ပုရိသာဒိဂိုဏ်းက ရုပ်များကဲ့သို့

ရုပ်ပြီးစေ၊ သဝိဘတ်၌ ယုဝါနော တစ်ရပ်လည်း မောဂ္ဂလ္လာန်အလိုတည်း။  
ပါဠိတော်များ၌လည်း တွေ့ရပေသည်။ သုတ်ကြီးဖြင့် ဝဏ်အစိတ် ၊ ကို  
ဦးပြု, သကို နောပြုလေ၊ ကြွင်းရုပ်များမှာ ဆိုင်ရာသုတ်၌ တွက်ခဲ့ပြီ။

မဃဝသဒ္ဒါလည်း ယုဝသဒ္ဒါနှင့် ရုပ်စဉ်တူ၏။ ဘောမဃဝါန  
မဃဝါနာ မဃဝ မဃဝါ စသည်ဖြင့် စဉ်လေးသဒ္ဒန်တိ၌ ဤမဃဝသဒ္ဒါ  
ကို ပုလ္လိင် ဂုဏဝန္တသဒ္ဒါနှင့်အတူ ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းဝင်ဟူ၍လည်း ဆိုသေး  
၏။ “မဃဝါ-မဃအမည်ရှိသော သိကြား”ဟု အနက်ဆို၊ သိကြား  
မဖြစ်မီ လူ့ဘဝတုန်းက “မဃ”ဟု နာမည်ရှိခဲ့သည် ဟူလို။

ထို့ပြင် ကျမ်းဂန်၌ အသုံးများသော ခရီးအခွန်နှင့် အချိန်ကာလ  
အနက်ဟော “အဒ္ဓါ”ကိုလည်း ဤပုမာဒိဂိုဏ်း၌ သွင်း၍ ရုပ်စဉ်ရာ၏။  
အံဝိဘတ်ဖြင့် အဒ္ဓါနံ, ဟိဝိဘတ်ဖြင့် အဒ္ဓါနေဟိ, သ္မိဖြင့် အဒ္ဓါနေတို့ကို  
ဟိဝိဘတ်တို့မှ စ ဌ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် အာနပြု, အဒ္ဓန်ကို ဗြဟ္မတောတု သ္မိ နိ၌  
တုသဒ္ဒါဖြင့် နိပြု၍, ကြွင်းရုပ်များကို ပုမသဒ္ဒါအတိုင်း စီရင်လေ။  
ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုဇ်	မဟုဝုဇ်
ပ	အဒ္ဓါ	အဒ္ဓါနော
အာ	ဘောအဒ္ဓ, အဒ္ဓါ	ဘောဇ္ဇော အဒ္ဓါနော
ဇု	အဒ္ဓါနံ	အဒ္ဓါနော
တ	အဒ္ဓါနာ	အဒ္ဓါနေဟိ, အဒ္ဓါနေဘိ
စ	အဒ္ဓါနော	အဒ္ဓါနံ
မီ	အဒ္ဓါနာ	အဒ္ဓါနေဟိ, အဒ္ဓါနေဘိ
ဆ	အဒ္ဓါနော	အဒ္ဓါနံ
သ	အဒ္ဓန်, အဒ္ဓါနေ	အဒ္ဓါသု။

ပုမာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

၈။ ရာဇာဒိဂိုဏ်း (ပုလ္လိင်)

ကျက်မှတ်ရန် တည်သောအခါ “ရာဇ” ဟု အကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင်၊ သျာစသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို အာပြု၍၊ ပြီးသောအခါ “ရာဇာ” ဟု အကာရန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ရာဇာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤရာဇာဒိဂိုဏ်းသည် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ရာဇာ	ရာဇာနော
အာ	ဘောရာဇ၊ ရာဇာ	ဘောန္တော ရာဇာနော
ဇု	ရာဇာနံ၊ ရာဇံ	ရာဇာနော
တ	ရညာ၊ ရာဇိနာ၊ ရာဇေန	ရာဇူဟိ၊ ရာဇူဘိ၊ ရာဇေဟိ၊ ဘိ
စ	ရညော၊ ရာဇိနော	ရညံ၊ ရာဇုနံ၊ ရာဇာနံ
ဇိ	ရညာ	ရာဇူဟိ၊ ရာဇူဘိ၊ ရာဇေဟိ၊ ဘိ
ဆ	ရညော၊ ရာဇိနော	ရညံ၊ ရာဇုနံ၊ ရာဇာနံ
သ	ရညေ၊ ရာဇိနိ	ရာဇူသု၊ ရာဇေသု။

ဗြဟ္မသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ဗြဟ္မာ	ဗြဟ္မာနော
အာ	ဟေဗြဟ္မေ	ဘောန္တော ဗြဟ္မာနော
ဇု	ဗြဟ္မာနံ၊ ဗြဟံ	ဗြဟ္မာနော
တ	ဗြဟ္မာနာ	ဗြဟ္မေဟိ၊ ဗြဟ္မေဘိ
စ	ဗြဟ္မာနော၊ ဗြဟ္မဿ	ဗြဟ္မာနံ၊ ဗြဟ္မာနံ
ဇိ	ဗြဟ္မာနာ	ဗြဟ္မေဟိ၊ ဗြဟ္မေဘိ
ဆ	ဗြဟ္မာနော၊ ဗြဟ္မဿ	ဗြဟ္မာနံ၊ ဗြဟ္မာနံ
သ	ဗြဟ္မနိ	ဗြဟ္မေသု။

အတ္တသဒ္ဓါ၊ သခသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	အတ္တာ	အတ္တာနော
အာ	ဘောအတ္တ၊ အတ္တာ	ဘောန္တော အတ္တာနော
ဇု	အတ္တာနံ၊ အတ္တံ	အတ္တာနော
တ	အတ္တနာ၊ အတ္တေန	အတ္တနေဟိ၊ အတ္တနေဘိ
စ	အတ္တနော	အတ္တာနံ
ဇိ	အတ္တနာ	အတ္တနေဟိ၊ အတ္တနေဘိ
ဆ	အတ္တနော	အတ္တာနံ
သ	အတ္တနိ	အတ္တနေသု၊ အတ္တေသု။
ပ	သခါ	သခါနော၊ သခါယော၊ သခိနော
အာ	ဘောသခ၊ သခါ၊ သခေ	ဘောန္တော သခါနော၊ သခါယော၊ သခိနော
ဇု	သခါနံ၊ သခါရံ၊ သခံ	သခါနော၊ သခါယော၊ သခိနော
တ	သခိနာ	သခါရေဟိ၊ ဘိ၊ သခေဟိ၊ ဘိ
စ	သခိနော၊ သခိဿ	သခိနံ၊ သခါရာနံ၊ သခါနံ
ဇိ	သခိနာ	သခါရေဟိ၊ ဘိ၊ သခေဟိ၊ ဘိ
ဆ	သခိနော၊ သခိဿ	သခိနံ၊ သခါရာနံ၊ သခါနံ
သ	သခေ	သခါရေသု၊ သခေသု။

စီရင်သောသုတ်

ဗြဟ္မတ္တသခါ စစွာ ရှုလို့၊ သနာသု တိုင်ဟန်၊ ရာဇဿ ရညောမှ၊ စ၍ လေးသုတ်ကြ၊ ရာဇဿ ရာဇတစ်ဖန်ပြင်၊ အမှ တုပုံ နှုထည့်၍၊ အတ္တန္တောဟိသို့မနေ၊ စသည့် ငါးသုတ်ပေ၊ အကမ္ဘန္တစ-မသွေအောင်၊ သခတောဂဿေ ဂိုဏ်းရာဇာဖို့လေး။

ကြည်ရှုရန်သာ

ရာဇသဒ္ဓါဝယ် သဝိဘတ်ဖြင့် ရာဇိနော၊ သ္မိဝိဘတ်ဖြင့် ရာဇိနိ ရှိသကဲ့သို့၊ များစွာသော သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ နာဝိဘတ်ဖြင့် “ရာဇိနာ” ဟု ရုပ်ရှိ၏။ “ရာဇသိ နာမိ” ဟူသော မောဂ္ဂဇ္ဈာန်သုတ်ဖြင့် ရာဇ၏အဆုံး ၊ ကို ဝိပြုလေ၊ “ရာဇေန” ဟု အခြားသဒ္ဓါကျမ်းများ၌ မရှိသော်လည်း ကစွည်း၊ ရူပသိဒ္ဓိတို့၌ ရှိသောကြောင့် ထည့်လိုက်သည်။ သခသဒ္ဓါ အာလုပ်၌ ကစွည်းဂုတ္တိအလို “ဘောသခ သခါ သခိ သခီ သခေ” ဟု ရှိထိုက်သော်လည်း သခိ သခီ မရှိသင့်ကြောင်းကို သခတော ဂဿေ ဝါ သုတ်ကို ပြန်ကြည့်ပါ။

အတ္တနှင့်အနက်တူ အာတုမာသဒ္ဓါလည်း အာလုပ် ပဌမာ ဒုတိယာ ဝိဘတ်တို့၌ အတ္တသဒ္ဓါနှင့် အလားတူ “ဘော အာတုမ၊ အာတုမာ၊ ဘောန္တော အာတုမာနော၊ အာတုမာ၊ အာတုမာနော၊ အာတုမာနံ၊ အာတုမ၊ အာတုမာနော” ဟု ရုပ်စဉ်ပြီးလျှင် တတိယာဝိဘတ် မှ စ၍ သတ္တမိဝိဘတ်တိုင်အောင် “အာတုမေန၊ အာတုမေဟိ၊ အာတုမေဘိ” စသည်ဖြင့် ပုရိသအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။

ဂိုဏ်းဝင်သုတ်များကား- ဗြဟ္မတ္တ သခရာဇာဒိတော အမာနံမှစ၍ ဥတ္တံသနာသုတိုင်အောင် (၁၁)သုတ်၊ ရာဇဿ ရညော ရာဇိနောသေမှ စ၍ သ္မိမိရညေ ရာဇိနိအထိ (၄)သုတ်၊ ရာဇဿ ရာဇ သုနဟိသု စ၊ အမှတုမန္တရာဇေဗြဟ္မတ္တ သခသတ္တပိတာဒိဟိ သ္မာနာဝ၊ အတ္တန္တော ဟိသ္မိမနတ္တံမှ စ၍ ဈလတော စ တိုင်အောင်(၅)သုတ်၊ အကမ္ဘန္တဿ စသုတ်၌ စသဒ္ဓါ၊ သခတော ဂဿေ ဝါတို့တည်း။

ရာဇာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။  
\*o\*o\*o\*

၉။ သတ္တာဒိဂိုဏ်း(ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင်)

ကျက်မှတ်ရန် တည်သောအခါ “သတ္တာ” ဟု ဥကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင်၊ သတ္တာပိတာဒိနုမာ သိသ္မိ၊ သိ လောပေါ စသုတ်ဖြင့် ဥကို အာပြု၊ သိကို ချေ၊ ပြီးသော အခါ သတ္တာဟု အာကာရန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်း သည် သတ္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤသတ္တာဒိဂိုဏ်း၌ သတ္တာစသော သဒ္ဓါတို့သည် ပုလ္လိင်တည်း၊ မာတုစသော သဒ္ဓါတို့ကား ဣတ္ထိလိင်တည်း၊ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ သတ္တာ သတ္တာရော
- အာ ဘောသတ္တ၊ သတ္တာ ဘောန္တော သတ္တာရော
- ဒု သတ္တာရံ သတ္တာရော
- တ သတ္တာရာ၊ သတ္တာနာ သတ္တာရေဟိ၊ဘိ၊ သတ္တာဟိ၊ဘိ
- စ သတ္တာ၊သတ္တာနော၊သတ္တာဿ သတ္တာရာနံ၊သတ္တာနံ၊ သတ္တာနံ
- ဇိ သတ္တာရာ သတ္တာရေဟိ၊ဘိ၊ သတ္တာဟိ၊ဘိ
- ဆ သတ္တာ၊သတ္တာနော၊သတ္တာဿ သတ္တာရာနံ၊သတ္တာနံ၊ သတ္တာနံ
- သ သတ္တာရိ သတ္တာရေသု၊ သတ္တာဿ။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ကတ္တာ၊ ဘတ္တာ၊ ဝတ္တာ၊ နေတု၊ နေတ္တာ၊ နတ္တာ၊ ဓာတု သမာ၊ ပိတု ဘာတု ဇာမာတု စ၊ မာတု ဓိတု ပိသေသကာ။  
ထိုတွင် ပိတု ဘာတု ဇာမာတုသဒ္ဓါတို့၌ ပိတာဒိနု မသိမိ သုတ်ဖြင့် အာရ၏ အာကို ရဿပြု၍ သတ္တာရောစသည်အရာ၌ “ပိတာရော၊ ပိတာရံ၊ ပိတာရာ၊ ပိတာရေဟိ၊ ပိတာရာနံ၊ ပိတာရေသု” စသည် ဖြစ်၏။ မာတုသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ မာတာ	မာတရော
အဘဘောတိ မာတ,မာတာ	ဘောတိယော မာတရော
ဒု မာတရံ	မာတရော
တ မာတရာ,မာတုယာ,မတျာ	မာတရေဟိ,ဘိ, မာတူဟိ,ဘိ
စ မာတု,မာတုဿ,မာတုယာ,မတျာ	မာတရာနံ,မာတာနံ,မာတူနံ
မိ မာတရာ,မာတုယာ,မတျာ	မာတရေဟိ,ဘိ, မာတူဟိ,ဘိ
ဆ မာတု,မာတုဿ,မာတုယာ,မတျာ	မာတရာနံ,မာတာနံ,မာတူနံ
သ မာတရိ,မာတုယာ,မတျာ, မာတုယံ, မတျံ	မာတရေသု, မာတူသု။

စီရင်သောသုတ်

သတ္တပိတာ ဒီကစ၍, ပိတာဒီန မ-သိတွင်,  
ဆယ့်တစ်သုတ်တွေ ရုပ်နေညှိ, ဂိုဏ်းသတ္တဒိဝင်၊  
မာတုအတွက် တစ်လမ်းထွင်သည်, အဆန်းမထင် ပတောယနှင့်,  
ဃပတောပြ သို့-ယံ ဝါ, တေသုဝုဒ္ဓိ အပါ၊  
ကသုတ်ကသက် ရုပ်တွက်ရာမှာ, သုတ်အနက်သာ ရှုစားပေတော့လေ။

ကြည်ရွှရန်သာ

သတ္တ-ဆရာ(ဘုရား)၊ ကတ္တ-ပြုလုပ်သူ၊ ဘတ္တ-လင်(အရှင်သခင်)၊  
ဝတ္တ-ပြောဆိုတတ်သူ၊ နေတု,နေတ္တ-ဆောင်တတ်သူ၊ နတ္တ-မြေး  
ယောက်ျား၊ ဓာတု-ဆောင်တတ်သူ၊ သမာ-ဤသဒ္ဓါစု သတ္တနှင့်  
တူကုန်၏၊ ပိတု-အဘ၊ ဘာတု-အစ်ကို, ညိ၊ ဇာမာတု-သားမက်(သမီး၏  
ယောက်ျား)၊ မာတု-အမိ၊ မိတု-သမီး၊ ဝိသေသကာ-သတ္တထက်ထူးသော  
သဒ္ဓါစုတို့တည်း။  
သတ္တရုပ်စဉ်၌ သတ္တူဟိ, သတ္တူနံ, သတ္တူသုရုပ်များ ကစွည်း  
ရူပသိဒ္ဓိတို့၌မရှိသော်လည်း အခြားကျမ်းများ၌ ရှိသောကြောင့် ထည့်သည်။

သဒ္ဓနီတိ၌ ပဌမာယောဝိဘတ်ဖြင့် သတ္တာ, ဒုတိယာယောဖြင့် သတ္တာရေ  
ရုပ်များကို ပြလိုသေး၏။ ဘတ္တမှစ၍ ဓာတုတိုင်အောင် သတ္တအတိုင်းစဉ်။

ပိတုသဒ္ဓါ၌ကား ဘော ပိတ, ပိတာ၊ ဘေန္တော ပိတရော၊ ပိတာ၊  
ပိတရော၊ ပိတရံ၊ ပိတရောစသည်ဖြင့် စဉ်လေ၊ ဘာတု, ဇာမာတုသဒ္ဓါ  
များလည်း ဤနည်းအတိုင်းပင်တည်း။ [ဇာတ်ပါဠိတော်များ၌ နာ သ  
ဝိဘတ်တို့ဖြင့် ပေတျာ, သို့ဖြင့် “နေတ္ထေ ဥဇံ ဂတေ သတိ” ဝယ်  
နေတ္ထေ ဟူသော ရုပ်ထူးများလည်း ရှိသေး၏။]

မာတုသဒ္ဓါဝယ် မာတရေဟိ မာတုဿရုပ်များကို သဒ္ဓနီတိက  
ပယ်သော်လည်း အခြားကျမ်းများ၌ ရှိသည်။ မာတုယာကို မာတု တည်,  
နာဝိဘတ်စသည် သက်, | ကို ပ မှည့်, နာဝိဘတ်စသည်ကို ပတောယာ  
ဖြင့် ယာ ပြုလေ၊ မတျာ၌ကား မာတုယာ ဖြစ်ပြီးနောက် တေသုဝုဒ္ဓိ  
လောပါဂမစသော သုတ်ကြီးဖြင့် တု ၏ အစိတ် | ကို ချေ၊ မာ၏အစိတ်  
-ါ ကိုလည်း အ ရဿပြု, နယေပရံ ယုတ္တေဖြင့် တ်ကို ယာသို့ ကပ်လေ၊  
မာတုယံ၌ကား | ကို ပ မှည့်၍, ဃပတော သို့ယံ ဝါဖြင့် သို့ကို  
ယံပြုလေ၊ မတျံကို မာတုယံ ဖြစ်ပြီးနောက် တေသုဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့်  
မတျာကဲ့သို့ စီရင်လေ။

မိတုသဒ္ဓါ၌ကား မတျာ,မတျံကဲ့သို့ ရုပ်မရှိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် မိတျာ  
မိတျံကို ချန်လှပ်၍ “ဘောတိ မိတ,မိတာ၊ ဘောတိယော မိတရော”  
စသည်ဖြင့် မာတုနှင့် အလားတူ ရုပ်စဉ်လေ၊ “သမီး”အနက်ဟော  
ဒုဟိတုသဒ္ဓါလည်း ဤနည်းအတိုင်းပင်တည်း မြေးမိန်းမဟော နတ္တသဒ္ဓါ  
၌ကား အာရဇာ အာကို ရဿမပြုဘဲ နတ္တာရော နတ္တာရံဟု ဆိုရုံသာ  
ထူးသည်။ ရုပ်စဉ်ပုံမှာ မိတုအတိုင်းသာတည်း။ ကတ္တစသော သဒ္ဓါများ  
၌လည်း ဣတ္ထိလိင် ရှိနိုင်ပေသည်။ နတ္တအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။ [ဘော  
သတ္တ, သတ္တာ ရုပ်တွက်ပုံ ကို အကာရပိတာဒျန္တာနမာ, အာကာရော  
ဝါ သုတ်တို့၌ ကြည့်။]

သတ္တဒိဂိုဏ်းပြီး၏။



ကျက်မှတ်ရန် ရတ္တဒိဂိုဏ်း၌ ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင် နှစ်ပုလ္လိင် အားဖြင့် သုံးပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုတွင်—  
 ဣတ္ထိလိင်၌ ဣ ဥ ဥ၊ ကာရန်သုံးမျိုးတို့တွင် တည်သောအခါ “ရတ္တိ” ဟု ဣကာရန္တ ဖြင့် တည်ပြီးလျှင် သေသတောလောပံ ကသိပိသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို ချေ၍၊ ပြီးသောအခါလည်း “ရတ္တိ” ဟု ဣကာရန္တ ဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ဣတ္ထိလိင် ဣကာရန္တ ရတ္တဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ ရတ္တိ	ရတ္တိ၊ ရတ္တိယော၊ ရတေျာ
အာ ဘောတိရတ္တိ	ဘောတိယော ရတ္တိ၊ ရတ္တိယော၊ ရတေျာ
ဒု ရတ္တိ	ရတ္တိ၊ ရတ္တိယော၊ ရတေျာ
တ ရတ္တိယာ၊ ရတျာ	ရတ္တိဟိ၊ ရတ္တိဘိ၊ ရတ္တိဟိ၊ ရတ္တိဘိ
စ ရတ္တိယာ၊ ရတျာ	ရတ္တိနံ၊ ရတ္တိနံ
မီ ရတ္တိယာ၊ ရတျာ	ရတ္တိဟိ၊ ရတ္တိဘိ၊ ရတ္တိဟိ၊ ရတ္တိဘိ
ဆ ရတ္တိယာ၊ ရတျာ	ရတ္တိနံ၊ ရတ္တိနံ
သ ရတ္တိယာ၊ ရတျာ၊ ရတ္တိယံ၊ ရတျံ၊ ရတ္တော	ရတ္တိသု၊ ရတ္တိသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

မတိ နာဘိ ဘူမိ ဗောဓိ၊ ခန္တိ ယုဝတိ ဩသမိ၊  
 ပါဠိ သိဒ္ဓိ ဣဒ္ဓိ ကိတ္တိ၊ ယုတ္တျာဂုံလိ ဒုန္နုဘိ။

ဣတ္ထိလိင် ဥကာရန္တပုဒ်များ

ယာဂု ဓာတု ကာသု ဓေန၊ ဒဒ္ဓု၊ ကဏ္ဍု၊ ကရေဏု စ၊  
 ရဇ္ဈု သဿု ပိယဂုံ-ဠု-တျူကာရန္တိတ္တိကာ တထာ။

ဣတ္ထိလိင် ဥကာရန္တပုဒ်များ

ဝဂ္ဂ ဇမ္ဗူ စမု ကစ္ဆူ၊ သရဘူ သရဗူ သုဘူ၊  
 ဝါမူ-ရူ နာဂနာသု-ရူ၊ သုတနူ-ကာရအန္တကာ။

စီရင်သောသုတ်

သေသတော တေ-ဣတ္ထိချောနှင့်၊ ယပတော စ ယော လောပံ၊  
 ယောသုကတ နိကာနော၊ တတော ယောတု ကြံ၊  
 ပသညဿ ဗျဉ္ဇနော မှန်သည်၊ ဝိသညောဂံ စအရဟု၊  
 အံမောနိဂ္ဂဟိတ ပတောယာ၊ အမာပတောလာ၊  
 ယပတောပြ သ္မိယံဝါငယ်၊ အာဒိတောပါ သုနံဟိတို့လေး၊  
 စုလပါရသ် အယောနုဗ္ဗိဗြာမှာ၊ ဝဂ္ဂတွက်တာ ထူးမှတ်ရာဖို့လေး။

ကြည့်ရှုရန်သာ

ရတ္တိ-ညဉ့်၊ မတိ-သိခြင်း၊ နာဘိ-ချက်အရပ်၊ ဘူမိ-မြေ၊ ဗောဓိ-  
 သိခြင်း၊ ခန္တိ-သည်းညည်းခံခြင်း၊ ယုဝတိ-အပျို၊ ဩသမိ-ဆေး၊  
 ပါဠိ-ပါဠိ (ပုဒ်အစဉ်)၊ သိဒ္ဓိ-ပြီးစီးခြင်း၊ ဣဒ္ဓိ-တန်ခိုး၊ ကိတ္တိ-  
 ကျော်စောခြင်း၊ (ယုတ္တျာဂုံလိ=ယုတ္တိ+အဂုံလိ) ယုတ္တိ-အသင့်ယုတ္တိ၊  
 အဂုံလိ-လက်ချောင်း၊ ဒုန္နုဘိ-စည်ကြီး။

ဤပုဒ်တို့သည် သ္မိဝိဘတ်ဖြင့် “ရတ္တော” မှတစ်ပါး အခြားဝိဘတ် များ၌ ရတ္တိနှင့် ရုပ်စဉ် တူကုန်၏။ ရတေျာ၊ ရတျာ၊ ရတျံကဲ့သို့ မတေျာ၊ မတျာ၊ မတျံ၊ နဘေျာ၊ နဘျာ၊ နဘျံ (နာဘေျာအပြီးတွင် ကွစိဓာတုသုတ် ကြီးဖြင့် နာ၏ အာကို ရသယပြု။) ဗောဇ္ဈေ၊ ဗောဇ္ဈ၊ ဗောဇ္ဈံ (ဗောဇျ အပြီးတွင် ယဝတံတလန စသောသုတ်ဖြင့် ဈကို ဈပြု၍ အသဒိသဒ္ဓေဘော် ဖိလာ) ဤရုပ်များလည်း ပိဋကတ်တော်၌ ထင်ရှားရှိကြသည်။ သို့သော် ရူပသိဒ္ဓိ၌ကား ထိုကဲ့သို့သော ရုပ်များကို မပြသဖြင့် ပတ္တိ စသည်၌

ရတော့ ရတျာ ရတျံရုပ်မျိုး မပါဘဲ “ဘောတိ ပတ္တိ၊ ဘောတိယော ပတ္တိ၊ ပတ္တိယော၊ ပတ္တိ၊ ပတ္တိ၊ ပတ္တိယော၊ ပတ္တိ၊ ပတ္တိ၊ ပတ္တိယော၊ ပတ္တိယာ၊ ပတ္တိဟိ၊ ပတ္တိဘိ၊ ပတ္တိဟိ၊ ဘိ၊ ပတ္တိယာ၊ ပတ္တိနံ၊ ပတ္တိနံ၊ ပတ္တိယာ၊ ပတ္တိဟိ၊ ဘိ၊ ပတ္တိဟိ၊ ဘိ၊ ပတ္တိယာ၊ ပတ္တိနံ၊ ပတ္တိနံ၊ ပတ္တိယာ၊ ပတ္တိယံ၊ ပတ္တိသု၊ ပတ္တိသု” ဟု ရုပ်စဉ်လေသည်။

အချို့ရုပ်များ တွက်ပုံ။ ။ရတ္တိ၌ သိသက် ချေ၊ ရတော့၌ ယော သက်၊ တတောယောနမောတု၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် ယောကို ဝေါပြု၊ ဝိကို ပမှည့် ပသညသ စသုတ်ဖြင့် ပ အမည်အရှိသောဝိကို ယပြု၊ စသည် တွက်၊ ရတ္တိ၌ ယောသက်၊ ပ မှည့်၊ ယောချေ၊ ယောသုကတနိကာရ စသောသုတ်ဖြင့် ဝိကို ဝိဒိယပြုလေ၊ နာ-သဝိဘတ်တို့ဖြင့် ရတျာကို ရတ္တိတည်၊ ပမှည့်၊ အမာပတော သို့သွာနံ ဝါသုတ်၌ “အာပတော” ဟူ သော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နာဝိဘတ် သဝိဘတ်တို့ကို ဝါပြုပြီးနောက် သွာဝိဘတ်ဖြင့် ရတျာကို စီရင်သကဲ့သို့ စီရင်လေ၊ သို့ ဝိဘတ်ဖြင့် ရတျာ၌ အာဒိတော ဩ စ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် သို့ကို ဝါပြု၍ ရူပသိဒ္ဓိစီရင်၏။

အခြားရုပ်များကား ထိုထိုသုတ်၌ တိုက်ရိုက်လာပြီ၊ သို့ ဝိဘတ်ဖြင့် ရတ္တိဟု အာဒိတော ဩ စသုတ်၌ ရှိသော်လည်း အခြားသဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ မရှိ၊ ပါဠိတော်များ၌ ဣမံ ရတ္တိ-ဤညညံ၌” ဟု အဓိကရဏအနက် ရှိသော ဒုတိယာဝိဘတ် အဖြစ်ဖြင့်သာ လာသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ “ရတ္တိ” ဟု သို့ ဝိဘတ်ဖြင့် မထည့်လိုက်ပေ။

ဥကာရန္တသဒ္ဓါစု။ ။ယာဂ-ယာဂ(ရေမန်း)၊ ဓာတု-ဓာတ်သဘော၊ ကာသု-တွင်း၊ ဓေနု-နွားမ၊ ဒဒ္ဓါ-ပွေးညှင်း၊ ကဏ္ဍု-ယားနာ၊ ကရေဏု-ဆင်မ၊ ရဇ္ဈ-ကြီး၊ သသု-ယောက္ခမမိန်းမ(ပိယဂုံဠု-တူကာရန္တိတ္ထိကာ-ပိယဂုံ + ဥဠု + ဣတိ + ဥကာရန္တ + ဣတ္ထိကာ) ပိယဂုံ-ပျဉ်းပင်၊ ဥဠု-

ကြယ်တာရာ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥကာရန္တိတ္ထိကာ-ဥကာရန္တဣတ္ထိလိင် သဒ္ဓါစုတို့သည်၊ တထာ-ထို ဣကာရန္တအတူပင်တည်း။

ဤ ဥကာရန္တ သဒ္ဓါစုတို့ကို ဣကာရန္တ အဟိုင်းပင် ရုပ်စဉ်ရာ၏။ သို့သော် ရတော့၊ ရတျာ၊ ရတျံကဲ့သို့သော ရုပ်မျိုး ရှိခဲ့လှသောကြောင့်...

ပ	ယာဂ	ယာဂ၊ ယာဂယော
အာ	ဘောတိ ယာဂ	ဘောတိယော ယာဂ၊ ယာဂယော
ဒု	ယာဂုံ	ယာဂ၊ ယာဂယော
တ	ယာဂယာ	ယာဂဟိ၊ ယာဂဘိ၊ ယာဂဟိ၊ ဘိ
စ	ယာဂယာ	ယာဂနံ၊ ယာဂနံ
ဇီ	ယာဂယာ	ယာဂဟိ၊ ယာဂဘိ၊ ယာဂဟိ၊ ဘိ
ဆ	ယာဂယာ	ယာဂနံ၊ ယာဂနံ
သ	ယာဂယာ၊ ယာဂယံ	ယာဂသု၊ ယာဂသု ဟု ရုပ်စဉ်ရာ၏။

ဤ ဥကာရန္တသဒ္ဓါစုနှင့် သတ္တာဒိဂိုဏ်းက ဥကာရန္တသဒ္ဓါများသည် ရှုတ်ထွေးလျက် ရှိတတ်၏။ ဓာတုသဒ္ဓါကား နှစ်ဂိုဏ်းလုံးမှာ ပါဝင်လျက် ရှိ၏။ ထိုဥကာရန္တသဒ္ဓါ နှစ်မျိုးတို့ ထူးခြားပုံကား-သတ္တာဒိဂိုဏ်းက သဒ္ဓါစုသည် များသောအားဖြင့် (ကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်၏) ဥပမာ-“ဓာတု-ဆောင်တတ်သောသူ” ဟု ဆိုရာ၌ ဓာတုသဒ္ဓါသည် ဆောင်ခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်လာသကဲ့သို့တည်း။ [“နတ္ထု-မြေး” ဟူရာ၌ကား ဇာတ်ကိုပင် အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “များသောအားဖြင့်” ဟု ဆိုလိုက်သည်။] ရတ္တာဒိဂိုဏ်းက ဥကာရန္တ သဒ္ဓါစုသည် ဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်၏။ ဥပမာ-“ဓာတု-ဓာတ်သဘော” ဟူရာ၌ ဓာတုသဒ္ဓါသည် ဓာတ်ဟူသမျှ၏ အခြင်းအရာ ဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ဥကာရန္တသဒ္ဓါစု။ ။ဝဠ-ဇွေးမ(မိန်းမသာမန်ကိုလည်း ဟောသည်)၊  
 ဇမ္ဗူ-သပြေပင်၊ စမူ-စစ်သည်၊ ကစ္ဆူ-ဝဲနာ၊ သံရဘူ-တက်တူ၊  
 သရဗူ-မကိုဇ်၊ သရဖူ၊ သုဘူ-ကောင်းသော(လှသော)မျက်ခုံး၊ ဝါမူရူ-  
 တင့်တယ်သော ပေါင်ရှိသော မိန်းမ၊ နာဂနာသုဂ္ဂ(နာဂနာသာဥရူ)-  
 ဆင်၏ နှာမောင်းကဲ့သို့ အရင်းတုတ်၍ အဖျားသေးလျက် လုံးသော  
 ပေါင်ရှိသော မိန်းမ၊ သုတနူ-တင့်တယ်သော (ပြေပြစ်သော)ကိုယ်ရှိ  
 သော မိန်းမ၊ ဥကာရ အန္တကာ-ဥကာရန္တသဒ္ဓါတို့တည်း။ ရုပ်စဉ်ရာ၌  
 ကား ပင်ကိုက ဥဒီဃ ဖြစ်သောကြောင့် “ဝဠဟိ ဝဠနံ ဝဠသု”ရုပ်များ  
 မရှိနိုင်ကြောင်းကို သတိပြု၍ စဉ်ရာ၏။

ပ	ဝဠ	ဝဠ, ဝဠယော
အာ	ဘောတိ ဝဠ	ဘောတိယော ဝဠ, ဝဠယော
ဒု	ဝဠံ	ဝဠ, ဝဠယော
တ	ဝဠယာ	ဝဠဟိ, ဝဠဘိ
စ	ဝဠယာ	ဝဠနံ
မီ	ဝဠယာ	ဝဠဟိ, ဝဠဘိ
ဆ	ဝဠယာ	ဝဠနံ
သ	ဝဠယာ, ဝဠယံ	ဝဠသု။

ရုပ်တွက်ရာ၌-ဘောတိ ဝဠကို ဈလပါရသံသုတ် ကြည့်၊ ယော  
 ဝိဘတ်ဖြင့် ဝဠကို ဃပတော စ ယောနံ လောပေါသုတ် ကြည့်၊  
 ဝဠယော၌ “ဝဠ”တည်း၊ ယောသက်၊ ပမှည့်၊ အယောရသမေကဝစန  
 ယောသွပ်စသုတ်ဖြင့် ။ ကို ၊ ရသ ပြုရသော၊ ဝဠံ၌ အံဝိဘတ်ကြောင့်  
 ။ ကို ၊ ရသ ပြုပြီးမှ ၊ ကို ပမှည့်၍ အံမောနိဂ္ဂဟိတံ ဈလပေဟိ  
 သုတ်ဖြင့် စီရင်၊ ဝဠယာ စသည်၌ “ဝဠ”တည်း၊ နာဝိဘတ်စသည်  
 သက်၊ အယောရသမေကဝစနယောသွပ်စ သုတ်ဖြင့် အမြဲ ရသပြုလေ။

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း ဣတ္ထိလိင်ပြီး၏။

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း (ပုလ္လိင်)

ကျက်မှတ်ရန် ပုလ္လိင်၌ အာ ဣ ဤ ဥ ည ဩဟု ကာရန်  
 (၆)ပါး ရှိ၏။ ထိုတွင် အာကာရန္တ “သာ”

သဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	သာ	သာ, သာနော
အာ	ဟေ သ, သာ	ဘောန္တော သာ, သာနော
ဒု	သာနံ	သာနေ
တ	သာနာ	သာနေဟိ, သာနေဘိ
စ	သာဿ	သာနံ
မီ	သာနာ	သာနေဟိ, သာနေဘိ
ဆ	သာဿ	သာနံ
သ	သာနေ	သာနေသု။

ဣကာရန္တ အဂ္ဂိသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	အဂ္ဂိ, အဂ္ဂိနိ	အဂ္ဂိ, အဂ္ဂယော
အာ	ဘော အဂ္ဂိ	ဘောန္တော အဂ္ဂိ, အဂ္ဂယော
ဒု	အဂ္ဂိ	အဂ္ဂိ, အဂ္ဂယော
တ	အဂ္ဂိနာ	အဂ္ဂိဟိ, ဘိ, အဂ္ဂိဟိ, ဘိ
စ	အဂ္ဂိဿ, အဂ္ဂိနော	အဂ္ဂိနံ, အဂ္ဂိနံ
မီ	အဂ္ဂိသ္တာ, မှာ, အဂ္ဂိနာ	အဂ္ဂိဟိ, ဘိ, အဂ္ဂိဟိ, ဘိ
ဆ	အဂ္ဂိဿ, အဂ္ဂိနော	အဂ္ဂိနံ, အဂ္ဂိနံ
သ	အဂ္ဂိသ္တာ, အဂ္ဂိမ္ပိ	အဂ္ဂိသု, အဂ္ဂိသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

အာဒိ ဗျာဓိ မဟေသီ·သိ၊ သန္တိ ဂဏ္ဍိ မုနိ ကုဏ္ဍိ၊  
အသိ ပါဏိ အဟိ ကိမိ၊ အရိ ဉာတိ ဗလာ·တိထိ။

စီရင်သောသုတ်

ဣဝဏ္ဏုဝဏ်·ဏာဈုလနှင့်၊ ဃပတောစ ယောလောပါ၊  
ယောသုကတာ နိကာရ၊ ယောသွကတ ဈာ၊  
အဂ္ဂိသိန်နိ အံမောပါငယ်၊ သုနံဟိလာ ဈုလတောနှင့်၊  
သဿနောဝ ဈုလတောစာ၊ အာဒိတော ဩပါ။  
နောက်နောက် ထုတ်ချက် ရုပ်မခက်ပါပြီ၊ သုတ်အနက်သာ  
ကြေကြစေကွဲလေး။

ဤကာရန္တ ဒဏ္ဍိသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ ဒဏ္ဍိ ဒဏ္ဍိ၊ ဒဏ္ဍိနော
- အာ ဘောဒဏ္ဍိ ဘောဇ္ဇော ဒဏ္ဍိ၊ ဒဏ္ဍိနော
- ဇု ဒဏ္ဍိ၊ ဒဏ္ဍိနံ ဒဏ္ဍိ၊ ဒဏ္ဍိနော
- တ ဒဏ္ဍိနာ ဒဏ္ဍိဟိ၊ ဒဏ္ဍိဘိ
- စ ဒဏ္ဍိဿ၊ ဒဏ္ဍိနော ဒဏ္ဍိနံ
- မိ ဒဏ္ဍိသ္မာ၊ မှာ၊ ဒဏ္ဍိနာ ဒဏ္ဍိဟိ၊ ဒဏ္ဍိဘိ
- ဆ ဒဏ္ဍိဿ၊ ဒဏ္ဍိနော ဒဏ္ဍိနံ
- သ ဒဏ္ဍိသ္မိ၊ ဒဏ္ဍိမိ၊ ဒဏ္ဍိနိ ဒဏ္ဍိသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ဟတ္ထိ ဒါဠိ ဂဏိ သံဃိ၊ သာမိ ဂါမိ စ ဂါမဏိ၊  
ယောဂိ ရောဂိ သုခိ ဒုက္ခိ၊ စာရိ စာဂိ စ ကုသလိ။

ဥကာရန္တ ဘိက္ခုသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ ဘိက္ခု ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုဝေါ
- အာ ဘောဘိက္ခု ဘောဇ္ဇော ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုဝေ၊  
ဘိက္ခုဝေါ
- ဇု ဘိက္ခု ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုဝေါ
- တ ဘိက္ခုနာ ဘိက္ခုဟိ၊ ဘိ၊ ဘိက္ခုဟိ၊ ဘိ
- စ ဘိက္ခုဿ၊ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခုနံ၊ ဘိက္ခုနံ
- မိ ဘိက္ခုသ္မာ၊ မှာ၊ ဘိက္ခုနာ ဘိက္ခုဟိ၊ ဘိ၊ ဘိက္ခုဟိ၊ ဘိ
- ဆ ဘိက္ခုဿ၊ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခုနံ၊ ဘိက္ခုနံ
- သ ဘိက္ခုသ္မိ၊ ဘိက္ခုမိ ဘိက္ခုသု၊ ဘိက္ခုသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ပဠ သာနု ဘာဏု ရာဟု၊ ကေတု ပဂုံ·ဈ သိန္ဓိ·ရာ  
ဝေဠု ဝေဏု နေရ မေရ၊ ဂုရု·သု ဟေတု ဇန္တု စ။

စီရင်သောသုတ်

အကတရဿာ လတောပြ၊ ယွာလပန-ဿဝေါဝေ၊  
လတော ဝေါကာ-ရောမှာစ၊ ကာရ မလွတ်ပေ၊  
ဝေဝေါ သုလော စမသွေအောင်၊ သဒ္ဓအနေ အဂ္ဂိသ္မားဌ်၊  
မျက်စိထား၍ ရှုစားကြလေတုံ၊ ကြွင်းသည့်ရုပ်တွက်ပုံ၊  
ဈမမှည့်နှင့် လမှည့်ကြသည့်၊ ရမိအကုန် စုံကြစေကွဲလေး။

ဥကာရန္တ သယမ္ဘူသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ သယမ္ဘူ သယမ္ဘူ၊ သယမ္ဘူဝေါ
- အာ ဘောသယမ္ဘူ ဘောဇ္ဇော သယမ္ဘူ၊ သယမ္ဘူဝေါ
- ဇု သယမ္ဘူ သယမ္ဘူ၊ သယမ္ဘူဝေါ
- တ သယမ္ဘူနာ သယမ္ဘူဟိ၊ သယမ္ဘူဘိ

စ သယမ္ဘဿ၊ သယမ္ဘနော သယမ္ဘနံ  
 မိ သယမ္ဘညွာ၊ မှာ၊ သယမ္ဘနာ သယမ္ဘဟိ၊ သယမ္ဘဘိ  
 ဆ သယမ္ဘဿ၊ သယမ္ဘနော သယမ္ဘနံ  
 သ သယမ္ဘသ္မိ၊ သယမ္ဘမိ သယမ္ဘဿ။

အဘိဘူ ဝတ္တဘူ သမ္ဘူ၊ ပဘူ ဝိဘူ ပရာဘိဘူ စသည်တို့  
 လည်း နည်းတူစဉ်လေ၊ သဗ္ဗညူ ဝေဒဂူ ဝိညူ စသည်တို့  
 ကား ဝေါ ပြုရာ၌ နောပြု၊ သဟဘူသဒ္ဓါကား ဝေါ နော  
 နှစ်ပါးစုံ ပြု၍ ရုပ်စဉ်လေ။

ဩကာရန္တ ဂေါသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ ဂေါ ဂါဝေါ၊ ဂဝေါ  
 အာ ဟောဂေါ ဘောန္တော ဂါဝေါ၊ ဂဝေါ  
 ဒု ဂဝံ၊ ဂါဝံ၊ ဂါဝံ ဂါဝေါ၊ ဂဝေါ  
 တ ဂါဝေန၊ ဂဝေန ဂေါဟိ၊ ဂေါဘိ  
 စ ဂါဝဿ၊ ဂဝဿ ဂဝံ၊ ဂေါနံ၊ ဂုန္တံ  
 မိ ဂါဝသ္မာ၊ မှာ၊ ဂါဝါ၊ ဂဝသ္မာ၊ မှာ၊ ဂဝါ ဂေါဟိ၊ ဂေါဘိ  
 ဆ ဂါဝဿ၊ ဂဝဿ ဂဝံ၊ ဂေါနံ၊ ဂုန္တံ  
 သ ဂါဝသ္မိ၊ မိ၊ ဂါဝေ၊ ဂဝသ္မိ၊ မိ၊ ဂဝေ ဂါဝေသု၊ ဂဝေသု၊ ဂေါသု။

စီရင်သောသုတ်

ဂသိလောပံ သေသတောနှင့် ယောသုစဟော-စ မက္ခာ၊  
 အဝမိလာ စ-ပါတွဲ၊ အာဝဿလဲပါ၊  
 ဂါဝသေရူ သုဟိနာဝယ်၊ စ အတွက်မှာ ဂုန္တံပြုလို့၊  
 တတောနမ ပတိမေ၊ စ-တွက် ဂဝံပေ၊  
 ဂေါဂိုဏ်းအတွက် နာမ်ရုပ်တွေမှာ၊ အတန်ရှုပ်ပေ့ ခက်ခဲ  
 ပါသတဲ့လေး။

အာကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

[သာ-ခွေးသည်၊] ဤသာသဒ္ဓါကို သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ အမျိုးမျိုး ရုပ်စဉ်  
 လျက် ရှိသော်လည်း မောဂ္ဂလ္လာန်၊ သဒ္ဓန်တိတို့ကို မှီ၍ ဤ၌ ရုပ်စဉ်ထား၏။  
 “ဟေသ”ကို အာကာရောဝါသုတ် ကြည့်၊ ယောဝိဘတ်နှင့် သာကို  
 အယောရဿမေကဝစနယောသုပိစသုတ်ကြည့်၊ သာနော၌ ဟိဝိဘတ္တိမိ  
 စ၌ စသဒ္ဓါဖြင့် သာ၏ အစိတ်-ါကို (ယုဝါနောကဲ့သို့) အာနပြု၍၊  
 တတောယောနမောတု၌ တုသဒ္ဓါဖြင့် ယောကို ဝေါပြုလေ၊ သာနေ  
 စသည်၌လည်း ထိုစသဒ္ဓါဖြင့် အာနပြု၊ ယောကို ပြေ၍ စီရင်လေ၊  
 ပစ္စက္ခမ္မာ စသော အာကာရန္တပုဒ်များကို သမာသ် ဓနမှာစသုတ်၌  
 ညွှန်ပြထားသည်။

ဣကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

အဂ္ဂိ-မိ၊ အာဒိ-အစ၊ ဗျာဓိ-အနာ၊ (မဟေသီ-သိ=မဟေသိ+ဣသိ)  
 မဟေသိ-ဘုရားရှင်(မိဖုရားဟော မဟေသီကား နဒါဒိဂိုဏ်း)၊ ဣသိ-  
 ရသေ့၊ ရဟန်း၊ သန္တိ-သရသန္တိ စသည်၊ (ပဋိသန္ဓေဟော သန္တိကား  
 ဣတ္ထိလိင် ရတ္တာဒိဂိုဏ်း)၊ ဂဏ္ဍိ-အထုံးအဖွဲ့၊ ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်၊  
 မုနိ-ဘုရားရှင်၊ ကုစ္ဆိ-ဝမ်း၊ အသိ-သန်လျက်၊ ပါဏိ-လက်၊ အဟိ-  
 မြွေ၊ ကိမိ-ပိုးလောက်၊ အရိ-ရန်သူ၊ ဉာတိ-ဆွေမျိုး၊ (ဗလာ-တိထိ=  
 ဗလိ+အတိထိ) ဗလိ-အခွန်အတုတ်၊ အတိထိ-ညွှန်သည်။

အဂ္ဂိနိရုပ်ကား အဂ္ဂိသဒ္ဓါ တစ်ခုနှင့်သာ ဆိုင်၏။ အာဒိ စသည်၌  
 ပဋ္ဌမာသိဖြင့် “အာဒိနိ”ဟု မရှိ၊ “အာဒိ၊ အာဒိ၊ အာဒယော”ဟုသာ  
 စဉ်လေ၊ သို့ ဝိဘတ်၌ “အာဒိတော ဩစ”သုတ်ဖြင့် သို့ကို i, ဝေါ  
 ပြု၍ “အာဒိသ္မိ၊ အာဒိမိ၊ အာဒိ၊ အာဒေါ”ဟု လေးရပ် ရှိ၏။ ဗျာဓိ  
 စသည်၌ကား “ဗျာဓိသ္မိ၊ ဗျာဓိမိ”ဟု နှစ်ရပ်သာ ရှိသည်။

ဣသိ မုနိသဒ္ဓါတို့၌ အာလုပ်သိဖြင့် “ဣသေ၊ မုနေ”ဟု ထူးဆန်း  
 သော ရုပ်များ ရှိသေး၏။ ယတောစသုတ်၌ စသဒ္ဓါဖြင့် ဂသိကို ဝေါ-ပြု၍  
 ရုပ်တွက်ကြသည်။ ကြွင်းရုပ်များ တွက်ပုံကိုလည်း ဆိုင်ရာသုတ်နက်  
 ကိုသာ ကြည့်လေ။

ဤကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

ဒဏ္ဍီ-ဒုတ်ရှိသူ၊ ဟတ္ထိ-နာမောင်းရှိသောဆင်၊ ဒါဠီ-အစွယ်ရှိသော မြွေ၊ ခြင်္သေ့၊ ကျင်စွယ်ရှိသူ၊ ဂဏီ-ဂိုဏ်းဆရာ၊ သံဃီ-သံဃဥက္ကဋ္ဌ၊ သာမိ-အရှင်သခင်၊ ဂါမိ-သွားလေ့ရှိသူ၊ ဂါမဏီ-ရွာသူကြီး၊ အကြီး အချုပ်၊ ယောဂီ-အားထုတ်ခြင်းရှိသူ၊ ရောဂီ-ရောဂါရှိသူ၊ သုခိ-သုခ ရှိသူ၊ ဒုက္ခိ-ဒုက္ခရှိသူ၊ စာရီ-ကျင့်လေ့ရှိသူ၊ စာဂီ-စွန့်ကြဲလေ့ရှိသူ၊ ကုသလီ-ကုသိုလ်ရှိသူ၊ ကျန်းမာသူ။

ဘောဒဏ္ဍီကို ဈလပါရသံသုတ် ကြည့်၊ ယောဖြင့် ဒဏ္ဍီကို ဝရု ကဲ့သို့ တွက်၊ ဒဏ္ဍီနောကို ယောနံနောသုတ် ကြည့်၊ ဒဏ္ဍီကို အံမော နိဂ္ဂဟိတံ ဈလပေဟိ ကြည့်၊ ဒဏ္ဍီနံကို နံဈတော ကတရဿာ ကြည့်၊ ဒဏ္ဍီနောဌ ဈလတော သဿနောဝါသုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကို နောပြု၊ ဒဏ္ဍီနာ-သွာသက်၊ ဈလတောစဖြင့် သွာကို နာပြု၊ ဒဏ္ဍီနိကို သ္မိ နိ သုတ်ကြည့်၊ ရုပ်ထူးရုပ်ဆန်းများ ရှိသေးသော်လည်း နောင်ခါ သိလိမ့်မည်၊ ဤကာရန္တ ဖြစ်၍ “ဒဏ္ဍီ”ဟု ရုပ်တည်ရပုံကို သတိပြု။

ဥကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ ပဋ္ဌ-လိမ္မာသူ၊ သာနု-တောင်အပြင်၊ ဘာဏု- နေမင်း၊ ရာဟု-အသုရိန်၊ ကေတု-တံခွန်၊ မုန်ကင်း၊ ပရံ-ဆွံ့သောသူ၊ ဥစ္ဆ-ကြ၊ (သိန္နိ-ရ=သိန္နု+ဣရ) သိန္နု-သမုဒြာ၊ ဣရ-မီးက၊ ဝေဠု၊ ဝေဏု-ဝါး၊ နေရု၊ မေရု-မြင့်မိုရ်တောင်၊ ဂရု-ဆရာ၊ ဥသု-မြား၊ ဟေတု-အကြောင်း၊ ဇန္တု-သတ္တဝါ။

ဂုရုသဒ္ဓါဝယ် ယောဝိဘတ်ကို လတော ဝေါကာရောစဉ် ကာရ သဒ္ဓါဖြင့် နော ပြု၍ “ဂုရုနော” ရုပ်များ ပို၏။ ဟေတုသဒ္ဓါဝယ် ယော ဝိဘတ်ဖြင့် “ဟေတုယော”ရုပ်များ ပို၏။ ဇန္တုသဒ္ဓါဉာဏ် ကား ဇန္တုယော ဇန္တုနောရုပ်များ ပိုလွန်၏။

ရုပ်တွက်ပုံမှာ ညွှန်ပြသော သုတ်များကိုလည်းကောင်း၊ အင်္ဂါသဒ္ဓါ ရုပ်ပြီးပုံကိုလည်းကောင်း ကြည့်လေ၊ သို့သော် ဥဝဏ်ဖြစ်၍ ဈ မမှည့်ဘဲ၊ “လ” မှည့်ရမည်ကို သတိပြု။ နောက်၌လည်း ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် မှန်လျှင် ဣဝဏ်ကို ဈ၊ ဥဝဏ်ကို “လ” မှည့်ရသည်၊ ဣတ္ထိလိင် အရာ၌ကား “ဣဝဏ် ဥဝဏ် နှစ်မျိုးလုံးကိုပင် “ပ” မှည့်ရ သည်”ဟု အမြဲ သတိပြုလေ။

ဥကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

သယမ္ဘူ-အလိုအလျောက်(ဆရာမရှိဘဲ)ဖြစ်နိုင်သောဘုရား၊ အဘိဘူ- လွမ်းမိုးနိုင်သူ၊ ဝတ္တဘူ-ဝတ္တအသုရာကို လွမ်းမိုးနိုင်သောဗြဟ္မာ၊ သမ္ဘူ- ကောင်းစွာ ဖြစ်သူ၊ ဟဘူ-အစိုးရသူ၊ ဝိဘူ-အထူးဖြစ်သည်၊ ပရာဘိဘူ- သူတစ်ပါးကို လွမ်းမိုးနိုင်သူ၊ သဗ္ဗညူ-အလုံးစုံကို သိသူ၊ ဝေဒဂူ- မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ၊ ဝိညာ-ပညာရှိ၊ သဟဘူ-တကွဖြစ်သည်။

ဤ ဥကာရန္တသဒ္ဓါတို့၌ ရုပ်တွက်ပုံ မခက်ပြီ၊ ဥကာရန္တဖြစ်၍ သယမ္ဘူဟု ဥကာရန္တဖြင့်ချည်း ရုပ်တည်ရမည်၊ ဈလပါ ရသံ၊ အယော ရဿ-မေကဝစနယောသွ-ပိ စ၊ လတော ဝေါကာရော စ စသော သုတ်တို့ဖြင့် စီရင်၊ ဒဏ္ဍီသဒ္ဓါရုပ်တွက်ပုံကို သတိပြု။ အာလုပ်ယောဖြင့် သယမ္ဘူဝေါကိုလည်း အကတရဿ မဟုတ်၊ အယောရဿသုတ်ဖြင့် ပြုပြင်ထားသော ရဿဖြစ်၍ “အကတရဿာ လတော ယွာလပနဿ ဝေဝေါ”သုတ်ဖြင့် ဝေါ မပြုဘဲ၊ လတော ဝေါ ကာရောစ သုတ်ဖြင့် ဝေါပြုရမည်ကိုလည်း သတိပြုလေ။

ဩကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

ညွှန်ပြထားသော သုတ်များ၌ ရုပ်တွက်လျက် ပါသည်၊ ဤဂေါသဒ္ဓါ သည် နွားထီးသာမက၊ နွားမကိုလည်း အချို့ရုပ်များ ဟောနိုင်၏။ သဝိဘတ်ဖြင့် “ဂဝံ” ရှိကြောင်းကိုလည်း မောဂ္ဂလ္လာန် ဆိုသေး၏။

ရတ္တာဒိဂိုဏ်းပုလ္လိင်ပြီး၏။

ကျက်မှတ်ရန် နပုလ္လိင်၌ ဣ ဤ ဥ ည ဩ ကာရန်ငါးပါးတို့တွင်  
 “အဋ္ဌိ သတ္တိ ဒေဝန္တာနိ ဝါရိ သပ္ပိ နပုံသကာ”  
 ဟူကုန်သော ဣကာရန္တသဒ္ဒါတို့သည် ပုလ္လိင် အဂ္ဂိသဒ္ဒါနှင့်  
 တူကုန်၏။ အဂ္ဂယောဇာ အရာ၌ ယောနံနိ နပုံသကေဟိသုတ်ဖြင့်  
 ယောကို နိပြု၍ အဋ္ဌိနိ စသည်ဖြစ်ခြင်း၊ အဂ္ဂိသိနိသုတ်၏  
 အစီအရင်ဖြစ်သော အဂ္ဂိနိရုပ်မျိုး မရှိခြင်းသာ ထူးပြား၏။

သုခကာရီ သံဃယာယိစသော ဤကာရန္တသဒ္ဒါတို့လည်း  
 ပုလ္လိင် ဒဏ္ဍိသဒ္ဒါနှင့် တူကုန်၏။ န သိသ္မိ မနပုံသကာနိဟု  
 ဆိုသောကြောင့် သိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ သုခကာရီ သံဃယာယိ  
 ဟု ရသပြုခြင်း၊ ဒဏ္ဍိနောကဲ့သို့ ယောကို နောမပြုဘဲ၊  
 ယောနံနိ နပုံသကေဟိသုတ်ဖြင့် နိပြု၍ သုခကာရီနိ၊  
 သိဃယာယိနိ စသည် ဖြစ်ခြင်းသာ ထူးတော့၏။

အာယု စက္ခု ဝသု ဒါရ၊ မစ္စမ္မ တိပု ဟိဂုံ စ၊  
 သိဂုံ မတ္ထု ဝတ္ထု ဇတု၊ သာလွဿု ဖလု ဝိန္ဒု စ-  
 အစရှိသော ဥကာရန္တသဒ္ဒါတို့လည်း အဋ္ဌိနှင့် တူကုန်၏။  
 အာယုသဒ္ဒါ၌ နာဝိဘတ်ဖြင့် “အာယုသာ” ဟု တစ်ပုဒ်သာ  
 မနောဂိုဏ်းအစီအရင် ဝင်၍ ထူး၏။

ဂေါတြဘူ ဓမ္မညူ စသော ဥကာရန္တ သဒ္ဒါတို့လည်း  
 သုခကာရီသဒ္ဒါနှင့် တူကုန်၏။ “စိတ္တဂေါ” ဟု သမာသိပြီးစကာ  
 ဩကာရန္တဖြစ်သော သဒ္ဒါသည် သရော ရသော နပုံသကေ  
 သုတ်က နပုလ္လိင်အရာ၌ ဩကို ဥပြုသောကြောင့် နာမ်အတွင်း၌  
 “စိတ္တဂု” ဟု ဥကာရန္တအတိုင်း ဖြစ်၏။



ကြည်ရှုရန်သာ

ဣကာရန္တ။ ။ အဋ္ဌိ-အရိုး၊ သတ္တိ-ပေါင်၊ ဒဝိ-နို့ခမ်း၊ အက္ခိ၊  
 အတ္ထိ-မျက်လုံး၊ ဝါရိ-ရေ၊ သပ္ပိ-ထောပတ်၊ နပုံသကာ-ဣကာရန္တ  
 နပုလ္လိင်သဒ္ဒါစုတို့တည်း။

“ဘောအဋ္ဌိ၊ ဘဝန္တာနိ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိနိ၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိနိ၊ အဋ္ဌိ၊  
 အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိနိ၊ အဋ္ဌိနာ၊ အဋ္ဌိဟိ၊ အဋ္ဌိဘိ၊ အဋ္ဌိဟိ၊ အဋ္ဌိဘိ” စသည်ပြင့်  
 အဂ္ဂိအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။

ဤကာရန္တအဓိပ္ပာယ်

ဤကာရန္တ၌ “သုခကာရီ-ချမ်းသာကို ပြုလေ့ရှိသော ဒါန၊  
 သီဃယာယိ-လျှင်မြန်စွာ သွားလေ့ရှိသော စိတ်” ဟု အနက်ဆို၊  
 “ဘောသုခကာရီ၊ ဘဝန္တာနိ သုခကာရီ၊ သုခကာရီနိ၊ သုခကာရီ၊  
 သုခကာရီ၊ သုခကာရီနိ၊ သုခကာရီနံ၊ သုခကာရီ၊ သုခကာရီ၊  
 သုခကာရီနိ၊ သုခကာရီနာ” စသည်ဖြင့် ဒဏ္ဍိအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။

သိဝိဘတ်ဖြင့် သုခကာရီကို “သုခကာရီ” ဟု (ဤကာရန္တ  
 ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဤကာရန္တဖြင့်) တည်း၊ သိသက်၊ (န သိသ္မိမ  
 နပုံသကာနိသုတ်ဖြင့် နပုလ္လိင် မဟုတ်လျှင် သိနှောင်းရာ၌ ဝိ ကို ဝိ  
 ရဿ မပြုရ၊ နပုလ္လိင်ဖြစ်လျှင် ရဿပြုတော့ဟု ဆိုသောကြောင့်)  
 အယော ရဿ-မကေဝစနယောသ္မ-ပိ စ သုတ်ဖြင့် သိနှောင်းရာ၌ ဝိ  
 ကို ဝိ ရဿပြု၊ သေသတော လောပံ ဂ သိ-ပိသုတ်ဖြင့် သိချေ၊  
 ပြီး၏။ ဥကာရန္တ နပုလ္လိင်၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း မှတ်လေ။

ပုလ္လိင် ဤကာရန္တသဒ္ဒါစုသည်ပင် အနက်က “စိတ္တံ ဒါနံ သီလံ  
 ကုလံ” သဒ္ဒါတို့၏ အနက်မျိုးကို ဟောတဲ့အခါ နပုလ္လိင်သဒ္ဒါ အဖြစ်သို့

ကူးပြောင်းရလေသည်။ ဥပမာ-ဒဏ္ဍိသဒ္ဓါသည် “တုတ်ရှိသောယောက်ျား” ဟု ပုလ္လိင်အနက်ကို ဟောဆိုက်၌ ပုလ္လိင်သဒ္ဓါတည်း။ “တုတ်ရှိသော အမျိုး”ဟု နပုလ္လိင်အနက်ကို ဟောလျှင် နပုလ္လိင်သဒ္ဓါ အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်း၍ “ဘောဒဏ္ဍိ၊ ဘဝန္တာနိ ဒဏ္ဍိ၊ ဒဏ္ဍိနိ” စသည်ဖြင့် ရုပ်စဉ်ရလိမ့်မည်။

ဤ နပုလ္လိင် သုခကာနိသဒ္ဓါသည်လည်း “ချမ်းသာကို ပြုလေ့ရှိသော ယောက်ျား”ဟု ပုလ္လိင်အနက်ကို ဟောလျှင် ပုလ္လိင်သဒ္ဓါပင် ဖြစ်၍ “ဘောသုခကာရီ၊ ဘောန္တော သုခကာရီ၊ သုခကာရီနော” စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ရမည်။ “သီဃယာယီ-လျှင်မြန်စွာ သွားလေ့ရှိသော ယောက်ျား”ဟု ပုလ္လိင်အနက်ကို ဆိုရာ၌ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ရမည်ကိုလည်း သိလေ။ ဤအဓိပ္ပာယ်သွားတို့သည် နောင်ခါ ထင်ရှားကုန်လတ္တံ့။

**ဥကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်**

အာယု-အသက်၊ စက္ခု-မျက်စိ၊ ဝသု-ရတနာ (ရွှေ ငွေ စသည်)၊ ဒါရ-သစ်သား၊ မဓု-ပျားရည်၊ အမ္ဗု-ရေ၊ တိပု-သလွဲမည်း (ခဲပုပ်)၊ ဟိဂုံ-ရိုန်းခို၊ သိဂုံ(သိဂူလည်း ရှိ၏)-ချင်း (ချင်းမိဿလင်၌ ချင်း)၊ မတ္တု-ရက်တက်၊ ဝတ္ထု-တည်နေရာ၊ ဇတု-ချိပ်၊ သာလု-ကြာစွယ်၊ အသု-မျက်ရည်၊ ဖလု-အဆစ်၊ ဗိန္နု-အပြောက်လုံး။

“ဘောအာယု၊ ဘဝန္တာနိ အာယု၊ အာယုနိ၊ အာယု၊ အာယု၊ အာယုနိ၊ အယံ၊ အာယု၊ အာယုနိ၊ အာယုနာ၊ အာယုသာ၊ အာယုဟိ၊ ဘိ၊ အာယုဟိ၊ ဘိ” စသည်ဖြင့် စဉ်လေ။ စက္ခု စသည်၌ “စက္ခုသာ” ဟူ၍ မထည့်ရ၊ “စက္ခုနာ-စက္ခုဟိ” စသည်ဖြင့် စဉ်လေ။ အာယုသဒ္ဓါ ကား “ပုနရာယု စ မေ လဒ္ဓေါ-သက္ကပဉ္စသုတ်၌) ပုလ္လိင်လည်း ရှိ၏။ သို့အတွက် ပုလ္လိင်ဆိုလျှင် ဘိက္ခုသဒ္ဓါလို ရုပ်စဉ်ရမည်။

**ဥကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်**

ဂေါတြဘု-ဂေါတြဘုစိတ်၊ ဓမ္မညု-တရားကို သိသောဉာဏ်၊ ဤသို့ အနက်က “စိတ္တ-ဉာဏ”ဟူသော နပုလ္လိင်သဒ္ဓါ၏ အနက်ကို ဟောသောအရာ၌ အဘိဘူ၊ ဝတ္ထုဘူ စသော ပုလ္လိင် ဥကာရန္တတို့ သည် နပုလ္လိင်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလွှဲကုန်၏။ “ဘောဂေါတြဘု၊ ဘဝန္တာနိ ဂေါတြဘူ၊ ဂေါတြဘူနိ” စသည်ဖြင့် သုခကာရီအတိုင်း ရုပ်စဉ်၍ တွက်လေ။

**ဩကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်**

စိတ္တဂု-ဆန်းကြယ်သော နွားရှိသော အမျိုး၊ (နွားကြောင် နွားကျား ရှိသော အမျိုး)၊ ဤ“စိတ္တဂု”ကို ရူပသိဒ္ဓိက ဩကာရန္တဟု ဆိုထား သောကြောင့် ဩကာရန္တအဖြစ်မှာ သုံးစွဲရသည်။ စင်စစ်မှာ နာမ်အတွင်း ရောက်သည့်အခါ ဥကာရန္တ ဖြစ်နေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ဥကာရန္တဟု ပင် ဆိုသင့်၏။ သမာသ်တုန်းက စိတ္တဂေါ၊ နာမ်ဖြစ်တဲ့အခါ စိတ္တဂု ဖြစ်ပုံကို သမာသ်ခန်းမှ နားလည်ရလတ္တံ့။ ဤ၌ကား စိတ္တဂု တည်၍ ဥကာရန္တ အနေအားဖြင့် ရုပ်တွက်ရမည်။ “ဘောစိတ္တဂု၊ ဘဝန္တာနိ စိတ္တဂု၊ စိတ္တဂူနိ” စသည်ဖြင့် ဥကာရန္တအတိုင်း ရုပ်စဉ်။

နပုလ္လိင်ပြီး၏။

ရတ္တာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။



နဒါဒိတော ဝါ ဤ၊ ဣဝ ဣက ဣယျ ဣ ဣ ဣ ဟိ သုတ်တို့ဖြင့် ဤပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်း သည် နဒါဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤနဒါဒိဂိုဏ်းသည် ဣတ္ထိလိင်သာ တည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	နဒီ	နဒီ၊ နဒီယော၊ နဇ္ဇော
အ	ဘောတိ နဒီ	ဘောတိယော နဒီ၊ နဒီယော၊ နဇ္ဇော
ဇု	နဒီ၊ နဒီယံ	နဒီ၊ နဒီယော၊ နဇ္ဇော
တ	နဒီယာ၊ နဇ္ဇာ	နဒီဟိ၊ နဒီဘိ
စ	နဒီယာ၊ နဇ္ဇာ	နဒီနံ
မီ	နဒီယာ၊ နဇ္ဇာ	နဒီဟိ၊ နဒီဘိ
ဆ	နဒီယာ၊ နဇ္ဇာ	နဒီနံ
သ	နဒီယာ၊ နဒီယံ၊ နဇ္ဇာ	နဒီယု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ဣတ္ထိ နာရီ ကုမာရီ စ၊ တရုဏီ ဗြာဟ္မဏီ သဒိ၊ မာတုလာနီ သိရီ ဘောတိ၊ ဂစ္ဆန္တိ ဂစ္ဆတိ ဂုဏ- ဝန္တိ ဂုဏဝတိ ဂါဝိ၊ ဒါသိ ပုထဝီ ပထဝီ။

ဤပုဒ်များ၌ ဇော ဇာ ဇံတို့လို ရုပ်များကို ကြည်ထား၍ နည်းတူ။



ကြည်ရွှာရန်သာ

နဒီ-မြစ်၊ ဣတ္ထိ၊ နာရီ-မိန်းမ၊ ကုမာရီ၊ တရုဏီ-အပျို၊ ဗြာဟ္မဏီ-ပုဏ္ဏားမ၊ သဒိ-မိတ်ဆွေမ၊ မာတုလာနီ-အဒေါ်၊ သိရီ- ကျက်သရေ ဘောတိ-အရှင်မ၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဂစ္ဆတိ-ခရီးသွားသောမိန်းမ၊

(“ဂစ္ဆတိ-သွား၏” ဟူသော အာချာတ်ပုဒ်နှင့် မတူ)၊ ဂုဏဝန္တိ၊ ဂုဏဝတိ- ဂုဏရှိသောမိန်းမ (ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်း၊ ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်းသဒ္ဒါစု အပေါ်မှာ နဒါဒိတောဝါဏှိသုတ်ဖြင့် ဤပစ္စည်းဆင့်ကာ ဤ နဒါဒိဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ ဖြစ်ရလေသည်။) ဂါဝိ-နွားမ၊ ဒါသိ-ကျွန်မ၊ ပုထဝီ၊ ပထဝီ-မြေ။

ဤသဒ္ဒါစုတို့၌ ဇော ဇာ ဇံ အပြု မရှိရကား “ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယော၊ ဘောတိ ဣတ္ထိ၊ ဘောတိယော ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယော၊ ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယံ၊ ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယော၊ ဣတ္ထိယာ၊ ဣတ္ထိဟိ” စသည် ဖြင့် ရုပ်စဉ်လေ။

အချို့ရုပ်များ တွက်ရပုံ။ ။ပဌမာသိဖြင့် နဒီ ရုပ်တွက်ရပုံကို နဒါဒိတောဝါဏှိသုတ်ကို ပြန်ကြည့်။ အာလုပ်သိဖြင့် နဒီကိုကား “နဒီ” ဟု ဖြစ်သည့်အခါ နာမိင်္ဂ၊ အာလုပ်သိသက်၊ ဝိကို “ပ” မှည့်၊ ဈလပါရသံသုတ်ဖြင့် ဝိကို ဝိရဿ ပြု၊ ဂသိကို ချေ။ နောက် ရုပ်များ၌လည်း ဝိပစ္စည်းသက်၍ နာမိင်္ဂရမည်ကို သတိပြု။ လွယ်ကူ အောင် ဝိပစ္စည်းသက်ပြီး၊ နာမိင်္ဂပြီး အနေအားဖြင့် ရုပ်တွက်ပြအံ့။

နဇ္ဇောကို နဒီတည်၊ ယောသက်၊ တတော ယောနမောတုသုတ်၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် ယောကို ဝေါပြု၊ ဒိခွင်း၊ ဝိကို “ပ” မှည့်၊ ပသညဿစ သုတ်ဖြင့် ပအမည်ရှိသော ဝိကို ယပင်ပြု၊ (နဒျံ ဝေါ) ယဝတံ တလနဒကာရာနံ ဗျဉ္ဇနာနိ စလဉ ဇကာရတ္ထံသုတ်ဖြင့် ဒျံကို ဖ်ပြု၊ ဖ်ကို ဝေါသို့ ကပ်၊ ပရဒေဘာဝေါ ဌာနေသုတ်ဖြင့် သဒိသဒ္ဒေဘော် ဖ်လာ၊ နဇ္ဇော ပြီး၏။

နာဝိဘတ် သဝိဘတ်ဖြင့် နဇ္ဇာဝယ် အမာပတော သို့သွာနံဝါ သုတ်၌ “အာပတော” ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နာ သကို ဝေါပြု၊ သွာဝိဘတ်၌ကား အမာပတော သို့သွာနံဝါသုတ်ဖြင့် ဝေါပြု၊ နဇ္ဇံ၌ သို့ကို ဖ်ပြု။ ကြွင်းသော အစီအရင်မှာ နဇ္ဇောအတိုင်းသာတည်း။ [ကစ္ဆည်းဂုတ္တိ၌ကား တစ်မျိုးစီရင်လေ၏။ ဤမှာ ရူပသဒ္ဒါအတိုင်း စီရင်သည်။] အံဝိဘတ်ဖြင့် နဒီယံကို အံယမိတော ပသညတော သုတ်ဖြင့် စီရင်။

ကုတ္တိစသည်၌ ကုတ္တိ စသည်တည်၍ ဝိပစ္စည်း သက်ရမည်ကို သတိပြု၊ မာတုလာနီ ရုပ်တွက်ပုံကို မာတုလာဒိန-မာနတ္တမိကာရေ သုတ် ပြန်ကြည့်၊ ဘောတိ ရုပ်တွက်ပုံကို ဘဝတော ဘောတောသုတ် ပြန်ကြည့်။

ဂစ္ဆတိကို ဂစ္ဆန္တတည်း၊ ဝိပစ္စည်းသက်၊ သေသေသုန္နဝသုတ်ဖြင့် နန္ဒကို နန္ဒကဲ့သို့ စီရင်လေဟု ညွှန်ပြသောကြောင့် နန္ဒသတမိကာရေ သုတ်ဖြင့် နန္ဒကို တပြု၊ တ်ကွင်း၊ ချေ၊ ဝိသို့ ကပ်၊ (ဂစ္ဆတိ) နာမ်ငဲ့၊ သိသက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ [သေသေသုန္နဝသုတ်က ဝိဘတ် ပစ္စည်း နောင်းရာဝယ် နန္ဒကို နန္ဒကဲ့သို့ ငဲ့ရာ၌ ပစ္စည်းအရ ယခုဝိပစ္စည်း တစ်မျိုးသာ ထင်ရှားသည်။] ဂုဏဝတိရုပ်တွက်ပုံကို နန္ဒသတမိကာရေ သုတ် ပြန်ကြည့်၊ ဂါဝိ ပုထဝီ ရုပ်များကို နဒါဒိတောဝါဏှိသုတ် ပြန်ကြည့်၊ ပထဝီ၌ကား ပုထဝီ အပြီးတွင် ပု၏ အစိတ် ကို တောသုဂဒ္ဒိသုတ်ကြီးဖြင့် ပြုလေ။

ဤနှစ်ရုပ်၌ နာ သ သွာတို့ကို အမာပတောသို့သွာနံဝါသုတ်ရင်း အာပတော ယောဂဝိဘာဂတို့ဖြင့် ပါပြု၊ သို့ကို ပါပြု၊ ပသညသစ ဖြင့် ဝိကို (ယ်)ပြု၊ ဒေါဓဿစသုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဝ်ကို ခံပြု၍၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဗျံ၊ ပထဗျံ ရုပ်များ ပိုလွန်၏ဟု အဆိုရှိလေသည်။

ပုထဝီ၊ ပုထဝီ၊ ပုထဝီယော၊ ဘောတိ ပုထဝီ၊ ဘောတိယော ပုထဝီ၊ ပုထဝီယော၊ ပုထဝီ၊ ပုထဝီယံ၊ ပုထဝီ၊ ပုထဝီယော၊ ပုထဝီယာ၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဝီဟိ၊ ပုထဝီဘိ၊ ပုထဝီယာ၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဝီနံ၊ ပုထဝီယာ၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဝီဟိ၊ ဘိ၊ ပုထဝီယာ၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဝီနံ၊ ပုထဝီယာ၊ ပုထဝီယံ၊ ပုထဗျံ၊ ပုထဝီသု။

ဒါသိ၊ ဗြဟ္မဏီပုဒ်တို့၌လည်း “ဒါသျာ၊ ဒါသျံ၊ ဗြဟ္မညာ၊ ဗြဟ္မညံ”ဟု ရှိသည်သာ၊ ဂါထာအရာမှာ ထိုကဲ့သို့ ရုပ်မျိုးကို ကုတ္တိလိင် ကုကာရန္တ ဤကာရန္တ မှန်သမျှ၌ များစွာ တွေ့နိုင်ကြ၏။

နဒါဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

ကျက်မှတ်ရန် ပတိ ဘိက္ခုရာဇိ-ကာရန္တေဟိ ကုနိသုတ်ဖြင့် ကုနိပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ် အပေါင်းသည် ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤ ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း သည် ကုတ္တိလိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ ဂဟပတာနီ ဂဟပတာနီ၊ ဂဟပတာနီယော  
အာ ဘောတိ ဂဟပတာနီ ဘောတိယော ဂဟပတာနီ၊  
ဂဟပတာနီယော  
ဒု ဂဟပတာနီ၊ ဂဟပတာနီယံ ဂဟပတာနီ၊ ဂဟပတာနီယော  
ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကုတ္တိသဒ္ဒါနှင့် အတူ စဉ်ရာ၏။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

ဘိက္ခုနီ ရာဇိနီ စေဝ၊ ဒဏ္ဍိနီ စ ပေါက္ခရဏီ၊  
ယက္ခိနီ စ ပရစိတ္တ-ဝိဒူနီ ဂဟပတာဒယော။

ကြည်ရှုရန်သာ

ဘိက္ခုနီ-ရဟန်းမ၊ ရာဇိနီ-မိဖုရား(မင်းကတော်)၊ ဒဏ္ဍိနီ-တုတ် ရှိသော မိန်းမ၊ ပေါက္ခရဏီ-ရေကန်၊ ယက္ခိနီ-ဘီလူးမ၊ ပရစိတ္တဝိဒူနီ- သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိနိုင်သော မိန်းမ၊ ဂဟပတာဒယော-ဂဟပတာဒိ ဂိုဏ်းဝင် သဒ္ဒါတို့တည်း။

ပေါက္ခရဏီမှ တစ်ပါးသော ရုပ်များ၏ ရုပ်စဉ်ပုံမှာ ဂဟပတာနီ သဒ္ဒါအတိုင်း ကုတ္တိရုပ်စဉ်ပုံကို နည်းမှီ၍ စဉ်ရာ၏။ ဂဟပတာနီစသည် ဖြစ်အောင် ရုပ်တွက်ပုံကို “ပတိဘိက္ခုရာဇိ-ကာရန္တေဟိ ကုနိ” သုတ်ကို ပြန်ကြည့်လေ။ နာမ်ငဲ့ပြီးနောက် ဆိုင်ရာဝိဘတ် သက်၍ ရုပ်တွက်ပုံမှာ နဒိအတိုင်းသာတည်း။

ပေါက်ကွဲရသောအခါ အရင်းအစမှာ ဒဏ္ဍီကဲ့သို့ ဤကာရန္တပင် ဖြစ်၏။ ပေါက်ကွဲရသောအခါသည် ကြာဟူသောအနက်၊ ရေဟူသောအနက်ကို ဟော၏။ တုတ်ရှိသူကို “ဒဏ္ဍီ”ဟု ခေါ်သကဲ့သို့ ရေ၊ ကြာရှိသော ကန်ကိုလည်း ပေါက်ကွဲရဟု ခေါ်၏။ ပေါက်ကွဲရသောအခါ ဣန္ဒြိယစွမ်းသက် (ပေါက်ကွဲရကန်) ရအကွဲရာနောက်၌ တည်သော နက် သက္ကတကျမ်းတို့၌ ဣန္ဒြိယလေ့ရှိ၏။ ကစွမ်းကျမ်း၌လည်း “ရဟာဒိတော ဣ”ဟု သုတ်တည်း၏။ ထို့ကြောင့် “တေသုဂုဒ္ဓိလောပါဂမ”စသော သုတ်ကြီးဖြင့် ဣကို အ၊ နကို ဣပြု၍ (ပေါက်ကွဲ၊ ဣဟု အဖြစ်မှာ) ရိခွင်း၊ ချေ၊ ရ်ကို ၊ သို့ ကပ်၊ ပေါက်ကွဲရ၏ ဖြစ်၏။ ထို့နောက် နာမ်ငဲ့၊ ဆိုင်ရာ ဝိဘတ်သက်၍ ရုပ်ပြီးသည်။ [အချို့ ရူပသိဒ္ဓိစာအုပ်၌ ဤ ပေါက်ကွဲရ၏ ရုပ်စီရင်ပုံမှာ ပါဠိပျက်လျက် ရှိ၏။]

ရုပ်စဉ်ရာ၌ ယောဝိဘတ်ဖြင့် ပေါက်ကွဲရသော၊ နာ သ သွာဖြင့် ပေါက်ကွဲရသော၊ သို့ ဖြင့် ပေါက်ကွဲရသော ရုပ်ပို ရှိ၏။ ပေါက်ကွဲရ၏ဖြစ်ပြီး နောက် နာမ်ငဲ့ ယောသက် တတောယောနမောတု၌ တုသဒ္ဓါဖြင့် ယောကို ခေါ်ပြု၊ ခိုကို ပမုည့်၊ ပသညသ္မာစဖြင့် ပအမည်ရှိသော ခိုကို ယံပြု၊ (ပေါက်ကွဲရဏှ-၀) ယဝတ်တလန စသော သုတ်၌ ကာရသဒ္ဓါဖြင့် ဣကို ခြံပြု၊ ခြံကို ခေါ်သို့ ကပ်၊ ပရဒွေဘာဝေါ သုတ်ဖြင့် သဒိသ ဒွေဘော် ခြံလော၊ ပေါက်ကွဲရသော ပြီး၏။ ပေါက်ကွဲရသော နာ သဝိဘတ် တို့ကို အမာပတော သို့သွာနံဝါသုတ်၌ အာပတော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ခါပြု၊ သွာဝိဘတ်ကား သုတ်ရင်းဖြင့် ခါပြု၊ ပေါက်ကွဲရသော သို့ဝိဘတ်ကို အံပြုရုံသာ ထူးသည်။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

အာလုပ်စသည်၌ “ဘောတိ ပေါက်ကွဲရ၏၊ ဘောတိယော ပေါက်ကွဲရ၏၊ ပေါက်ကွဲရ၏ယော၊ ပေါက်ကွဲရသော ... တတိယာ၌ ပေါက်ကွဲရ၏ယော၊ ပေါက်ကွဲရသော၊ ပေါက်ကွဲရ၏ဟိ၊ ပေါက်ကွဲရ၏ဘိ၊ သတ္တမိ၌ ပေါက်ကွဲရ၏ယော၊ ပေါက်ကွဲရ၏ယံ၊ ပေါက်ကွဲရသော၊ ပေါက်ကွဲရ၏သု”ဟု စဉ်လေ။

ဝဟပတာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

ဣတ္ထိပစ္စည်းတို့ သက်ရာဌာန

ကျက်မှတ်ရန် အာ ဤ ဣန္ဒြိယ၊ ဣတ္ထိပစ္စယ၊ သက်ရာပြပိမ္မိ၊ ဖို-မဟောရာ၊ ဤသာသက်မြဲ၊ ဣန္ဒြိ နဲ၏။ ပစ္စ ၈၀၊ ဣက ဣယျာ၊ ဣာဒိ ဣ-ဣ၊ ဆုံးမူ ဤသာ၊ အကာရန္တော၊ ဂုဏ်ဟောနောက်မှာ၊ အာ-သာ သက်မို၊ ဣ ဤ ၂ ၂၊ ဆုံးမူ ဣန္ဒြိ၊ ကျမ်းနှင့်ညီသည်၊ ဣတ္ထိပစ္စည်း အချုပ်တည်း။

ကြည့်ရှုရန်သာ

အာ ဤ ဣန္ဒြိ၊ ဣတ္ထိပစ္စယ-ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ကြောင်းကို ထွန်းပြ သော ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာဌာနဖြစ်သော ပုဒ်များကို ခွဲခြားပြဦးမည်။

ဖို.မဟောရာ၊ ဤသာသက်မြဲ၊ ဣန္ဒြိနဲ၏-ပုဒ်တစ်ခုတည်းက အဖို (အထီး)ကိုလည်း ဟော၊ အမကိုလည်း ဟောအံ့၊ ထိုအထီး အမ နှစ်မျိုးလုံးကို ဟောနိုင်သော ပုဒ်၌ အမကို ဟောလိုသည့်အခါ ဣတ္ထိလိင်မှန်း ထင်ရှားစေဖို့ရာ “ဤ”ပစ္စည်းသာ သက်ရမြဲ ဖြစ်၏။ သို့သော် ဣန္ဒြိပစ္စည်းလည်း နည်းနည်းပါးပါး သက်နိုင်သေးသည်။ ပုံစံကား-သုနခိ၊ သုကရိ မက္ကဋ္ဌိ ယက္ခိ ယက္ခိ စသည်တည်း။ ဤပုံစံတို့၌ သုနခ(ခွေးထီး၊ ခွေးမ)၊ သုကရ(ဝက်ထီး၊ ဝက်မ)၊ မက္ကဋ္ဌ (မောက်ထီး၊ မောက်မ)၊ ယက္ခ(ဘီလူးထီး၊ အမ) ဤကဲ့သို့ သုနခ စသော ပုဒ်တစ်ခုတည်းကပင် အထီး အမ နှစ်မျိုးလုံးကို ဟောနိုင်၏။ “ဤ”ပစ္စည်းကား အမကို မဟောနိုင်၊ သုနခ စသည်တို့က အမကို ဟောတဲ့အခါ “အမဟောဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားဖို့ရာ” “ဤ”ပစ္စည်း သက်ရလေသည်။ ဤသို့ အဖို အမ နှစ်မျိုးကို ဟောပြုနိုင်သော ပုဒ်များ၌ “ဤ”ပစ္စည်းသာ အသက်များ၏။ ယက္ခပုဒ်များ၌ ယက္ခိဟု ဣန္ဒြိပစ္စည်း နည်းနည်းပါးပါးသာ သက်သည်။

ပစ္စိဏဝ, ဣက ဣယျာ, ဣာဒိ ဣ ဣ ဆုံးမှဤသာ-  
 “ဣဝ ဣက ဣယျ ဣန္ဒြဟိ” သုတ်နှင့်အညီ, ဣဝပစ္စည်း ဆုံးရာ၌  
 မာနဝိ(လုလင်ပျိုမ), ဣကပစ္စည်း ဆုံးရာ၌ နာဝိကီ(လှေသူကြီးကတော်),  
 ဣယျပစ္စည်း ဆုံးရာ၌ ဝေဒတေယျီ(ဂဠုန်မ၏သမီး), ဣပစ္စည်း  
 ဆုံးရာ၌ ဂေါတမီ(မိဖုရား), ဣပစ္စည်း ဆုံးရာ၌ ဂစ္ဆန္တီ(သွားသောမိန်းမ),  
 ဣပစ္စည်း ဆုံးရာ၌ ဂုဏဝန္တီ(ဂုဏ်ရှိသောမိန်းမ), ဤသို့ ဣဝ စသော  
 ပစ္စည်းဆုံးရာ၌ ဤပစ္စည်းသာ များစွာ သက်သည်။

အကာရန္တော, ဂုဏ်ဟောနောက်မှာ, အာသာ သက်မှီ-ပုဒ်  
 တစ်ပါးကို အထူးပြုသော ဝိသေသနကို “ဂုဏ်” ဟု ခေါ်၏။ ဝိသေသန  
 ပုဒ်သည် အဘိရူပ, နီလ, သောဘနတို့ကဲ့သို့ အကာရန္တ(အ အဆုံး  
 ရှိသည်)ဖြစ်အံ့။ ထိုအကာရန္တ ဝိသေသနပုဒ်နောင် အာပစ္စည်းသာ  
 သက်၏။ ပုံစံကား-အဘိရူပါ ကညာ၌ အဘိရူပါ, နီလာ မာလာ၌  
 နီလာ, သောဘနာ ဝဋ်၌ သောဘနာစသည်တည်း။ အဘိရူပါသည်  
 ကညာကို အထူးပြုသော ဝိသေသနဂုဏ်ပုဒ်တည်း။ “အလွန်အဆင်း  
 လှသော+သတို့သမီး” ဟူလို၊ နီလာပုဒ်သည် မာလာ၏ ဝိသေသနတည်း။  
 “ညိုသော+ပန်း” ဟူလို၊ သောဘနာသည် ဝဋ်၏ ဝိသေသနတည်း။  
 “တင့်တယ်သော+ချွေးမ” ဟူလို။

ဣ ဤ ဥ ဥ၊ ဆုံးမှ ဣနီ-ပတိဘိက္ခုရာဇိ ကာရန္တေဟိ ဣနီ  
 သုတ်နှင့်အညီ, ဂဟပတိကဲ့သို့ ဣ, ဒဏ္ဍိကဲ့သို့ ဤ, ဘိက္ခုကဲ့သို့ ဥ,  
 ပရစိတ္တဝိဒူကဲ့သို့ ဥ အဆုံးရှိသော ပုဒ်များနောင် (ဣတ္ထိလိင်ကို  
 ဟောလိုလျှင်) ဣနီပစ္စည်း သက်၊ ပုံစံကား-ဂဟပတာနီ ဘိက္ခုနီ  
 ဒဏ္ဍိနီ (ပေါက္ခရဏီ) ပရစိတ္တဝိဒူနီ စသည်တည်း။ ဤကား ဣတ္ထိ  
 ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာ ဌာနကို ကျမ်းဂန်လာ သုတ်များနှင့် အညီ  
 အချုပ်အားဖြင့် သတ်မှတ်ပြခြင်းပေတည်း။

ဣတ္ထိပစ္စယ အချုပ်ပြချက် ပြီး၏။

၁၃။ သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

ကျက်မှတ်ရန် သဗ္ဗနာမ် အမည်ရသော ပုဒ်တို့သည် သဗ္ဗ,  
 ကတရ, ကတမ, ဣတရ, အည, အညတရ,  
 အညတမ, ပုဗ္ဗ, ပရ, အပရ, ဒက္ခိဏ, ဥတ္တရ, အဓရ, ယ, တ,  
 တေ, ဣမ, အမ, ကိ, ဧက, ဥဘ, ဥဘယ, နိ, တိ, စတု,  
 (ပဉ္စ), တမှ, အမှ, ဤ(၂၈)ပုဒ် စသောအားဖြင့် များကုန်၏။  
 ထိုတွင် သဗ္ဗသဒ္ဓါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	သဗ္ဗော	သဗ္ဗေ
အ	ဘောသဗ္ဗ, သဗ္ဗာ	ဘောန္တော သဗ္ဗေ
ဒု	သဗ္ဗံ	သဗ္ဗေ
တ	သဗ္ဗေန	သဗ္ဗေဟိ, သဗ္ဗေဘိ
စ	သဗ္ဗဿ	သဗ္ဗေသံ, သဗ္ဗေသာန်
မီ	သဗ္ဗသ္မာ, သဗ္ဗမှာ	သဗ္ဗေဟိ, သဗ္ဗေဘိ
ဆ	သဗ္ဗဿ	သဗ္ဗေသံ, သဗ္ဗေသာန်
သ	သဗ္ဗသ္မိ, သဗ္ဗမိ	သဗ္ဗေသု။

နပုလ္လိင်၌

ပ	သဗ္ဗံ	သဗ္ဗာနိ
အ	ဘောသဗ္ဗ, သဗ္ဗာ	ဘဝန္တာနိ သဗ္ဗာနိ
ဒု	သဗ္ဗံ	သဗ္ဗာနိ

တတိယာဝိဘတ်မှစ၍ ပုလ္လိင်အတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။

ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	သဗ္ဗာ	သဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗာယော
အာ	ဘောတိသဗ္ဗေ	ဘောတိယော သဗ္ဗာ၊သဗ္ဗာယော
ဇု	သဗ္ဗံ	သဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗာယော
တ	သဗ္ဗာယ	သဗ္ဗာဟိ၊ သဗ္ဗာဘိ
စ	သဗ္ဗာယ၊သဗ္ဗဿာ	သဗ္ဗာသံ၊ သဗ္ဗာသာနံ
ဇီ	သဗ္ဗာယ	သဗ္ဗာဟိ၊ သဗ္ဗာဘိ
ဆ	သဗ္ဗာယ၊သဗ္ဗဿာ	သဗ္ဗာသံ၊ သဗ္ဗာသာနံ
သ	သဗ္ဗာယံ၊ သဗ္ဗဿံ	သဗ္ဗာသု။

ကတရ စသော (၆)ပုဒ်တို့၌ ဣတ္ထိလိင် သ သ္မိဝိဘတ် နှောင်းရာဝယ် “တေမာသမိ” သုတ်၌ လိုက်သော စသဒ္ဒါဖြင့် ဣပြု၍ “ကတရိဿာ၊ ကတရိဿံ” စသည် ပိုလွန်၏။

ကြည့်ရှုရန်သာ

အနက်အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော နာမ်ပုဒ်ကို “သဗ္ဗနာမ်” ဟု ခေါ်၏။ သဗ္ဗသဒ္ဒါ မဟောနိုင်သော အနက်ဟူ၍ မရှိ၊ အလုံးစုံသော ယောက်ျား၊ အလုံးစုံသော မိန်းမ၊ အလုံးစုံသော တော၊ အလုံးစုံသော တောင် စသည်ဖြင့် ရှိသမျှ အနက်တွေကို ဟောနိုင်၏။ ယ စသော ပုဒ်များလည်း အကြင် ယောက်ျား၊ အကြင် မိန်းမ၊ အကြင် တော စသည်ဖြင့် မဟောနိုင်သော အနက်မရှိ၊ ဤသို့လျှင် အနက်အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော နာမ်ပုဒ်ကို “သဗ္ဗနာမ်” ဟု ခေါ်သည်။

ပုလ္လိင်၌ ပဌမာယောဖြင့် သဗ္ဗေကို သဗ္ဗနာမကာရတေ ပဌမောသုတ်၊ သဗ္ဗေသံ၊ သဗ္ဗေသာနံတို့ကို သဗ္ဗနာမာနံ နံမှိစ၊ သဗ္ဗတောနံ သံသာနံ သုတ်တို့ကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်လေ၊ ကြွင်းသော ရုပ်များမှာ ပုရိသာဒ်

ဂိုဏ်းအတိုင်းသာတည်း။ သ္မာဝိဘတ်၌ သဗ္ဗာ၊ သ္မိ ဝိဘတ်၌ သဗ္ဗေ ဟု ရုပ်မရှိခြင်းကား (ကစွည်းကျမ်းအလို) တယော နေဝစ သဗ္ဗနာမေဟိ သုတ်က တားမြစ်သောကြောင့်တည်း။

နပုလ္လိင်၌ ယောဝိဘတ်ဖြင့် “သဗ္ဗာ” ဟု ရုပ်မထားလိုကြ၊ သို့သော် “ယာ+နိမိတ္တာနိ-အကြင်နိမိတ်တို့သည်” ဟူသော ပါဠိတော်၌ “ယာ” ဟု ဗဟုဝစ် ယောဝိဘတ်ရုပ်ကို မြင်ရသဖြင့် “သဗ္ဗာ” ရုပ်လည်း ရှိသင့်ကြောင်းကို သတိပြုလေ၊ ရုပ်တွက်ပုံမှာ စိတ္တာဒိဂိုဏ်းအတိုင်းသာတည်း။

ဣတ္ထိလိင်၌ သဗ္ဗဿာ၊ သဗ္ဗသံ ရုပ်တွက်ပုံကို ဃပတော သ္မိ သာနံ သံသာသုတ်ကို ကြည့်၊ ကြွင်းရုပ်များတွက်ပုံမှာ ကညာဒိဂိုဏ်း အတိုင်းသာတည်း။ သ္မိ ဝိဘတ်၌(ကညာယကဲ့သို့) သဗ္ဗာယဟု မရှိခြင်းမှာ နေတာဟိ သ္မိမာယယာသုတ်က တားမြစ်သောကြောင့်တည်း။

ကတရ၊ ကတမ-အဘယ်သည်၊ ဣတရ-ဆိုခဲ့ပြီးမှ တစ်မျိုးတခြား၊ တွဲဖက်၍ဖြစ်သော အနက်များသည်၊ အည-(တွဲဖက်ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ) တစ်ပါးအခြားသော အနက်သည်၊ အညတရ၊ အညတမ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ဤ(၆)ပုဒ်တို့၌ ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်မှာ သဗ္ဗသဒ္ဒါအတိုင်းသာတည်း။ ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ကတရာ	ကတရာ၊ ကတရာယော
အာ	ဘောတိ ကတရေ	ဘောတိယော ကတရာ၊ကတရာယော
ဇု	ကတရံ	ကတရာ၊ ကတရာယော
တ	ကတရာယ	ကတရာဟိ၊ ကတရာဘိ
စ	ကတရာယ၊ကတရိဿာ	ကတရာသံ၊ကတရာသာနံ
ဇီ	ကတရာယ	ကတရာဟိ၊ ကတရာဘိ
ဆ	ကတရာယ၊ကတရိဿာ	ကတရာသံ၊ကတရာသာနံ
သ	ကတရာယံ၊ကတရိဿံ	ကတရာသု။

**ကျက်မှတ်ရန်** ပုဗ္ဗ စသော (၆)ပုဒ်တို့၌ “တယောနေဝ စ သဗ္ဗနာမေဟိ” သုတ်က အာ ဇ အပြု တားမြစ်ချက်ကို ထိုသုတ်၌ စသဒ္ဒါက ပြန်နုတ်သောကြောင့် ပုလ္လိင် ပဋ္ဌမာယော၌ ပုဗ္ဗာ၊ သ္မာ၌လည်း ပုဗ္ဗာ၊ သ္မိ၌ ပုဗ္ဗေဟု သုံးရပ်စီ ပိုလွန်၏။ ထို(၆)ပုဒ်တို့တွင် ဣတ္ထိလိင် ဒက္ခိဏာ၊ ဥတ္တရ သဒ္ဒါတို့၌ “နေတာ ဟိ သိမာယယာ” သုတ်က တားမြစ်ချက် ကို ထိုသုတ်၌ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါက ပြန်၍ နုတ်သော ကြောင့် သို့ ဝိဘတ်ဖြင့် “ဒက္ခိဏာယ၊ ဥတ္တရယ” ဟု ပိုလွန်၏။

**ကြည့်ရှုရန်။** ။ပုဗ္ဗ-ရှေ့ဌာန၊ အရှေ့အရပ်၊ ပရ-နောက်ဌာန၊ အနောက်အရပ်၊ အပရ-တစ်ပါးတခြားသောအရပ်၊ ဒက္ခိဏ-တောင် (လက်ယာ)အရပ်၊ ဥတ္တရ-မြောက်(လက်ဝဲ)အရပ်၊ အရေ-အောက်အရပ်၊ ဤပုဗ္ဗစသော (၆)ပုဒ်တို့၌ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ပုဗ္ဗော	ပုဗ္ဗေ၊ ပုဗ္ဗာ
အာ	ဘော ပုဗ္ဗ၊ ပုဗ္ဗာ	ဘောန္တော ပုဗ္ဗေ၊ ပုဗ္ဗာ
ဒု	ပုဗ္ဗံ	ပုဗ္ဗေ
တ	ပုဗ္ဗေန	ပုဗ္ဗေဟိ၊ ပုဗ္ဗေဘိ
စ	ပုဗ္ဗဿ	ပုဗ္ဗေသံ၊ ပုဗ္ဗေသာနံ
ဇီ	ပုဗ္ဗသ္မာ၊ ပုဗ္ဗမာ၊ ပုဗ္ဗာ	ပုဗ္ဗေဟိ၊ ပုဗ္ဗေဘိ
ဆ	ပုဗ္ဗဿ	ပုဗ္ဗေသံ၊ ပုဗ္ဗေသာနံ
သ	ပုဗ္ဗသ္မိ၊ ပုဗ္ဗမိ၊ ပုဗ္ဗေ	ပုဗ္ဗေသု။

နပုလ္လိင်ရုပ်များကိုလည်း ဤနည်းတိုင်း စဉ်လေ၊ ဒက္ခိဏာ၊ ဥတ္တရ မှ တစ်ပါးသော (၄)ပုဒ်တို့၏ ဣတ္ထိလိင်ရုပ်စဉ်ပုံမှာ သဗ္ဗာအတိုင်းသာတည်း။ ဣတ္ထိလိင် ဒက္ခိဏာ၊ ဥတ္တရသဒ္ဒါတို့၌ကား သို့ဝိဘတ်ဖြင့် “ဒက္ခိဏာယ၊ ဒက္ခိဏာယံ၊ ဒက္ခိဏသံ၊ ဥတ္တရယ၊ ဥတ္တရယံ၊ ဥတ္တရသံ” ဟု စဉ်ရုံသာ ထူးသည်။ ကြွင်းသော ဝိဘတ်၌ သဗ္ဗာအတိုင်းသာတည်း။

**ကျက်မှတ်ရန်** ယ စသော သဗ္ဗာနမ်ပုဒ်များ၌ အာလုပ်မရှိ၊ ယသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်ဟန်မှာ လိင်သုံးပါး၌ သဗ္ဗသဒ္ဒါ နှင့် တူ၏။ တ သဒ္ဒါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	သော	နေ၊ တေ
ဒု	နံ၊ တံ	နေ၊ တေ
တ	နေန၊ တေန	နေဟိ၊ နေဘိ၊ တေဟိ၊ တေဘိ
စ	နဿ၊ အဿ၊ တဿ	နေသံ၊ နေသာနံ၊ တေသံ၊ တေသာနံ
ဇီ	နသ္မာ၊ အသ္မာ၊ တသ္မာ	
	နမှာ၊ တမှာ	နေဟိ၊ နေဘိ၊ တေဟိ၊ တေဘိ
ဆ	နဿ၊ အဿ၊ တဿ	နေသံ၊ နေသာနံ၊ တေသံ၊ တေသာနံ
သ	နသ္မိ၊ အသ္မိ၊ တသ္မိ၊ နမိ၊ တမိ	နေသု၊ တေသု။

**နပုလ္လိင်၌**

ပ	နံ၊ တံ	နာနိ၊ တာနိ
ဒု	နံ၊ တံ	နာနိ၊ တာနိ
တ	နေန၊ တေန	နေဟိ၊ နေဟိ စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်နှင့် တူ၏။

**ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...**

ပ	သာ	နာ၊ နာယော၊ တာ၊ တာယော
ဒု	နံ၊ တံ	နာ၊ နာယော၊ တာ၊ တာယော
တ	နာယ၊ တာယ	နာဟိ၊ နာဘိ၊ တာဟိ၊ တာဘိ
စ	တိဿာ၊ တဿာ၊ နဿာ၊ အဿာ၊ တိဿာယ၊ တဿာယ၊ နဿာယ၊ အဿာယ၊ နာယ၊ တာယ	နာသံ၊ နာသာနံ၊ တာသံ၊ တာသာနံ
ဇီ	နာယ၊ တာယ	နာဟိ၊ နာဘိ၊ တာဟိ၊ တာဘိ

ဆ တိဿာ,တဿာ,နဿာ,အဿာ,  
 တိဿာယ,တဿာယ,နဿာယ, နာသံ,နာသာနံ,  
 အဿာယ, နာယ, တာယ တာသံ,တာသာနံ  
 သ တိဿံ,တဿံ,နဿံ,အဿံ,နာယံ,တာယံ နာသု, တာသု။  
 ဧတသဒ္ဓါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ ဒေသာ ဧတေ  
 ဒု တေ ဧတေ  
 တ ဧတေန ဧတေဟိ, ဧတေဘိ  
 စ ဧတဿ ဧတေသံ, ဧတေသာနံ  
 မိ ဧတသ္မာ, ဧတမှာ ဧတေဟိ, ဧတေဘိ  
 ဆ ဧတဿ ဧတေသံ, ဧတေသာနံ  
 သ ဧတသ္မိ, ဧတမိ ဧတေသု။

နပုလ္လိင်၌

ပ တေ တောနိ  
 ဒု တေ တောနိ  
 တ ဧတေန... စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ သော တော, တောယော  
 ဒု တေ တော, တောယော  
 တ တောယ တောဟိ, တောဘိ

စ တောယ,တေိဿာ,တေိဿာယ, တောသံ, တောသာနံ  
 မိ တောယ တောဟိ,တောဘိ  
 ဆ တောယ,တေိဿာ,တေိဿာယ, တောသံ, တောသာနံ  
 သ တောယံ,တေိဿံ တောသု။

ကြည့်ရှုရန်သာ

[သော-ထိုသူသည်] သော ရုပ်တွက်ပုံကို ဧတေတေသံတောသုတ် ကြည့်၊ နေကို “တ”တည်း၊ ယောသက်, တဿာဝါနတ္တံ သဗ္ဗတ္ထသုတ်ဖြင့် တကို နပြု၊ သဗ္ဗနာမကာရတေ ပဌမောသုတ်ဖြင့် ပဌမာယောကို ပြု၊ “နေ”ပြီး၏။ န စသည်၌လည်း တဿဝါနတ္တံ သဗ္ဗတ္ထသုတ်ဖြင့် ပြုလေ။ ကြွင်းသော အစီအရင်မှာ သဗ္ဗအတိုင်းသာတည်း။ အဿ, အသ္မာ,အသ္မိ တို့ ရုပ်တွက်ပုံကို သ သ္မာ သ္မိ သံသာသ္မတ္တံသုတ် ကြည့်လေ။

[နံ,တံ-ထိုအမျိုးသည်၊ သာ-ထိုမိန်းမသည်၊] နပုလ္လိင် ရုပ်တွက်ပုံမှာ စိတ္တာဒိဂိုဏ်းအတိုင်းသာတည်း။ ဣတ္ထိလိင်၌ တိဿာ တဿာ စသော ရုပ်တွက်ပုံကို ယပတော သ္မိသာနံ သံသာ, တဿာဝါ, တတော သဿဿာယ, ယော ရသံ, သသ္မာသ္မိ သံသာသ္မတ္တံ စသောသုတ်များကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်လေ။ ကြွင်းသော ရုပ်များမှာ ကညာအတိုင်းသာတည်း။ [နံဝိဘတ်ဖြင့် “အာသံ”ဟု ရုပ်ထူးနှင့်, “တ”သဒ္ဓါကဲ့သို့ “တျ”သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် ရှိသေးကြောင်းကိုလည်း သိလေ။]

[သော-ဤသူသည်၊ တေ-ဤအမျိုးသည်၊ သော-ဤသူမသည်၊] ဧတေတေသံ တော, တေိမာသမိ, တတော သဿ သာယ, ယပတော သ္မိသာနံ သံသာသုတ်တို့ဖြင့် ရုပ်တွက်လေ။ ကြွင်းရုပ်များမှာ သဗ္ဗ အတိုင်းသာတည်း။]

ကျက်မှတ်ရန် ကုမ သဒ္ဓါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	အယံ	ကုမေ
ဒု	ကုမံ	ကုမေ
တ	အနေန, ကုမိနာ	ကုမေဟိ, ကုမေဘိ, ဟေ, ဘေ
စ	ကုမဿ, အဿ	ကုမေသံ, ကုမေသာနံ, သေံ, သောနံ
ဇီ	ကုမသ္ဗာ, ကုမမှာ, အသ္ဗာ	ကုမေဟိ, ကုမေဘိ, ဟေ, ဘေ
ဆ	ကုမဿ, အဿ	ကုမေသံ, ကုမေသာနံ, သေံ, သောနံ
သ	ကုမသ္ဗိ, ကုမမိ, အသ္ဗိ	ကုမေသု, သေု။

နပုလ္လိင်၌-ကုဒံ, ကုမံ၊ ကုမာနိ၊ ကုဒံ, ကုမံ၊ ကုမာနိ၊  
အနေန, ကုမိနာ ... စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ကုတ္တိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	အယံ	ကုမာ, ကုမာယော
ဒု	ကုမံ	ကုမာ, ကုမာယော
တ	ကုမာယ	ကုမာဟိ, ကုမာဘိ
စ	ကုမာယ, အဿာ, အဿာယ	
	ကုမိဿာ, ကုမိဿာယ	ကုမာသံ, ကုမာသာနံ
ဇီ	ကုမာယ	ကုမာဟိ, ကုမာဘိ
ဆ	ကုမာယ, အဿာ, အဿာယ	
	ကုမိဿာ, ကုမိဿာယ	ကုမာသံ, ကုမာသာနံ
သ	ကုမာယံ, အဿံ, ကုမိဿံ	ကုမာသု။

အမုသဒ္ဓါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	အသု, အမု	အမူ
ဒု	အမုံ	အမူ
တ	အမုနာ	အမူဟိ, အမူဘိ, အမူဟိ, အမူဘိ
စ	အမုဿ, အဒုဿ	အမူသံ, အမူသာနံ, အမူသံ, အမူသာနံ
ဇီ	အမုသ္ဗာ, အမုမှာ	အမူဟိ, အမူဘိ, အမူဟိ, အမူဘိ
ဆ	အမုဿ, အဒုဿ	အမူသံ, အမူသာနံ, အမူသံ, အမူသာနံ
သ	အမုသ္ဗိ, အမုမိ	အမူသု, အမုသု။

နပုလ္လိင်၌...

ပ	အဒံ	အမူ, အမူနိ
ဒု	အဒုံ	အမူ, အမူနိ
တ	အမုနာ...	စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ကုတ္တိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	အသု, အမု	အမူ, အမုယော
ဒု	အမုံ	အမူ, အမုယော
တ	အမုယာ	အမူဟိ, အမူဘိ, အမူဟိ, အမူဘိ
စ	အမုယာ, အမုဿာ	အမူသံ, အမူသာနံ, အမူသံ, အမူသာနံ
ဇီ	အမုယာ	အမူဟိ, အမူဘိ, အမူဟိ, အမူဘိ
ဆ	အမုယာ, အမုဿာ	အမူသံ, အမူသာနံ, အမူသံ, အမူသာနံ
သ	အမုယံ, အမုဿံ	အမူသု, အမုသု။



ကြည်ရှုရန်သာ

[အယံ-ဤသူသည်၊ ဤသူမသည်၊ ဣဒံ-ဤအမျိုးသည်၊] အနီးအပါးကို ဣမသဒ္ဓါက ဟော၏။ အလယ်အလတ်ကို တေသဒ္ဓါက ဟော၏။ အဝေးကို တသဒ္ဓါက ဟော၏ဟု ခွဲခြားကြသည်။ သို့သော် တေ၊ ဣမ အသုံးမှာ ခွဲထားတိုင်း မမြဲချေ။ တချို့နေရာ၌ အနီးအပါးကို တေသဒ္ဓါက ဟောလျက် ရှိ၏။

“အနီး ဣမ၊ ဧတ အလယ်၊ အဝေးဝယ်၊ ‘တ’နယ်ဟူ၍မှတ်”

သဗ္ဗသယံ မသေဝါ၊ အနပုံသကဿာယံသိမိ၊ အနိမိနာမိစ၊ သုဟိသ္မကာရောဇေ၊ ဣမသဒ္ဓဿစ၊ ဣမသယံဒမံသိသု နပုံသကေ၊ တေမာသမိ၊ ယပတောသ္မိသာနံ သံသာ၊ တတော သဿ သာယ စသော သုတ်များကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်ပုံကို သိလေ။

[အသု၊ အမု-ထိုယောက်ျားသည်၊ ထိုမိန်းမသည်၊ အဒံ-ထိုအမျိုးသည်၊] အမုဿမောသံ၊ အမုဿာဒံ ၎င်းသုတ်၌ “အဒံ”ဟူသော ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂ စသောသုတ်များကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်လေ။ ဤ အမုသဒ္ဓါနောင် သဗ္ဗတော ကောသုတ်ဖြင့် “က” အက္ခရာလာလျှင် အမုကော(ပုရိသော)، အမုကာ(ကညာ)، အမုကံ(စိတ္တ)ဟု ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ကညာဒိဂိုဏ်း စိတ္တာဒိဂိုဏ်းအတိုင်း ရုပ်စဉ်ရာ၏။

အမုဿ မောသံသုတ်၌ အလိုက်ကို ကြည့်ထား၍ “အမုဿမောသံ” ဟူသော ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် “မ”ကို “သ”ပြုပြီးနောက် “က”အက္ခရာလာလျှင် အသုကော (ပုရိသာဒိ), အသုကာ (ကညာဒိ), အသုကံ (စိတ္တာဒိ)ရုပ်များ ဖြစ်ပြန်၏။ ရုပ်စဉ်လေ။



ကျက်မှတ်ရန်	ကီ သဒ္ဓါ ပုလ္လိင်	ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...
ပ	ကော	ကေ
ဒု	ကံ	ကေ
တ	ကေန	ကေဟိ၊ ကေဘိ
စ	ကဿ၊ ကိဿ	ကေသံ၊ ကေသာနံ
မီ	ကသ္မာ၊ ကမှာ	ကေဟိ၊ ကေဘိ
ဆ	ကဿ၊ ကိဿ	ကေသံ၊ ကေသာနံ
သ	ကသ္မိ၊ ကိသ္မိ၊ ကမိ၊ ကိမိ	ကေသု။

နပုလ္လိင်၌...

ပ	ကီ	ကာနိ
ဒု	ကီ	ကာနိ
တ	ကေန ...	စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ကာ	ကာ၊ ကာယော
ဒု	ကံ	ကာ၊ ကာယော
တ	ကာယ	ကာဟိ၊ ကာဘိ
စ	ကာယ၊ ကဿာ	ကာသံ၊ ကာသာနံ
မီ	ကာယ	ကာဟိ၊ ကာဘိ
ဆ	ကာယ၊ ကဿာ	ကာသံ၊ ကာသာနံ
သ	ကာယ၊ ကဿံ	ကာသု။

ကြည်ရှုရန်သာ

[ကော-ဘယ်သူသည်၊ ကာ-ဘယ်သူမသည်၊ ကီ-ဘယ်အမျိုးသည်၊] သေသေသုစ သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်အားလုံး နှောင်းရာ၌ ကီ ကို က ပြု၍

ကော၊ ကေစသော ပုလ္လိင်ရုပ်၊ ကာနိစသော နပုလ္လိင်ရုပ်များကို တွက်၊ ကိဿ၊ ကိသ္ဗိ၊ ကိမ္ပိတိဉ္စ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဗျဉ္ဇနေစသုတ်ဖြင့် ချေလေ။

ဣတ္ထိလိင်၌ ကိတညံ၊ သိသက်၊ သေသေသုစဖြင့် ကိကို ကပြ၊ ထို့နောက်မှ ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယောသုတ်ဖြင့် “က” နောင် ၊ ပစ္စည်းသက်၊ ကိခွင်း၊ ၊ ကို ချေ၊ က်ကို ၊ သို့ ကပ်၊ သေသတော လောပံ ဂသိပိဖြင့် သိကို ချေ၊ ကာပြီး၏။ ကိသဒ္ဓါဝယ် ဣတ္ထိလိင်ရုပ် မှန်သမျှ၌ ဝိဘတ်သက်၊ “က” ပြုပြီးမှ ၊ ပစ္စည်းသက်၍ ရုပ်တွက်လေ။ ကိသဒ္ဓါနောက် “စိ” နိပါတ်ပုဒ်ရှိလျှင် ကောစိ ကာစိ ကိဉ္စိ စသော ရုပ်များဖြစ်၏။

ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ကောစိ၊ ကေစိ၊ ကံစိ၊ ကေစိ၊ ကေနစိ၊ ကေဟိစိ၊ ကဿစိ၊ ကေသဉ္စိ၊ ကသ္မာစိ၊ ကေဟိစိ၊ ကဿစိ၊ ကေသဉ္စိ၊ ကသ္ဗိစိ၊ ကိသ္ဗိစိ၊ ကေသုစိ။

နပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ကိဉ္စိ၊ ကာနိစိ၊ ကိဉ္စိ၊ ကာနိစိ၊ ကေနစိ စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ကာစိ၊ ကာယောစိ၊ ကံစိ၊ ကာယောစိ၊ ကာယံစိ၊ ကာဟိစိ၊ ကာယစိ၊ ကဿာစိ၊ ကာသံစိ၊ ကာယစိ၊ ကာဟိစိ၊ ကာယစိ၊ ကဿာစိ၊ ကာသံစိ၊ ကာယံစိ၊ ကသံစိ၊ ကာသုစိ။

ရုပ်တွက်သည့်အခါ ကောစိ စသည်ဖြစ်အောင် တွက်နေဖွယ်မလို၊ ကော၊ ကေစသည်ဖြစ်အောင် ရုပ်တွက်ပြီးမှ စိနိပါတ်ပုဒ်နှင့် တွဲခြင်း ဖြစ်သည်။ ကောစိ စသော ပုလ္လိင်ရှေ့က ယသဒ္ဓါ ပါရှိပြန်ရာ... ယောကောစိ၊ ယေကေစိ၊ ယံကံစိ၊ ယေကေစိ၊ ယေနကေနစိ၊ ယေဟိကေဟိစိ၊ ယဿကဿစိ၊ ယေသံကေသဉ္စိ၊ ယသ္မာကသ္မာစိ၊ ယေဟိကေဟိစိ၊ ယဿကဿစိ၊ ယေသံကေသဉ္စိ၊ ယသ္ဗိကသ္ဗိစိ၊ ယေသုကေသုစိ။ [“ယေသာနကေသာနံစိ၊ ယမာကမာစိ” စသောရုပ်၊ ဣတ္ထိလိင်ယောဖြင့် “ယာကာစိ” ရုပ် စသည်လည်း ရှိနိုင်သေး၏။]

နပုလ္လိင်၌...ယံကိဉ္စိ၊ ယာနိကာနိစိ၊ ယံကိဉ္စိ၊ ယာနိကာနိစိ၊ ယေနကေနစိ... စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဣတ္ထိလိင်၌...

- ပ ယာ ကာစိ ယာယော ကာယောစိ
- ဒု ယံ ကံစိ ယာယော ကာယောစိ
- တ ယာယ ကာယစိ ယာဟိ ကာဟိစိ
- စ ယာယ ကာယစိ၊ ယဿာ ကဿာစိ ယာသံ ကာသံစိ
- စိ ယာယ ကာယစိ ယာဟိ ကာဟိစိ
- ဆ ယာယ ကာယစိ၊ ယဿာ ကဿာစိ ယာသံ ကာသံစိ
- သ ယာယံ ကာယံစိ၊ ယသံ ကသံစိ ယာသု ကာသုစိ။

ကောစိ-အချို့သော(အနည်းငယ်သော)၊ ယောကောစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော (အားလုံးနှင့်ဆိုင်သော)ဟု အနက်ကို သိလေ။ ကိသဒ္ဓါ သက်သက် ပုစ္ဆာအနက်ကို ဟောသော နိပါတ်ပုဒ်လည်း ရှိ၏။

[ဆောင်] ကိသဒ္ဓါနောက်၊ စိလျှင်ရောက်က၊ အပ္ပဝါစကာ၊ ရှေ့မှာတစ်ဖန်၊ “ယ” ဝင်ပြန်က၊ သကလဝါစကာ၊ ဝင်လာမဖက်၊ ကိသက်သက်မှာ၊ ပုစ္ဆာဝါစက၊ မှတ်ကုန်ကြ။

[အပ္ပဝါစက-အနည်းငယ်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ သကလ ဝါစက-အလုံးစုံဟူသော အနက်ကို ဟော၏။] ကိကို နာမသဒ္ဓါဖြင့် သမာသ်တွဲရာ၌ ကိနာမော ကောနာမော စသော ပုလ္လိင်ရုပ်၊ ကိနာမံ၊ ကိနာမာနိ စသော နပုလ္လိင်ရုပ်၊ ကိနာမာ၊ ကာနာမာ စသော ဣတ္ထိလိင်ရုပ်များ ဝိဘတ်အားလုံး၌ပင် ရှိ၏ဟု သဒ္ဓါနိတိ ဆို၏။ ကိနာမော၊ ကောနာမော မှ တစ်ပါးသော ရုပ်များကား ပိဋကတော်၌ တွေ့ခဲ့၏။

ကျက်မှတ်ရန် ကေသဒ္ဒါ၏ အနက်များစွာတို့တွင် သင်္ချာ  
တုလျ အတုလျ အသဟာယ လေးနက်တို့၌  
ကေဝုဏ်သာ ရှိ၏။ ကေဝုဏ် ကတရသဒ္ဒါအတိုင်း ရုပ်စဉ်ရာ၏။  
အညအနက်၌ ဗဟုဝုဏ်သာ ရှိ၏။ ဗဟုဝုဏ် သဗ္ဗသဒ္ဒါအတိုင်း  
ရုပ်စဉ်ရာ၏။

ဥဘသဒ္ဒါသည် ဗဟုဝုဏ်သာ ရှိ၏။ လိင်သုံးပါးလုံး ရုပ်စဉ်  
တူ၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ဥဘော၊ ဥဘော၊ ဥဘော၊ ဥဘော၊  
ဥဘောဟိ၊ ဘိ၊ ဥဘောဟိ၊ ဘိ၊ ဥဘိန္နံ၊ ဥဘောဟိ၊ ဘိ၊ ဥဘောဟိ၊  
ဘိ၊ ဥဘိန္နံ၊ ဥဘောသု၊ ဥဘောသု။

ဥဘယသဒ္ဒါသည် လိင်သုံးပါး၌ ဗဟုဝုဏ်သဗ္ဗသဒ္ဒါနှင့်တူ၏။  
ပုလ္လိင်အရာ၌သာ ယောဝိဘတ်ကို တတော ယောနမောတု၌  
တုသဒ္ဒါဖြင့် ဩပြု၍ “ဥဘယော” ဟု ပိုလွန်၏။

ဒွိစသော သင်္ချာတို့၌ ဗဟုဝုဏ်သာ ရှိ၏။ ဒွိသဒ္ဒါကား  
လိင်သုံးပါးလုံး ရုပ်စဉ် တူ၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ဒွေ၊ ဒုဝေ၊  
ဒွေ၊ ဒုဝေ၊ ဒွိဟိ၊ ဒွိဘိ၊ ဒွိဟိ၊ ဒွိဘိ၊ ဒွိန္နံ၊ ဒုဝိန္နံ၊ ဒွိဟိ၊ ဒွိဘိ၊  
ဒွိဟိ၊ ဒွိဘိ၊ ဒွိန္နံ၊ ဒုဝိန္နံ၊ ဒွိသု၊ ဒွိသု။

**ကြည့်ရှုရန်သာ**

ဧကော တီသု သင်္ချာ တုလျာ-တုလျာ-သဟာယ မိဿနေ၊  
သေဋ္ဌ-ညသစ္စ မုချေသု၊ အပ္ပမ္ဘိ ကေဝလေပိ စ။

တီသု-သုံးလိင်ဆက်ဆံသော၊ ဧကော-ကေသဒ္ဒါသည်၊ သင်္ချာ-  
တစ်ဟူသော သင်္ချာအနက်၊ တုလျာ-အတူဟူသောအနက်၊ အတုလျာ-  
အတူမရှိဟူသော အနက်၊ အသဟာယ-အဖော်မပါဟူသော အနက်၊  
မိဿနေ-ရောနှောဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ သေဋ္ဌ-အမြတ်  
ဟူသောအနက်၊ အည(ကေစ္စ)-တစ်ပါးတခြားဟူသောအနက်၊ သစ္စ-

အမှန်ဟူသောအနက်၊ မုချေသု-စင်စစ်မုချဟူသော အနက်တို့၌လည်း  
ကောင်း၊ အပ္ပမ္ဘိ-အနည်းငယ်ဟူသောအနက်၌လည်းကောင်း၊ ကေဝလေပိ  
စ-အလုံးစုံဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

သင်္ချာ စသော (၄)နက်၌ “ကော၊ ကေ၊ ဧကေန၊ ကေဿ၊  
ကေသ္မာ၊ ကေမာ၊ ကေဿ၊ ကေသ္မိ၊ ကေမိ” ဟု ပုလ္လိင်ရုပ်၊ “ကေ၊  
ကေ၊ ဧကေန” စသော နပုလ္လိင်ရုပ်၊ “ကော၊ ကေ၊ ကောယ၊ ကောယ၊  
ကေိဿ၊ ကောယ၊ ကောယ၊ ကေိဿ၊ ကောယံ၊ ကေိဿံ” ဟု  
ဣတ္ထိလိင်ရုပ် ကေဝုဏ်စဉ်လေ။

အညအနက်၌ “ကော၊ ကော၊ ကေဟိ၊ ကေဘိ၊ ကေသံ၊  
ကေသာနံ၊ ကေဟိ၊ ကေဘိ၊ ကေသံ၊ ကေသာနံ၊ ကေသု”  
ဟူသော ပုလ္လိင်ရုပ်၊ ကောနိ စသော နပုလ္လိင်ရုပ်၊ “ကော၊ ကောယော၊  
ကော၊ ကောယော၊ ကောဟိ၊ ကောဘိ၊ ကောသံ၊ ကောသာနံ၊  
ကောဟိ၊ ကောဘိ၊ ကောသံ၊ ကောသာနံ၊ ကောသု” ဟူသော  
ဣတ္ထိလိင်ရုပ်များကို စဉ်လေ။

မိဿနေ အနက်ကို ဟောရာ၌ကား သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် မဟုတ်၊ ကေဝုဏ်  
ဗဟုဝုဏ် နှစ်ပါးရှိ၍ လိင်အားလျော်စွာ ပုရိသာဒိ စိတ္တာဒိ ကညာဒိဂိုဏ်း  
အတိုင်း စဉ်ရာ၏။ သေဋ္ဌ သစ္စ စသော အနက်များ၌ ဘယ်ဂိုဏ်းနှင့်  
တူသည်ဟု မပြကြ၊ ပါဠိတွေ့ရှိရာကို ဆင်ခြင်လျှင် ပုရိသာဒိ စသော  
(၃)ဂိုဏ်းသို့ သက်ဝင်ရာ၏။

ကေသဒ္ဒါနောင် “က” အက္ခရာလာလျှင် ကေကော စသော ပုရိသာဒိ  
ရုပ်၊ ကေကံ စသော စိတ္တာဒိရုပ်၊ ကေကာ စသော ကညာဒိရုပ်များ  
ဝုဏ်နှစ်ပါး၌ ဖြစ်၏။ ကေကာ၌ က၏ အစိတ် ၊ ကို သုတ်ကြီးဖြင့် ပြု။

ကေသဒ္ဒါနောင် ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ သိဇ္ဇန္တိ သုတ်ကြီးဖြင့်  
အာကိပစ္စည်း သက်မူ ကေကာကံ စသော ဒဏ္ဍီနည်းတူရုပ်၊ ကေကာကံ  
စသော သုခကာရိနည်းတူရုပ်၊ ကေကာကိနိ စသော ဒဏ္ဍီနိ နည်းတူ  
ရုပ်များ လိင်သုံးပါး ဝုဏ်နှစ်ပါး၌ ဖြစ်၏။

ကေကောဟု “ဝိစ္စာ”ခေါ်သော ပုဒ်တစ်မျိုးကား သင်္ချာစသော အနက်ဟော ကေသဒ္ဓါအတိုင်း သဗ္ဗနာမ် ကေဂုဏ်ပင်တည်း။ လိင်သုံးပါးလုံး ရ၏။ ပုလ္လိင်၌ ကေကော စသည်၊ နပုလ္လိင်၌ ကေကံ စသည်၊ ဣတ္ထိလိင်၌ ကေကော စသည် စဉ်လေ။ [ကေကော ကောကီ-တစ်ယောက်တည်း။ ကေကော-တစ်ယောက် တစ်ယောက်စီ။]

[ဥဘော၊ ဥဘေ၊ ဒွေ၊ ဒုဝေ-နှစ်ခုတို့သည်၊ ဥဘာယံ-နှစ်ပါးစုံသည်။] ဥဘောကို ဥဘတည်း၊ ယောသက်၊ တတောယောနမောတု၌ တုသဒ္ဓါဖြင့် ငါပြု၊ ဥဘောကား သဗ္ဗအတိုင်းသာတည်း။ “ဥဘောဟိ” ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် တေသုဝုဒ္ဓိ စသော သုတ်ကြီးဖြင့် ဥကို သြပြုလျှင် “ဥဘောဟိ” ဟု ဖြစ်၏။ ဥဘိန္ဒူကို ဥဘာဒိတော နမိန္ဒူသုတ်ကြည့်။ “ဥဘောသု” ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် သုတ်ကြီးဖြင့် င ကို သြပြုလျှင် “ဥဘောသု” ဟု ဖြစ်၏။

ဥဘာယသဒ္ဓါဝယ် သဒ္ဓနိတိတို့၌ ဥဘာယေရုပ်ကို မပြု။ “ဥဘာယေ ဒေဝမာနုသာ” ဟု ရှိ၏။ ဆရာတို့သည် နပုလ္လိင်၌ “ဥဘာယာနိ” ဟု မပြု။ “ဥဘာယာနိ ခေါ် ပနဿ ပါတိမောက္ခာနိ” ဟု ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဥဘာယောကို ရုပ်ပိုပြု၍ လိင်သုံးပါးလုံးပင် သဗ္ဗသဒ္ဓါ ဗဟုဂုဏ်အတိုင်း ရုပ်စဉ်ထိုက်သည်ဟု ယူဆပေသည်။

ဒွိသဒ္ဓါ၌ ယောသု ဒွိန္ဒူ ဒွေစ သုတ်ရင်း စသဒ္ဓါ၊ နောစ ဒွါဒိတော နံမှိ၊ ဥဘာဒိတော န မိန္ဒူ စသော သုတ်တို့ဖြင့် ရုပ်စီရင်လေ။

ဒွိသဒ္ဓါကဲ့သို့ ကတိ(အဘယ်မျှနည်း)ဟူသော ပုဒ်လည်း ပိဋက၌ အသုံးများ၏။ အချို့က သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ဟု ယူကြသော်လည်း သဒ္ဓါကျမ်းတို့က သဗ္ဗနာမ်ဟု မဆိုကြ။ ကေဂုဏ်ရုပ် မရှိ။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား... “ကတိ (ပုရိသာ)၊ ကတိ(ပုရိသေ)၊ ကတိဟိ၊ ကတိဘိ၊ ကတိန္ဒူ၊ ကတိဟိ၊ ကတိဘိ၊ ကတိန္ဒူ၊ ကတိသု”။ ယောဝိဘတ်ဖြင့် ကတိကို ကတိတည်း၊ ယောသက်၊ ဋိ ကတိမှာဟူသော မောဂ္ဂုလ္လာန်သုတ်ဖြင့် ယောကို ဝိ ပြု၊ တံခွင်း၊ ရှေ့ ဝိ ကို ချေ၊ နောက် ဝိ သို့ ကပ်လေ။

ကျက်မှတ်ရန် တိသဒ္ဓါ ပုလ္လိင်ရုပ်စဉ်ဟန်ကား... တယော၊ တယော၊ တိဟိ၊ တိဘိ၊ တိဟိ၊ တိဘိ၊ တိတ္ထံ၊ တိတ္ထန္တံ၊ တိဟိ၊ တိဘိ၊ တိဟိ၊ တိဘိ၊ တိတ္ထံ၊ တိတ္ထန္တံ၊ တိသု၊ တိသု။

နပုလ္လိင်၌...တိဏိ၊ တိဏိ၊ တိဟိ၊ တိဘိ၊ တိဟိ၊ တိဘိ-စသည် စဉ်လေ။ ဣတ္ထိလိင်၌...တိသော၊ တိသော၊ တိဟိ၊ တိဘိ၊ တိဟိ၊ ဘိ၊ တိသန္တံ-စသည် စဉ်ရာ၏။

စတုသဒ္ဓါပုလ္လိင်ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...စတ္တာရော၊ စတ္တာရော၊ စတူဟိ၊ စတူဘိ၊ စတူဟိ၊ ဘိ၊ စတုတ္ထိ၊ စတုန္တံ၊ စတူဟိ၊ ဘိ၊ စတူဟိ၊ ဘိ၊ စတုတ္ထိ၊ စတုန္တံ၊ စတူသု၊ စတုသု။

နပုလ္လိင်၌...စတ္တာရိ၊ စတ္တာရိ၊ စတူဟိ-စသည် စဉ်လေ။ ဣတ္ထိလိင်၌...စတသော၊ စတသော၊ စတူဟိ၊ စတူဘိ၊ စတူဟိ၊ ဘိ၊ စတုတ္ထိ၊ စတသန္တံ-စသည် စဉ်ရာ၏။

ပဉ္စသဒ္ဓါ လိင်သုံးပါးလုံး၌ပင် ရုပ်စဉ်တူ၏။ ပဉ္စ၊ ပဉ္စ၊ ပဉ္စဟိ၊ ပဉ္စဘိ၊ ပဉ္စန္တံ၊ ပဉ္စဟိ၊ ပဉ္စဘိ၊ ပဉ္စန္တံ၊ ပဉ္စသု။

ကြည့်ရှုရန်သာ

တိစတုန္တံတိသော စတသော တယော စတ္တာရော တိဏိ စတ္တာရိ၊ ဣတ္ထံ-မိတ္ထန္တံ တိဟိ သင်္ချာဟိ၊ (စတုတ္ထိ အသဒိသဒ္ဓေဘော် ဗိလာ) တိသန္တံ စတသန္တံ ရုပ်တွက်ပုံကို နောစ ဒွါဒိတောနံမှိသုတ်ကြည့်လေ။

ဆသင်္ချာသဒ္ဓါမှ စ၍ အဋ္ဌာရသတိုင်အောင် သင်္ချာသဒ္ဓါများ၏ ရုပ်စဉ်ပုံမှာ ဤပဉ္စသဒ္ဓါအတိုင်းသာတည်း။ ပဉ္စာဒိနမကာရော၊ ပဉ္စာဒိနမတ္ထံသုတ်များကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်ပုံကို သိလေ။

ပစ္ဆိမဒ္ဒါမှ စ၍ အဋ္ဌာရသတိုင်အောင် သင်္ချာပုဒ်များကို ပစ္ဆိမဒ္ဒါန-  
မကာရောသုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ။ အဋ္ဌာရသမှ အထက်သင်္ချာပုဒ်များ၏ ရုပ်စဉ်  
ပုံမှာ တစ်မျိုးဖြစ်၏။ ထိုသင်္ချာတို့၏ အနေအထားကို တဒ္ဒိတ်ခန်းကျမှ  
သိရလတ္တံ့။

အချုပ်မှတ်နှင့်ရန်

ဒွိစ ဋ္ဌာရသ်၊ သုံးလိင်မှတ်၊ မြဲလတ် ဗဟုဂုဏ်၊  
ဝိသတျာဒိ၊ နဂုတိ၊ ဣတ္ထိ ဧကဂုဏ်၊  
သတံ စအုံး၊ သချေဆုံး၊ နပုံး ဧကဂုဏ်၊  
ကောဋ္ဌိ သုံးလီ၊ ခေါဘိဏီ၊ ဣတ္ထိဧကဂုဏ်၊  
အစုခွဲပုံ၊ အားလုံးစုံ၊ မှတ်တုံ ဗဟုဂုဏ်။

[ဝိသတိ တစ်ခုတည်းသာ ကေဂုဏ်ဖြစ်သည်။ ဒွေ+ဝိသတိယော-  
(နှစ်ဆယ်နှစ်လီတို့သည်)၊ ဒွေ+သတာနိ-(နှစ်ရာတို့သည်) စသည်ဖြင့်  
နှစ်ဆယ်ကို တစ်ခုစီ ခွဲပုံသည့်အခါ အားလုံး ဗဟုဂုဏ်ချည်း ဖြစ်၏။]

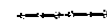
အစုခွဲဘဲ ဝိသတိချည်း ရုပ်စဉ်ပုံ

- (ပ) ဝိသတိ (ဒု) ဝိသတိ (တ.စ.မီ.ဆ) ဝိသတိယာ
- (သ) ဝိသတိယံ။

အစုခွဲသည်အခါ ရုပ်စဉ်ပုံ

- (ပ) ဒွေ+ဝိသတိယော (ဒု) ဒွေ+ဝိသတိယော (တ) ဒွိဟိ+  
ဝိသတိဟိ (စ) ဒွိန္ဒု+ဝိသတိနံ (မီ) ဒွိဟိ+ဝိသတိဟိ (ဆ) ဒွိန္ဒု+  
ဝိသတိနံ (သ) ဒွိသု+ဝိသတိသု။

[ဝိသတိ-နှစ်ဆယ်သည်၊ ဝိသတိ-နှစ်ဆယ်ကို၊ ဒွေ+ဝိသတိယော-  
နှစ်ဆယ်နှစ်လီတို့သည်၊ (နှစ်ဆယ့်နှစ်-မဟုတ် လေးဆယ်တည်း)၊  
ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနက်ဆို၊ ကြွင်းသော သင်္ချာပုဒ်များကို တဒ္ဒိတ်  
ကျမှ သိရလတ္တံ့။]



ကျက်မှတ်ရန် တုမှသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	တွံ၊ တုဝံ	တုမေ၊ ဝေါ
ဒု	တံ၊ တဝံ၊ တုဝံ၊ တုံ	တုမေ၊ တုမှာကံ၊ ဝေါ
တ	တယာ၊ တွယာ၊ တေ	တုမေဟိ၊ တုမေဘိ၊ ဝေါ
စ	တဝ၊ တယံ၊ တုမုံ၊ တေ	တုမှာကံ၊ တုမုံ၊ ဝေါ
မီ	တယာ၊ တွယာ	တုမေဟိ၊ တုမေဘိ
ဆ	တဝ၊ တယံ၊ တုမုံ၊ တေ	တုမှာကံ၊ တုမုံ၊ ဝေါ
သ	တယိ၊ တွယိ	တုမေသု။

အမှသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	အဟံ	မယံ၊ အမေ၊ နော
ဒု	မံ၊ မမံ	အမေ၊ အမှာကံ၊ နော
တ	မယာ၊ မေ	အမေဟိ၊ အမေဘိ၊ နော
စ	မမ၊ မယံ၊ အမုံ၊ မမံ၊ မေ	အမှာကံ၊ အသွာကံ၊ အမုံ၊ နော
မီ	မယာ	အမေဟိ၊ အမေဘိ
ဆ	မမ၊ မယံ၊ အမုံ၊ မမံ၊ မေ	အမှာကံ၊ အသွာကံ၊ အမုံ၊ နော
သ	မယိ	အမေသု၊ အသေသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

တွမဟံချိန် သိမိစနှင့် သဗ္ဗနာမ-ကာရတေ၊  
ဗဟုဝစနေ သုဝေါနော၊ မှတ်လော သုအနေ၊  
တံမ မံမိ တဝံမက္ခေတယံ၊ မမဉ္ဇပေ နဝါထည့်လို့၊  
တုမှသရိ တုဝံအလာ၊ တွမံမိလဲ အပါ၊  
ဝါပုဋ္ဌမော ပဒတော လာသည်၊ နာမိတယာ မယာညှိ၍၊  
တယာတယိ ဝါတတိယေ၊ တဝ မေ သေ။

တုယုံမယု သသံတစ်ထွေငယ်၊  
 တေမေက (ပေ)ဝစနေကြည့်တော့၊  
 တုမှာ မေဟိ-န-မာကံ၊ ယောဂ ဝိဘာဂ် မချန်၊  
 အမှ တုမှ-န္တုတစ်တန်ငယ်၊ တုမှာမှာကံ တယ် မယ်နှင့်၊  
 မယ် ယောမို ပဌမေ၊ အမှဿ မမံသေ၊  
 တေသုဝုဒ္ဓိ သုတ်ကြီးတွေတောင်၊  
 ရုပ်မပြီးချေ ထည့်သွင်းရန်ကွယ်လေး။

ကြည့်ရှုရန်သာ

ဤ ညွှန်ပြခဲ့သော သုတ်စဉ်ကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်နိုင်လောက်ပြီ၊  
 အသွာကံ အသွေသုတို့၌ အမှကို အသွ ပြုဖို့ရာ တေသုဝုဒ္ဓိသုတ်  
 ကြီးကို ညွှန်ပြရသည်။

ဤ တုမှ အမှ သဒ္ဓါတို့သည် ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်ကြောင့်  
 ရုပ်နေ မပြောင်းဘဲ၊ တွံ-(သင်ယောကျာ်း၊ သင်မိန်းမ၊ သင်အမျိုး)  
 စသည်ဖြင့် တစ်မျိုးတည်း ဖြစ်သောကြောင့် “အလိင်”ဟု ခေါ်ဝေါ်  
 ကြ၏။ “ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်ဟု သတ်မှတ်အပ်သော လိင်မျိုး  
 မရှိ”ဟုလို၊ “လိင်္ဂဉ္စ နိပစ္စတေ”အရ လိင်ပုဒ် နာမ်ပုဒ်ဟု ခေါ်ရသည့်  
 လိင်ကား ဟုတ်သည်သာ။

နာမ်ဂိုဏ်းသက်သက်ကား ဤတွင် ပြီးပြီ။

သို့သော် နောက်ဆက်တွဲကို ဆက်လက် လေ့ကျက်ပါဦး။

နာမ်ဂိုဏ်းပြီး၏။



ကျက်မှတ်ရန် နောက်ဆက်တွဲ

သဗ္ဗာဒိတော တော ကြ ထ ဓိ၊ ဝ ဟိ ဟံ ဟ ဓ ဟိဉ္ဇနံ၊  
 ဒါ ဒါစနံ ဒါနိ ရဟိ၊ ဝုနာတိ ဒေသ ပဉ္စ စ။

သဒ္ဓါတိုင်းမှ၊ တော သက်ရ၏၊ သဗ္ဗနောက် ကြ၊ ထ ဓိနှင့်ဒါ၊  
 ယမှာ ကြ ထ၊ ဟိ ဒါ ကျ၏။ တ နောက်မှာ ကြ၊ ထ ဟိ ဟံ ဒါ၊  
 ဒါနိ ပါတည်း၊ တော ကြ ထ၊ နောက် ဣမ မှ၊ ဟ ဓ ရဟိ၊ ဒါနိ  
 ဝုနာ၊ ကိနောင်မှာ ကြ၊ ထ ဝ ဟိ ဟံ၊ ဟိဉ္ဇနံနှင့်၊ ဒါစနံ ဒါ၊ ရဟိ  
 ပါကိုး၊ သက်ရနိုးသည်... ရှေးရိုးကျမ်းညီ မလွဲတည်း။

ကြည့်ရှုရန်သာ

သဗ္ဗာဒိတော-သဗ္ဗ၊ ယ၊ တ၊ တေ၊ ဣမ၊ ကိသဒ္ဓါတို့မှနောက်၌၊  
 တော-တောပစ္စည်းလည်းကောင်း(စသည်ဆို)၊ ဝုနာ-ဝုနာပစ္စည်းလည်း  
 ကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒေသ-ဆယ်ပစ္စည်းတို့သည်လည်းကောင်း၊  
 ပဉ္စ စ-ငါးပစ္စည်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ (၁၅ ပစ္စည်းဟု ဆိုလိုသည်)၊  
 ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ “သဗ္ဗ စသော သဒ္ဓါများနောင် ထိုက်သည်  
 အားလျော်စွာ (၁၅)ပစ္စည်း သက်နိုင်၏”ဟု ဆိုလိုသည်။

သဒ္ဓါတိုင်းမှ၊ တောသက်ရ၏-သဗ္ဗစသော သဒ္ဓါတိုင်း၏နောက်မှာ  
 တောပစ္စည်း သက်ရ၏။ ဤစကားအရ သဒ္ဓါတိုင်းနောင် တောပစ္စည်း  
 သက်ရသော ပုံစံကို ပြလိမ့်မည်။

သဗ္ဗနောက်ကြ၊ ထ ဓိနှင့် ဒါ-သဗ္ဗနောက်၌ ကြ ထ ဓိ ဒါပစ္စည်း  
 များလည်း သက်၍ “သဗ္ဗတော၊ သဗ္ဗကြ၊ သဗ္ဗတ္ထ၊ သဗ္ဗမိ၊ သဗ္ဗဒါ၊  
 (သဒါ)”ဟူသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။

ယမှာ ကြ ထ၊ ဟိ ဒါ ကျ၏-ယနောက်၌ ကြ ထ ဟိ ဒါ ပစ္စည်း  
 များလည်း သက်၍ “ယတော၊ ယကြ၊ ယတ္ထ၊ ယဟိ၊ ယဒါ”ဟူသော  
 ပုံစံများ ဖြစ်၏။

တနောက်မှာ တြ၊ ထ ဟိ ဟံ ဒါ၊ ဒါနိပါတည်း-တနောက်၌ တြစသော ပစ္စည်းများလည်း သက်၍ “တတော၊ တတြ၊ တတ္ထ၊ တဟိ၊ တဟံ၊ တဒါ၊ တဒါနိ” ဟူသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။

တော တြ ထ-တနောက်၌ တြ ထပစ္စည်းများလည်း သက်၍ “ထော၊ အတော၊ အတြ၊ ထော၊ အထော” ဟူသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။

နောက် တ္တမ မှ၊ ဟ ဓ ရဟိ၊ ဒါနိ ဓုနာ-ဣမနောက်၌ ဟ စသော ပစ္စည်းများလည်း သက်၍ “ဣတော၊ ဣဟ၊ ဣဓ၊ တေရဟိ၊ ဣဒါနိ၊ အဓုနာ” ဟူသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။

ကိနောင်မှာ တြ၊ ထ ဝ ဟိ ဟံ၊ ဟိဂ္ဂနံနှင့်၊ ဒါစနံ ဒါ၊ ရဟိ ပါကိုး-ကိနောက်၌ တြစသော ကိုးပစ္စည်းသည်လည်း သက်၍ “ကုတော၊ ကုတြ၊ ကုတ္ထ၊ ကတ္ထ၊ ကွ၊ ကုဟိ၊ ကုဟံ၊ ကဟံ၊ ကုဟိဂ္ဂနံ၊ ကုဒါစနံ၊ ကဒါ၊ ကရဟိ” ဟူသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။ ဤ ပုံစံများ၏ ရုပ်တွက်ပုံကို နာမ်ပစ္စည်းပိုင်း ကြည့်။

အညတြ အညတ္ထ အညဒါ၊ ပုဗ္ဗတြ ပုဗ္ဗတ္ထ၊ ပရတြ ပရတ္ထ၊ အပရတြ၊ အပရတ္ထ၊ အမုတြ အမုတ္ထ၊ ဧတတြ ဧတတ္ထ ဧတဒါ၊ ဥဘယတြ ဥဘယတ္ထ စသည်တို့ ကြွင်းသေးသည်ကို သတိပြုကြစေ။ တောပစ္စည်းကား ပြခဲ့ပြီး သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်များ နောက်သာမက၊ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ပုရိသတော ဣတ္ထိတော ဇေတတော ကညတော စသည်ဖြင့် အခြားနာမ်ပုဒ်များ နောက်မှာလည်း သက်သေး၏။ ဤ တောပစ္စည်း၏ အနက်များကို တွေ့စိ တော ပစ္စုပ္ပန်ထွေသုတ် ကြည့်။

နာမ်ဂိုဏ်းဆိုင်ရာပြီးပြီ။



ယံ တိကာလံ တိပုရိသံ၊ ကြိယာဝါစိ တိကာရကံ၊ အတိလိင်္ဂံ ဒွိဝစနံ၊ တ-အိချာတ်တံ ဝုစ္စတိ။

ယံ-အကြင် ပုဒ်သည်၊ တိကာလံ-ကာလသုံးပါး ရှိ၏။ တိပုရိသံ-ပုရိသံသုံးပါး ရှိ၏။ ကြိယာဝါစိ-ပဓာနအားဖြင့် ကြိယာကို ဟော၏။ တိကာရကံ-ကာရကသုံးပါး ရှိ၏။ အတိလိင်္ဂံ-လိင်္ဂသုံးပါးလုံး မရှိ၊ ဒွိဝစနံ-ဝှစ်နှစ်ပါး ရှိ၏။ တံ-ထိုပုဒ်မျိုးကို အာချာတ်တံ-အာချာတ်ဟူ၍ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏... ဟူသည်နှင့်အညီ အာချာတ်ပုဒ် မှန်လျှင်...

တိကာလံ-အဂစ္ဆိ-သွားပြီ(လွန်လေပြီသော အတိတ်ကာလ), ဂစ္ဆတိ-သွားဆဲ(ယခုရောက်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ), ဂစ္ဆိသတိ-သွားလတ္တံ့ (နောက်လာမည့် အနာဂတ်ကာလ) ဤသို့ ကာလသုံးပါးတွင် တစ်ပါးပါးကို ဟောနိုင်၏။

တိပုရိသံ-ပုရိသံသုံးပါးတွင်လည်း တစ်ပါးပါးကို ဟောနိုင်၏။ [ပုရိသံ သုံးပါးကား နောင်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။]

ကြိယာဝါစိ-ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟော၏။ နာမ်ပုဒ်များကဲ့သို့ ခြိမ်အထည်ကိုယ်ကို ပဓာနအားဖြင့် မဟော၊ [ပုရိသောဟူသော နာမ်ပုဒ်သည် “ယောက်ျား” ဟူသော အထည်ကိုယ်ခြိမ်ကို ဟော၏။ အာချာတ်ပုဒ်ကား ထိုကဲ့သို့ ခြိမ်ကို ပဓာနအားဖြင့် မဟော၊ “ဂစ္ဆာမိ-သွား၏၊ န ဂစ္ဆာမိ-မသွား၊ ကိ ကရောသိ-ဘာလုပ်သလဲ၊ ပစာမိ-ထမင်းချက်၏” စသည်ဖြင့် သွားခြင်း လုပ်ခြင်း ချက်ခြင်းဆိုတဲ့ ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟော၏။ သွားတဲ့လူ ချက်တဲ့လူ ခြိမ်ကိုကား မလွှဲမကင်းသာ၍ အပဓာန အားဖြင့်သာ ဟောရလေသည်။ “နာမ်ပုဒ်က ခြိမ်ဟော၊ အာချာတ်ပုဒ်က ကြိယာဟော” အားဖြင့် ပုဒ်နှစ်မျိုးတို့ ကွာခြား လေသည်-ဟူလို။]

ထိတာရတ်-ဘော ကံ ကတ္တားဟူသော ကာရကအနက် (၃)ပါးကို ဟော၏။ ဂစ္ဆိယတေ-သွားခြင်း(ဘောအနက်), ဂစ္ဆိယတေ- သွားအပ်၏(ကံအနက်), ဂစ္ဆတိ-သွား၏=သွားတတ်၏(ကတ္တား အနက်), ဤသို့ ဘော ကံ ကတ္တားအားဖြင့် ကာရကအနက် သုံးပါးကို ဟောသည်-ဟူလို။

အတိလိင်-နာမ်ပုဒ်များကဲ့သို့ ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်ဟု လိင် သုံးပါးလုံး မရှိ။

ဒိဝစန-ဂစ္ဆတိ-သွား၏ (ကေဂုဓ်), ဂစ္ဆန္တိ-သွားကုန်၏ (ဗဟုဂုဓ်), ဤသို့ ဝုဓ်နှစ်ပါးကို ဟောသည်။

ဤပြခဲ့သော လက္ခဏာနှင့် ညီညွတ်သော ပုဒ်ကို အာချာတ်ပုဒ် ဟု ခေါ်ဆိုရလေသည်။ နာမ်ပုဒ်အပေါင်းကို “နာမ်ဂိုဏ်း”ဟု ခေါ်ရ သကဲ့သို့ အာချာတ်ပုဒ်အပေါင်းကိုလည်း “အာချာတ်ဂိုဏ်း”ဟု ခေါ်၏။ နာမ်ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အတန်းကို “နာမပဒမာလာ”ဟု ခေါ်ဆိုသကဲ့သို့၊ အာချာတ်ပုဒ်တို့၏ “ဘဝတိ, ဘဝန္တိ”စသော အစဉ်အတန်းကိုလည်း “အာချာတ်ပဒမာလာ”ဟု ခေါ်၏။ ဤ အာချာတ်ပဒမာလာသည် နာမပဒမာလာထက် လွယ်ကူ၏။ ထို့ကြောင့် အာချာတ်ခန်း၌ ပုဒ်တစ်ခု တွေ့လျှင် ရုပ်စဉ်ဖို့ရာ ဆရာများက ညွှန်ပြကြပါကုန်။

ထို့ပြင် နာမပဒမာလာနှင့် အာချာတ်ပဒမာလာကို ပိုင်နိုင်လျှင် သဒ္ဒါအခြေမှာ တစ်ဝက်ကျော်ကျော်ကြီး ပိုင်နိုင်လာပြီဟု ဆိုထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်မတွက်တတ်ကြသေးသော်လည်း နှုတ်တက်နှင့်စေခြင်း အကျိုးငှာ အာချာတ်သုတ်နက်ကို မတက်မီ ရှေးဦးစွာ ကျက်မှတ် ဖို့ရန်အတွက် ထိုက်သင့်သော ပုဒ်များဖြင့် ကတ္တားဟော ကံဟော စုံအောင် အာချာတ်ဂိုဏ်းပဒမာလာကို ပြဆိုဦးအံ့။



မှာထားချက်

ဤအာချာတ်ဂိုဏ်း၌ ရုပ်တွက်ဖွယ် မလို၊ အနည်းငယ်သော မှာထားချက်မှတစ်ပါး နှုတ်တက်ကျက်ဖို့သာတည်း။ ဇယားကွက်ဖြင့် ပြထားသော ရုပ်တို့ကို ကျက်ရာ၌ “တိ အန္တိ”စသော ဝိဘတ်များကို ထည့်မကျက်ဘဲ “ဘဝတိ ဘဝေ, ဘဝန္တိ”စသော ရုပ်စဉ်ကို ကျက်ရာ၏။

“တိ-မိ-မိ, တု-မိ-စနှင့်, ဇယျ-ဇယျာသိ, ဇယျာမိ-ဇယျ, ဤရှစ်တန်, ဗျာရန် ဖြေရ”ဟူသည်နှင့်အညီ, တိဝိဘတ် မိ တု မိ ယျ ယျာသိ ယျာမိ ယျ ဤရှစ်တန်သော ဝိဘတ်များ၌ ပြောထားသော ရုပ်ပိုများကိုလည်း တွေ့ရလိမ့်မည်။

“ဝရပုဗ္ဗ, ရဿနောက်ရှိ, အန္တိ-အန္တေ, ဤနှစ်ထွေ, ရေလည်း ပြုရ၏”ဟူသည်နှင့်အညီ “ဂစ္ဆ”ကဲ့သို့, ဂဓ်(ဂရုရှေ) ဆ(ရဿနောက်) “အဘိဘူ”ကဲ့သို့, ဘူ(ဂရုရှေ) ယ(ရဿနောက်)၌ ရှိသော အန္တိ- အန္တေ ဝိဘတ်များမှ နှိ နှေ့ ကို (ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်က နှိ နှေ့ တို့ပါ ယျ) ရေပြုထားသော ရုပ်များကိုလည်း တွေ့ရလတ္တံ့။

ဟိယျတ် အ-လာ, ဣလာ ပ-ဘ, အဇ-ကာ ဒွ, သုံးဝ ကြွင်းမလာ”ဟူသည်နှင့်အညီ ဟိယျတ္တနိဝိဘတ် နှောင်းရာ၌ “အ” အက္ခရာ လာ၍လည်းကောင်း, မလာဘဲလည်းကောင်း ရုပ်စဉ်ထားလိမ့်မည်။ “ဣလာ ပ ဘ”အရ ပရောက္ခာ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်တို့၌ (အ-ဥ စသော ဝိဘတ်မဟုတ်) ဣ-ရေ စသော ဗျည်းဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ဣလာလျက် ရုပ်စဉ်လိမ့်မည်။ “အဇကာဒွ”အရ အဇတနီ ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ် တို့၌ အ ဣ နှစ်မျိုးလုံးကို လာစေလျက် ရုပ်စဉ်လိမ့်မည်။

ထိုဝိဘတ်များတွင် “ဟိယျတ္တ အာ, ဤ-ဥျ-မှာကို, ရဿာ ပြုရ”ဟူ၍လည်းကောင်း, “ဟိယျတ္တ ပြုလော အ-ဣ”ဟူ၍လည်း ကောင်း, “ဟိယျတ္တကို, ထ တစ်လုံးသာ”ဟူ၍လည်းကောင်း, “အဇတိ အာ-မှာ, ဒေတာ ထပြု”ဟူ၍လည်းကောင်း, ထွန်နှင့် မှာကြောင့်,



ဥလာရဘိ” ဟူ၍လည်းကောင်း မိန့်ဆိုလျက် ရှိသည်ကို ကွစိဓာတု သုတ်ကြီး၌ တွေ့ရလတ္တံ့ဖြစ်၍ ထိုအဆိုအရ အာဤ ဥ မှာ ဝိဘတ် တို့ကို ရသယပြုသောရုပ်၊ ဩကို အ ဣပြုသောရုပ်၊ ထွကို ထပြု သော ရုပ်၊ အာကို ထွပြုသောရုပ်၊ ထွ မှာဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဥ အက္ခရာ လာသော ရုပ်များကိုလည်း တွေ့ရလိမ့်မည်။

“ကာလာတိပတ္တိ၊ ရှိဿာ သာမာ၊ ရသသာချို့ပေ၊ သေ၏ ဇ အ၊ ချို့ပြုရ” ဟူသည်နှင့်အညီ ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်၌ သာကို သာ၊ သာမှာကို သာမာ၊ သေ၏ ဇကို အ ပြုထားသော ရုပ်များ ကိုလည်း တွေ့ရလိမ့်မည်။ ဤကား အများဓာတ်နှင့် သက်ဆိုင်သော မှာထားချက်တည်း။

ဘူဓာတ်သည် ကံမရှိသော အကမ္မကဓာတ်မျိုး ဖြစ်၍ သူ့ချည်း သက်သက် ကံကို မဟောနိုင်၊ အဘိဓသော ဥပသာရတို့နှင့် တွဲဖက်ရမှသာ ကံကို ဟောနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဘူဓာတ် ကံဟောရပ်၌ “အဘိဘူယတေ” စသည်ဖြင့် အဘိဥပသာရနှင့် တွဲဖက်၍ ရုပ်စဉ် ပြုလိမ့်မည်။

ထို့ပြင် “အတ္တနောပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ” ဟု သုတ်ရှိသော ကြောင့် ကံဟောရုပ် မှန်လျှင် ပင်ကိုက အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးရလေသည်။ ထိုသို့ အတ္တနောပုဒ်ဖြင့် ရုပ်ပြီးသည့်နောက်မှ “အတ္တနောပဒါနိ ပရဿပဒတ္တိ” သုတ်အရ အတ္တနောပုဒ်ကို ပရဿပုဒ် ပြန်စေ၍ ရုပ်တစ်မျိုး ဖြစ်နေရပြန်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်ဖြင့် ရုပ်များကို ရှေးဦးစွာ စဉ်ပြု၍ ပရဿပုဒ် ဝိဘတ်ဖြင့် ပြောင်းလွှဲဟန်ကို နောက်မှ စဉ်ပြုလိမ့်မည်။ နောက်နောက် ဝိဘတ် များ၌ကား ကံဟောအရာဝယ် ပရဿပုဒ် ပြန်ပုံကို စဉ်ပြုတော့မည် မဟုတ်၊ ဘာဝရုပ် အကြောင်းကိုကား နောင်အခါမှ သိရလတ္တံ့။

နိဒါန်းပြီး၏။  
\*\*\*

အာချာတ်ပုဒ် အပေါင်းသည် အာချာတ်ဂိုဏ်း မည်၏။ ဓာတ်တို့ကို ဂိုဏ်းအားဖြင့် ကွဲပြားအောင် ပြုတတ်သော ပစ္စည်းစုကို “ဝိကရဏပစ္စည်း” ဟု ခေါ်၏။ ထိုအာချာတ်ဂိုဏ်း သည် ဝိကရဏပစ္စည်းအားဖြင့် ခွဲခြားသည်ရှိသော် ဘူဝါဒိဂိုဏ်း၊ ရူဓာဒိဂိုဏ်း၊ ဒိဝါဒိဂိုဏ်း၊ သွာဒိဂိုဏ်း၊ ကိယာဒိဂိုဏ်း၊ ဂဟာဒိဂိုဏ်း၊ တနာဒိဂိုဏ်း၊ စုရာဒိဂိုဏ်းဟူ၍ ရှစ်ပါး အပြားရှိ၏။

ထိုတွင်...ဘူဝါဒိတော အ သုတ်ဖြင့် “အ” ဟူသော ဝိကရဏ ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤဘူဝါဒိဂိုဏ်း၌ ကတ္တာအနက်ကို ဟောသော ကတ္တာရုပ်၊ ကံအနက်ကို ဟောသော ကမ္မရုပ်၊ ဘောအနက်ကို ဟောသော ဘာဝရုပ်ဟု သုံးမျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင်...ဘူဓာတ် ဝတ္ထမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

		ပရဿပုဒ်		
		ဧကဝုဇ်	မဟုဝုဇ်	
တိ	ဘဝတိ၊	ဘဝေ	ဘဝန္တိ	အန္တိ
သိ	ဘဝသိ		ဘဝထ	ထ
မိ	ဘဝါမိ၊	ဘဝေ	ဘဝါမ	မ
		အတ္တနောပုဒ်		
တေ	ဘဝတေ		ဘဝန္တေ	အန္တေ
သေ	ဘဝသေ		ဘဝဂေ	ဂေ
ဧ	ဘဝေ		ဘဝါမေ	မေ

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

တေ	အဘိဘူယတေ	အဘိဘူယန္တေ,အဘိဘူယရေ	အန္တေ
သေ	အဘိဘူယသေ	အဘိဘူယဝေ	ဝေ
ဧ	အဘိဘူယယေ	အဘိဘူယာမေ	မေ

အတ္တဇောပုဒ်ကို ပရဿပုဒ်ပြန်လျှင်...

တိ	အဘိဘူယတိ	အဘိဘူယန္တိ,အဘိဘူယရေ	အန္တိ
သိ	အဘိဘူယသိ	အဘိဘူယထ	ထ
မိ	အဘိဘူယာမိ	အဘိဘူယာမ-ဟု ဖြစ်၏။	မ

ပဉ္စမီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

	ကေဂုဏ်	ပရဿပုဒ်	ဗဟုဂုဏ်	
တု	ဘဝတု, ဘဝေ		ဘဝန္တု	အန္တု
ဟိ	ဘဝါဟိ, ဘဝ		ဘဝထ	ထ
မိ	ဘဝါမိ, ဘဝေ		ဘဝါမ	မ

အတ္တဇောပုဒ်

တံ	ဘဝတံ	ဘဝန္တံ	အန္တံ
သု	ဘဝသု	ဘဝဝေ	ဝေ
ဧ	ဘဝေ	ဘဝါမသေ	အာမသေ

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

တံ	အဘိဘူယတံ	အဘိဘူယန္တံ	အန္တံ
သု	အဘိဘူယသု	အဘိဘူယဝေ	ဝေ
ဧ	အဘိဘူယေ	အဘိဘူယာမသေ	အာမသေ

သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပရဿပုဒ်

ယေ	ဘဝေယျ,ဘဝေ	ဘဝေယျံ	ယေ
ယေျာသိ	ဘဝေယျာသိ,ဘဝေ	ဘဝေယျာထ	ယေျာထ
ယေျာမိ	ဘဝေယျာမိ,ဘဝေ	ဘဝေယျာမ	ယေျာမ

အတ္တဇောပုဒ်

ထေ	ဘဝေထ	ဘဝေရံ	ရံ
သေ	ဘဝေထော	ဘဝေယျာဝေ	ယေျာဝေ
ယေျံ	ဘဝေယျံ,ဘဝေ	ဘဝေယျာမေ	ယေျာမေ

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ထေ	အဘိဘူယေထ	အဘိဘူယေရံ	ရံ
ထော	အဘိဘူယေထော	အဘိဘူယေယျာဝေ	ယေျာဝေ
ယေျံ	အဘိဘူယေယျံ,	အဘိဘူယေယျာမေ	ယေျာမေ
	အဘိဘူယေ		

ပရောက္ခာဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

အ	ဗဘူဝ	ဗဘူဝု	ဥ
ဧ	ဗဘူဝေ	ဗဘူဝိတ္ထ	တ္ထ
အ	ဗဘူဝ	ဗဘူဝိမှ	မှ
တ္ထ	ဗဘူဝိတ္ထ	ဗဘူဝိရေ	ရေ
ထော	ဗဘူဝိထော	ဗဘူဝိဝေ	ဝေ
တ္တ	ဗဘူဝိ	ဗဘူဝိမေ	မေ

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ထွ အဘိဗဘူဝိယိထွ  
 ရေ အဘိဗဘူဝိယိရေ  
 ထော အဘိဗဘူဝိယိထော  
 ဝှော အဘိဗဘူဝိယိဝှော  
 ဣ အဘိဗဘူဝိယိ  
 မှေ အဘိဗဘူဝိယိမှေ။

ဟိယုတ္တနီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

အာ အဘဝါ, ဘဝါ, အဘဝ, ဘဝ  
 ဥ အဘဝု, ဘဝု, အဘဝု, ဘဝု  
 ဩ အဘဝေါ, ဘဝေါ, အဘဝ, ဘဝ, အဘဝိ, ဘဝိ  
 ထွ အဘဝတ္ထ, ဘဝတ္ထ, အဘဝထ, ဘဝထ  
 [အဘဝုတ္ထ ဟု မလို။]  
 အ အဘဝ, ဘဝ  
 မှာ အဘဝမှာ, ဘဝမှာ, အဘဝမှ, ဘဝမှ  
 [အဘဝမှာ စသည် မလို။]  
 ထွ အဘဝတ္ထ, ဘဝတ္ထ, အဘဝထ, ဘဝထ  
 ထွ အဘဝတ္ထိ, ဘဝတ္ထိ  
 သေ အဘဝသေ, ဘဝသေ  
 ဝှ အဘဝဝှ, ဘဝဝှ  
 ဣ အဘဝိ, ဘဝိ  
 မှသေ အဘဝမှသေ, ဘဝမှသေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ထွ အဘျဘူယထွ, အဘိဘူယထွ, အဘျဘူယထ, အဘိဘူယထ  
 ထွ အဘျဘူယထွံ, အဘိဘူယထွံ  
 သေ အဘျဘူယသေ, အဘိဘူယသေ  
 ဝှ အဘျဘူယဝှ, အဘိဘူယဝှ  
 ဣ အဘျဘူယိ, အဘိဘူယိ  
 မှသေ အဘျဘူယမှသေ, အဘိဘူယမှသေ။

အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဤ အဘဝိ, ဘဝိ, အဘဝိ, ဘဝိ  
 ဤ အဘဝံ, ဘဝံ, အဘဝိံသု, ဘဝိံသု, အဘဝံသု, ဘဝံသု  
 ထွ အဘဝေါ, ဘဝေါ, အဘဝ, ဘဝ, အဘဝိ, ဘဝိ  
 ထွ အဘဝိတ္ထ, ဘဝိတ္ထ, အဘဝုတ္ထ, ဘဝုတ္ထ  
 ဤ အဘဝိ, ဘဝိ  
 မှာ အဘဝိမှာ, ဘဝိမှာ, အဘဝိမှ, ဘဝိမှ, အဘဝုမှာ, ဘဝုမှာ, အဘဝုမှ, ဘဝုမှ  
 အာ အဘဝါ, ဘဝါ, အဘဝိတ္ထ, ဘဝိတ္ထ  
 ဥ အဘဝု, ဘဝု, အဘဝု, ဘဝု  
 သေ အဘဝိသေ, ဘဝိသေ  
 ဝှ အဘဝိဝှ, ဘဝိဝှ  
 အ အဘဝ, ဘဝ, အဘဝံ, ဘဝံ  
 မှေ အဘဝိမှေ, ဘဝိမှေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

အာ အဘျဘူယာ, အဘိဘူယာ, အဘျဘူယိတ္ထ,  
 အဘိဘူယိတ္ထ  
 ဥ အဘျဘူယု, အဘိဘူယု, အဘျဘူယု, အဘိဘူယု  
 သေ အဘျဘူယိသေ, အဘိဘူယိသေ  
 ဝှ အဘျဘူယိဝှ, အဘိဘူယိဝှ  
 အ အဘျဘူယ, အဘိဘူယ, အဘျဘူယံ, အဘိဘူယံ  
 မှေ အဘျဘူယိမှေ, အဘိဘူယိမှေ။

ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဿတိ	ဘဝိဿတိ	ဘဝိဿန္တိ, ဘဝိဿရေ	ဿန္တိ
ဿသိ	ဘဝိဿသိ	ဘဝိဿထ	ဿထ
ဿာမိ	ဘဝိဿာမိ	ဘဝိဿာမ	ဿာမ
ဿတေ	ဘဝိဿတေ	ဘဝိဿန္တေ, ဘဝိဿရေ	ဿန္တေ
ဿသေ	ဘဝိဿသေ	ဘဝိဿဂေ	ဿဂေ
ဿံ	ဘဝိဿံ	ဘဝိဿာမှေ	ဿာမှေ

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဿတေ အဘိဘူယိဿတေ  
 ဿန္တေ အဘိဘူယိဿန္တေ, အဘိဘူယိဿရေ  
 ဿသေ အဘိဘူယိဿသေ  
 ဿဂေ အဘိဘူယိဿဂေ  
 ဿံ အဘိဘူယိဿံ  
 ဿာမှေ အဘိဘူယိဿာမှေ။

ကာလာတိပတ္ထိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဿာ အဘဝိဿာ, ဘဝိဿာ, အဘဝိဿ, ဘဝိဿ  
 ဿံသု အဘဝိဿံသု, ဘဝိဿံသု  
 ဿေ အဘဝိဿေ, ဘဝိဿေ, အဘဝိဿ, ဘဝိဿ  
 ဿထ အဘဝိဿထ, ဘဝိဿထ  
 ဿံ အဘဝိဿံ, ဘဝိဿံ  
 ဿာမှာ အဘဝိဿာမှာ, ဘဝိဿာမှာ, အဘဝိဿာမှ,  
 ဘဝိဿာမှ  
 ဿထ အဘဝိဿထ, ဘဝိဿထ  
 ဿိသု အဘဝိဿိသု, ဘဝိဿိသု  
 ဿသေ အဘဝိဿသေ, ဘဝိဿသေ  
 ဿဂေ အဘဝိဿဂေ, ဘဝိဿဂေ  
 ဿိ အဘဝိဿိ, ဘဝိဿိ  
 ဿာမှသေ အဘဝိဿာမှသေ, ဘဝိဿာမှသေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဿထ အဘိဘူယိဿထ  
 ဿိသု အဘိဘူယိဿိသု  
 ဿသေ အဘိဘူယိဿသေ  
 ဿဂေ အဘိဘူယိဿဂေ  
 ဿိ အဘိဘူယိဿိ  
 ဿာမှသေ အဘိဘူယိဿာမှသေ။

ဘူဝါဒိဂိုဏ်းပြီး၏။



ရုစာဒိဝေတာ နိဂ္ဂဟိတ ပုဗ္ဗန္ဓ သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်လည်း  
လာ၊ “အ”ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းလည်း သက်၍ ပြီးကောင်း  
သော ပုဒ်အပေါင်းသည် ရုစာဒိဝိုဏ်း မည်၏။ ဤရုစာဒိဝိုဏ်း၌  
ရုဓာတ် ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ရုန္တဝိ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တန္တိ၊ ရုန္တရေ၊ ရုန္တသိ၊ ရုန္တထ၊ ရုန္တမိ၊ ရုန္တေ၊  
ရုန္တမ။ ရုန္တတေ၊ ရုန္တန္တေ၊ ရုန္တရေ၊ ရုန္တသေ၊ ရုန္တပေ၊ ရုန္တေ၊  
ရုန္တာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...နိရုဇ္ဈတေ၊ နိရုဇ္ဈန္တေ၊ နိရုဇ္ဈရေ၊  
နိရုဇ္ဈသေ၊ နိရုဇ္ဈပေ၊ နိရုဇ္ဈေ၊ နိရုဇ္ဈာမေ။

ပဉ္စမိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ရုန္တတု၊ ရုန္တေ၊  
ရုန္တန္တု၊ ရုန္တဟိ၊ ရုန္တ၊ ရုန္တထ၊ ရုန္တမိ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တမ။ ရုန္တတံ၊  
ရုန္တန္တံ၊ ရုန္တသု၊ ရုန္တပေ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တမသေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...နိရုဇ္ဈတံ၊ နိရုဇ္ဈန္တံ၊ နိရုဇ္ဈသု၊  
နိရုဇ္ဈပေ၊ နိရုဇ္ဈေ၊ နိရုဇ္ဈာမသေ။

သတ္တမိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ရုန္တေယျ၊ ရုန္တေ၊  
ရုန္တေယျံ၊ ရုန္တေယျာသိ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တေယျာထ၊ ရုန္တေယျာမိ၊  
ရုန္တေ၊ ရုန္တေယျာမ။ ရုန္တေထ၊ ရုန္တေရံ၊ ရုန္တေထေ၊ ရုန္တေယျာပေ၊  
ရုန္တေယျံ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တေယျာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...နိရုဇ္ဈေထ၊ နိရုဇ္ဈေရံ၊ နိရုဇ္ဈေထေ၊  
နိရုဇ္ဈေယျာပေ၊ နိရုဇ္ဈေယျံ၊ နိရုဇ္ဈေ၊ နိရုဇ္ဈေယျာမေ။

ပရောက္ခာဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ရုရန္တ၊  
ရုရောမ၊ ရုရန္တ၊ ရုရန္တေ၊ ရုရန္တိထ၊ ရုရန္တ၊ ရုရန္တိမ၊ ရုရန္တိထ၊  
ရုရန္တိရေ၊ ရုရန္တိထေ၊ ရုရန္တိပေ၊ ရုရန္တိ၊ ရုရန္တိပေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...နိရုဇ္ဈိထ၊ နိရုဇ္ဈိရေ၊ နိရုဇ္ဈိထေ၊  
နိရုဇ္ဈိပေ၊ နိရုဇ္ဈိ၊ နိရုဇ္ဈိပေ။

ဟိယုတ္တနိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...အရန္တာ၊  
ရန္တာ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တေ၊  
ရန္တေ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိထ၊ ရန္တိထ၊ အရန္တထ၊  
ရန္တထ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တမာ၊ ရန္တမာ၊ အရန္တမ၊ ရန္တမ။ အရန္တထ၊  
ရန္တထ၊ အရန္တထ၊ ရန္တထ၊ အရန္တထံ၊ ရန္တထံ၊ အရန္တသေ၊  
ရန္တသေ၊ အရန္တပံ၊ ရန္တပံ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တပသေ၊ ရန္တပသေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...နိရုဇ္ဈိထ၊ နိရုဇ္ဈထ၊ နိရုဇ္ဈထံ၊  
နိရုဇ္ဈသေ၊ နိရုဇ္ဈပံ၊ နိရုဇ္ဈိ၊ နိရုဇ္ဈပသေ။

အဇ္ဇတနိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...အရန္တိ၊ ရန္တိ၊  
အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိသု၊ ရန္တိသု၊ အရန္တိသု၊ ရန္တိသု၊  
အရန္တေ၊ ရန္တေ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိထ၊ ရန္တိထ၊  
အရန္တိထ၊ ရန္တိထ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိမာ၊ ရန္တိမာ၊ အရန္တိမ၊  
ရန္တိမ၊ အရန္တိမာ၊ ရန္တိမာ၊ အရန္တိမ၊ ရန္တိမ။ အရန္တာ၊ ရန္တာ၊  
အရန္တိထ၊ ရန္တိထ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိသေ၊  
ရန္တိသေ၊ အရန္တိပံ၊ ရန္တိပံ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိမေ၊  
ရန္တိမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...နိရုဇ္ဈာ, နိရုဇ္ဈိတ္တ၊ နိရုဇ္ဈါ, နိရုဇ္ဈိ၊  
နိရုဇ္ဈိသေ၊ နိရုဇ္ဈိဝံ၊ နိရုဇ္ဈ၊ နိရုဇ္ဈိ၊ နိရုဇ္ဈိမေ။

ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ရန္တိဿတိ၊  
ရန္တိဿန္တိ၊ ရန္တိဿရေ၊ ရန္တိဿသိ၊ ရန္တိဿထ၊ ရန္တိဿာမိ၊  
ရန္တိဿာမ။ ရန္တိဿတေ၊ ရန္တိဿန္တေ၊ ရန္တိဿရေ၊ ရန္တိဿသေ၊  
ရန္တိဿဝေ၊ ရန္တိဿံ၊ ရန္တိဿာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား ... နိရုဇ္ဈိဿတေ၊ နိရုဇ္ဈိဿန္တေ၊  
နိရုဇ္ဈိဿရေ၊ နိရုဇ္ဈိဿသေ၊ နိရုဇ္ဈိဿဝေ၊ နိရုဇ္ဈိဿံ၊  
နိရုဇ္ဈိဿာမေ။

ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

အရန္တိဿာ၊ ရန္တိဿာ၊ အရန္တိဿ၊ ရန္တိဿ၊ အရန္တိဿံသု၊  
ရန္တိဿံသု၊ အရန္တိဿေ၊ ရန္တိဿေ၊ အရန္တိဿ၊ ရန္တိဿ၊  
အရန္တိဿထ၊ ရန္တိဿထ၊ အရန္တိဿံ၊ ရန္တိဿံ၊ အရန္တိဿာမှာ၊  
ရန္တိဿာမှာ၊ အရန္တိဿာမှ၊ ရန္တိဿာမှ။ အရန္တိဿထ၊ ရန္တိဿထ၊  
အရန္တိဿိသု၊ ရန္တိဿိသု၊ အရန္တိဿသေ၊ ရန္တိဿသေ၊  
အရန္တိဿဝေ၊ ရန္တိဿဝေ၊ အရန္တိဿိ၊ ရန္တိဿိ၊ အရန္တိဿာမှသေ၊  
ရန္တိဿာမှသေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... နိရုဇ္ဈိဿထ၊ နိရုဇ္ဈိဿိသု၊  
နိရုဇ္ဈိဿသေ၊ နိရုဇ္ဈိဿဝေ၊ နိရုဇ္ဈိဿိ၊ နိရုဇ္ဈိဿာမှသေ။

ရုစာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

ဒိဝါဒိတော ယောသုတ်ဖြင့် “ယ” ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်း  
သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ဒိဝါဒိဂိုဏ်း  
မည်၏။ ဤ ဒိဝါဒိဂိုဏ်း၌ ဒိဝုဓာတ် ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့်  
ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ဒိဗ္ဗတိ၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗန္တိ၊ ဒိဗ္ဗရေ၊  
ဒိဗ္ဗသိ၊ ဒိဗ္ဗထ၊ ဒိဗ္ဗာမိ၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗာမ။ ဒိဗ္ဗတေ၊ ဒိဗ္ဗန္တေ၊  
ဒိဗ္ဗရေ၊ ဒိဗ္ဗသေ၊ ဒိဗ္ဗဝေ၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗာမေ။

ပဉ္စမိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ဒိဗ္ဗတု၊ ဒိဗ္ဗေ၊  
ဒိဗ္ဗန္တု၊ ဒိဗ္ဗဟိ၊ ဒိဗ္ဗ၊ ဒိဗ္ဗထ၊ ဒိဗ္ဗာမိ၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗာမ။ ဒိဗ္ဗတံ၊  
ဒိဗ္ဗန္တံ၊ ဒိဗ္ဗသု၊ ဒိဗ္ဗဝေ၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗာမသေ။

ပရောက္ခာဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ဒိဒိဗ္ဗ၊ ဒိဒိဗ္ဗ၊  
ဒိဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဒိဗ္ဗိတ္ထ၊ ဒိဒိဗ္ဗ၊ ဒိဒိဗ္ဗိမှာ၊ ဒိဒိဗ္ဗိတ္ထ၊ ဒိဒိဗ္ဗိရေ၊ ဒိဒိဗ္ဗိထော၊  
ဒိဒိဗ္ဗိဝေ၊ ဒိဒိဗ္ဗိ၊ ဒိဒိဗ္ဗိမေ။

အာပုဗ္ဗ ပဒဓာတ် ဝိတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်  
ကား...အာပဇ္ဇတိ၊ အာပဇ္ဇေ၊ အာပဇ္ဇန္တိ၊ အာပဇ္ဇရေ စသည်ဖြင့်  
ဒိဝုဓာတ်အတိုင်းစဉ်လေ။

[ဤဒိဝါဒိဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်တို့သည် ကံ မရှိသည်သာ များ၏။ ထို့ကြောင့်  
ကံဟော ရုပ်များကို မပြတော့ပြီ။ ကျန်ဝိဘတ်များ ဖြင့် ရုပ်စဉ်ပုံကိုလည်း  
ဘူဝါဒိ ရုစာဒိ ဂိုဏ်းတို့ကို မှီ၍ စဉ်နိုင်လောက်ပြီ။ သို့သော် ပို့ချရာ၌  
ကား လူငယ်များကို ကျန် ဝိဘတ်များဖြင့် ရုပ်စဉ်မခိုင်းပါနှင့်။ နောင်ခါ  
အလိုအလျောက် စဉ်တတ်ကြပါလိမ့်မည်။ ဤဂိုဏ်းစဉ်များ၏ အနက်ကို  
ဆိုင်ရာသုတ်၌ တွေ့ရလတ္တံ့။]

ဒိဝါဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

သွာဒိတော ဣ ဣ၊ ဥဏာ ၈ သုတ်ဖြင့် “ဣ ဣ ဥဏာ” ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် သွာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤသွာဒိဂိုဏ်း၌ သုဓာတ် ဣပစ္စည်း ဣာပစ္စည်း ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား ... သုဏောတိ၊ သုဏာတိ၊ သုဏေ၊ သုဏန္တိ၊ သုဏောသိ၊ သုဏာသိ၊ သုဏသိ၊ သုဏောထ၊ သုဏာထ၊ သုဏောမိ၊ သုဏာမိ၊ သုဏေ၊ သုဏောမ၊ သုဏာမ။ သုဏာတေ၊ သုဏန္တေ၊ သုဏသေ၊ သုဏာတေ၊ သုဏေ၊ သုဏာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... သူယတေ၊ သူယန္တေ၊ သူယရေ၊ သူယသေ၊ သူယတေ၊ သူယေ၊ သူယာမေ။

ပဉ္စမိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... သုဏောတု၊ သုဏာတု၊ သုဏေ၊ သုဏန္တု။ သုဏောဟိ၊ သုဏာဟိ၊ သုဏ၊ သုဏောထ၊ သုဏာထ၊ သုဏောမိ၊ သုဏာမိ၊ သုဏေ၊ သုဏောမ၊ သုဏာမ။ သုဏာတံ၊ သုဏန္တံ၊ သုဏသု၊ သုဏာတေ၊ သုဏေ၊ သုဏာမသေ။

သတ္တမိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... သုဏေယျ၊ သုဏေ၊ သုဏေယျံ၊ သုဏေယျာသိ၊ သုဏေ၊ သုဏေယျာထ၊ သုဏေယျာမိ၊ သုဏေ၊ သုဏေယျာမ။ သုဏေထ၊ သုဏေရံ၊ သုဏေတေ၊ သုဏေယျာတေ၊ သုဏေယျံ၊ သုဏေ၊ သုဏေယျာမေ။

ပရှေးရှိသော အပဓာတ် ဥဏာပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန် ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ပါပုဏာတိ၊ ပါပုဏေ၊ ပါပုဏန္တိ၊ ပါပုဏာသိ၊ ပါပုဏာထ၊ ပါပုဏာမိ၊ ပါပုဏေ၊ ပါပုဏာမ။ ပါပုဏာတေ၊ ပါပုဏန္တေ၊ ပါပုဏသေ၊ ပါပုဏာတေ၊ ပါပုဏာမေ။

ဟိယုတ္တနိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... အပါပုဏာ၊ ပါပုဏာ၊ အပါပုဏ၊ ပါပုဏ၊ အပါပုဏှ၊ ပါပုဏှ၊ အပါပုဏှ၊ ပါပုဏှ၊ အပါပုဏော၊ ပါပုဏော၊ အပါပုဏ၊ ပါပုဏ၊ အပါပုဏိ၊ ပါပုဏိ၊ အပါပုဏတ္တ၊ ပါပုဏတ္တ၊ အပါပုဏထ၊ ပါပုဏထ၊ အပါပုဏ၊ ပါပုဏ၊ အပါပုဏမှာ၊ ပါပုဏမှာ၊ အပါပုဏမှ၊ ပါပုဏမှ။ အပါပုဏတ္တ၊ ပါပုဏတ္တ၊ အပါပုဏထ၊ ပါပုဏထ၊ အပါပုဏတ္တံ၊ ပါပုဏတ္တံ၊ အပါပုဏသေ၊ ပါပုဏသေ၊ အပါပုဏဂုံ၊ ပါပုဏဂုံ၊ အပါပုဏိ၊ ပါပုဏိ၊ အပါပုဏမှသေ၊ ပါပုဏမှသေ။

[ဤ ဂိုဏ်းရှစ်ဂိုဏ်း ခေါင်းစဉ်မှာ ဘူဝါဒိတောအ၊ ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတ ပုဗ္ဗန္တ၊ ဒိဝါဒိတော ယော စသော သုတ်စဉ်အတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။]

သွာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

ကိယာဒိဂိုဏ်း

ကိယာ-ဒိတော နာသုတ်ဖြင့် “နာ” ဟူသော ဝိကရဏ ပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ကိယာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤ ကိယာဒိဂိုဏ်း၌ ကိဓာတ် နာပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ကိဏာတိ၊ ကိဏော၊ ကိဏန္တိ၊ ကိဏာသိ၊ ကိဏာထ၊ ကိဏာမိ၊ ကိဏော၊ ကိဏာမ။ ကိဏာတေ၊ ကိဏန္တေ၊ ကိဏာသေ၊ ကိဏာပေ၊ ကိဏော၊ ကိဏာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ကိယတေ၊ ကိယန္တေ၊ ကိယရေ၊ ကိယသေ၊ ကိယပေ၊ ကိယေ၊ ကိယာမေ။

အဇ္ဇတနိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... အက္ကိဏီ၊ ကိဏီ၊ အက္ကိဏိ၊ ကိဏိ၊ အက္ကိဏံ၊ ကိဏံ၊ အက္ကိဏိသု၊ ကိဏိသု၊ အက္ကိဏံသု၊ ကိဏံသု၊ အက္ကိဏော၊ ကိဏော၊ အက္ကိဏာ၊ ကိဏာ၊ အက္ကိဏိ၊ ကိဏိ၊ အက္ကိဏိတ္ထ၊ ကိဏိတ္ထ၊ အက္ကိဏုတ္ထ၊ ကိဏုတ္ထ၊ အက္ကိဏိ၊ ကိဏိ၊ အက္ကိဏိမှာ၊ ကိဏိမှာ၊ အက္ကိဏိမှ၊ ကိဏိမှ၊ အက္ကိဏုမှာ၊ ကိဏုမှာ၊ အက္ကိဏုမှ၊ ကိဏုမှ။ အက္ကိဏာ၊ ကိဏာ၊ အက္ကိဏာ၊ ကိဏာ၊ အက္ကိဏု၊ ကိဏု၊ အက္ကိဏု၊ ကိဏု၊ အက္ကိဏိသေ၊ ကိဏိသေ၊ အက္ကိဏိဝံ၊ ကိဏိဝံ၊ အက္ကိဏာ၊ ကိဏာ၊ အက္ကိဏံ၊ ကိဏံ၊ အက္ကိဏိမေ၊ ကိဏိမေ။

ကိယာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။



ဂဟာ-ဒိတော ပွဏှာသုတ်ဖြင့် “ပွဏှာ” ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ဂဟာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤဂဟာဒိဂိုဏ်း၌ ဂဟဓာတ် ဏှာ ပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ဂဏှာတိ၊ ဂဏှော၊ ဂဏှန္တိ၊ ဂဏှာရေ၊ ဂဏှာသိ၊ ဂဏှာထ၊ ဂဏှာထ၊ ဂဏှာမိ၊ ဂဏှော၊ ဂဏှာမ။ ဂဏှာတေ၊ ဂဏှန္တေ၊ ဂဏှာရေ၊ ဂဏှာသေ၊ ဂဏှာပေ၊ ဂဏှော၊ ဂဏှာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား ... ဂယုတေ၊ ဂယုန္တေ၊ ဂယုရေ၊ ဂယုသေ၊ ဂယုပေ၊ ဂယေ၊ ဂယာမေ။

ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဂဏှိဿတိ၊ ဂဏှိဿန္တိ၊ ဂဏှိဿရေ၊ ဂဏှိဿသိ၊ ဂဏှိဿထ၊ ဂဏှိဿာမိ၊ ဂဏှိဿာမ။ ဂဏှိဿတေ၊ ဂဏှိဿန္တေ၊ ဂဏှိဿရေ၊ ဂဏှိဿသေ၊ ဂဏှိဿပေ၊ ဂဏှိဿံ၊ ဂဏှိဿာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား ... ဂယိုဿတေ၊ ဂယိုဿန္တေ၊ ဂယိုဿရေ၊ ဂယိုဿသေ၊ ဂယိုဿပေ၊ ဂယိုဿံ၊ ဂယိုဿာမေ။

ဂဟဓာတ်နှောင် ပွပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ယေပုတိ၊ ယေပု၊ ယေပုန္တိ၊ ယေပုရေ၊ ယေပုသိ၊ ယေပုထ၊ ယေပုမိ၊ ယေပု၊ ယေပုမ။ ယေပုတေ၊ ယေပုန္တေ၊ ယေပုရေ၊ ယေပုသေ၊ ယေပုပေ၊ ယေပု၊ ယေပုမေ။

ဂဟာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။





တနာဒိတော သြ ယိရာသုတ်ဖြင့် သြပစ္စည်း၊ ယိရပစ္စည်း  
 ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်း  
 သည် တနာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤတနာဒိဂိုဏ်း၌ တနုဓာတ်  
 သြပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...  
 တနောတိ၊ တနောန္တိ၊ တနောသိ၊ တနောထ၊ တနောမိ၊ တနောမ။  
 တနုတေ၊ တနောန္တေ၊ တနုသေ၊ တနုတေ၊ တနုေ၊ တနုမေ။

ကရဓာတ်နောင် သြပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့်  
 ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ကရောတိ၊ ကရောန္တိ၊ ကရောသိ၊  
 ကရောထ၊ ကရောမိ၊ ကရောမ။ ကရောတေ၊ ကရောန္တေ၊  
 ကရောသေ၊ ကရောတေ၊ ကရေ၊ ကရောမေ။

ယိရပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်  
 ကား...ကယိရတိ၊ ကယိရေ၊ ကယိရန္တိ၊ ကယိရတေ၊  
 ကယိရန္တေ၊ ကယိရသေ၊ ကယိရတေ၊ ကယိရေ၊ ကယိရာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ကရိယတေ၊ ကရိယန္တေ၊ ကရိယရေ၊  
 ကရိယသေ၊ ကရိယတေ၊ ကရိယေ၊ ကရိယာမေ။

ပပုဗ္ဗအပဓာတ် သြပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့်  
 ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ပပ္ပေတိ၊ ပပ္ပေန္တိ၊ ပပ္ပေသိ၊ ပပ္ပေထ၊  
 ပပ္ပေမိ၊ ပပ္ပေမ။ [အတ္တနောပုဒ် ရုပ်ရှိသေး၏။]

တနာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

စုရာဒိတော ဣဏ ဣယာသုတ်ဖြင့် ဣပစ္စည်း ဣယ  
 ပစ္စည်းဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော  
 ပုဒ်အပေါင်းသည် စုရာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤစုရာဒိဂိုဏ်း၌ စုရဓာတ်  
 ဣပစ္စည်း သက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်  
 ကား...စောရေတိ၊ စောရေန္တိ၊ စောရေသိ၊ စောရေထ၊ စောရေမိ၊  
 စောရေမ။ [အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့် ရုပ်များ ရှိခဲ့၏။]

ဣယပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်  
 ဟန်ကား...စောရယတိ၊ စောရယေ၊ စောရယန္တိ၊ စောရယသိ၊  
 စောရယထ၊ စောရယာမိ၊ စောရယေ၊ စောရယာမ။  
 စောရယတေ၊ စောရယန္တေ၊ စောရယသေ၊ စောရယတေ၊  
 စောရယေ၊ စောရယာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... စောရိယတေ၊ စောရိယန္တေ၊  
 စောရိယရေ၊ စောရိယသေ၊ စောရိယတေ၊ စောရိယေ၊ စောရိယာမေ။

စိန္တဓာတ် ဣပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့်  
 ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...စိန္တေတိ၊ စိန္တေန္တိ၊ စိန္တေသိ၊ စိန္တေထ၊  
 စိန္တေမိ၊ စိန္တေမ။

စုရာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

[ဤမျှလောက်သော အစဉ်ဖြင့် အာချာတ် ရုပ်စဉ်နည်းကို  
 နားလည်လောက်ပြီ။]

အာချာတ်ဂိုဏ်းပြီး၏။